

4° V. G. G.

401

Pasconi.

1774
1775

HISTORICUS
PROGRESSUS
MARIANI TRIUMPHI

FRANCISCALE TITANI

4° V. S.

401

**HISTORICUS
PROGRESSUS
MARIANI TRIUMPHI,
ET
FRANGEPANÆ ANICIÆ PROSAPIÆ.**

HISTORICUS PROLOGUS
MARIA TRIUMPHANS

FRANGETA ANICA PROLOGIA
Ecclesia de ...
Municipalibus

CHRONOLOGICA
in ...
Lectura ...
methodice illustrata ...
argumentum ...

HISTORICUS
MARIA TRIUMPHANS
CELESTIUM SEMPER AUGUSTI
PROLOGUS

MARIA TRIUMPHANS
JOSEPHI ANTONII DE ...
De Schenck ...
Capitulum ...
ad ...
Domenicus ...

PRIMO DATA
A REVERENDO P. RE CLARO PASSONI
22. Töchter ...
2. ...

PRIMO DATA
A REVERENDO P. RE CLARO PASSONI
22. Töchter ...
2. ...

PRIMO DATA
A REVERENDO P. RE CLARO PASSONI
22. Töchter ...
2. ...

Ad P. Franciscanus Monachij Bibl.

HISTORICUS PROGRESSUS
MARIANI TRIUMPHI
ET

FRANGEPANÆ ANICIÆ PROSAPIÆ

Ecclesiæ, ac Conventus Tersactensis Fundatricis
Munificentissimæ

CHRONOLOGICA DILUCIDATIO

In quatuordecim Capita Distributa

Plurimis Sanctorum Patrum, & Historiographorum testimoniis
methodice illustrata, Ordinisque præcipue Seraphici
argumentis, & Pontificiis Oraculis exornata.

GLORIÆ, ET HONORI

MATRI PULCHRÆ DILECTIONIS REGINÆ
CÆLORUM SEMPER AUGUSTÆ

CONSECRATA.

*Sub Gloriosis vero Auspiciis Illustrissimi
Domini Domini*

JOSEPHI ANTONII DE POCZII

De Schenfeld Sacræ per Hungariam, & Bohemiam Regiæ Majestatis
Campi Vice-Colloneli, Supremi Capitanei, & actualis Commendan-
tis Comitatum Lyke Corbaviæ, ac Confiniarii Fortalitii Zouni-
grad, nec non Vice-Generalis Confiniorum Maritimo-Croaticorum
Domini, & Mæcenatis Munificentissimi &c. &c.

PRÆLO DATA

A REVERENDO PATRE CLARO PASCONI

SS. Theologiæ Lectore Generali Ex-Diffinitore, & Custode Provinciæ
S. Crucis Croatiae, & Carnioliae Ordinis Minorum
Strictioris Observantiæ.

V E N E T I I S
M D C C X L I V.

APUD JOANNEM BAPTISTAM RECURTI,
SUPERIORUM PERMISSU AC PRIVILEGIO.

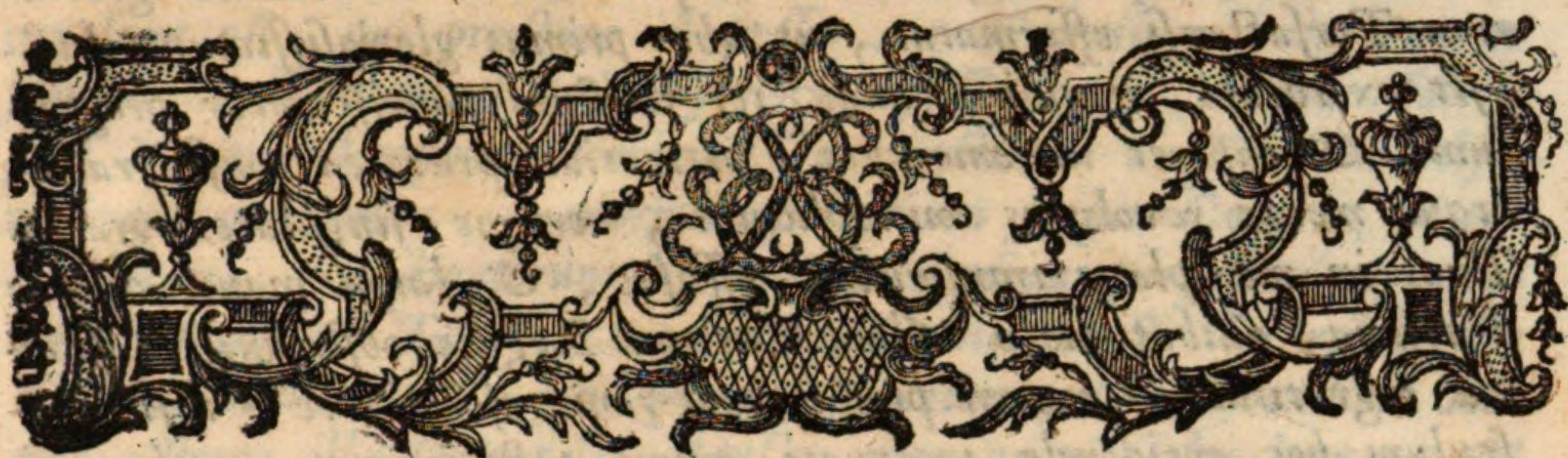
INVENTIO
BIBLIOTHECÆ
MONACHICÆ

MAR 1 A N 1 T R I U M P H I
HISTORICUS PROGRESSUS

CHRONOLOGICA. DISSICIDATA.

JOSEPH ANTONI DE POZZI

ORATIO

DEDICATORIA

Ub Augustissimis nunquam interiturae felicitatis auspiciis Princeps invictissima, Mundi Domina, & Regina Caelorum progressum hunc historicum triumphalis gloriae Tuae in publicum profero, atque immortalibus honoribus Sanctissimi Nominis Tui hanc magnalium tuorum ephemeridem votis ardentissimis, & curvatoque poplite devotissime consecro. Tibi namque in tributarii animi mei memno synon omnino debebatur hic qualiscumque clientalis

devotionis meae partus succedaneus ope Tua hoc in Monte gratiarum Tersactensi efformatus, ut ubi primus gloriosissimum sumpsit exordium, ita ibi secundus ter faustum nancisceretur progressum, & caperet incrementum. Attentius praeterea considerans, atque mente revolvens milleplicatas, vereque singulares gratias Tuas in me plane immeritum effusas, & larga manu collata beneficia, quibus me o. Alma Coelitem Regina obstrinxisti, summa ingratitude notam profecto poteram reformidare, nisi opusculum hoc antidorale in grati animi testimonium anathematis loco honori Tuo adaugendo appendissem, quandoquidem si magnus pretiosus ipsius gratitudinis suffragante ei summa naturali aequitate vel ferrea hominum pectora ita attrahit, exigitque, ut beneficium ab alio acceptum recognoscatur, & pro eo justum benefactori rependatur obsequium, sane haec pariter, & non alia plane summa meorum votorum fuit, & est, ut sicut Tuam ego post DEUM in me beneficentiam a longis retro annorum decursibus omnino recognosco, ita pro tenuitate, ac simplicitate cordis mei laudum, & praconiorum tuorum syllabum hac in opella texere oportebat, enarrando saltem illa mirabilia opera Tua hoc Mariano in loco Tersactensi, ac Sede gratiarum, cujus testimonia credibilia facta sunt nimis, per ea videlicet, quae partim innumeris propemodum extant comprobata portentis, partim per diversa alia donorum, & beneficiorum genera, & species, quarum sonus sincera Confessione populorum, & cunctarum nationum in omnem Terram exivit, & adhuc de momento usque ad momentum clientes, ac devoti Tui probe agnoscunt, necnon veluti experimento indies addiscunt; ast quid de condigno obinde respondere valeant, profecto vix aliud ipsis una mecum occurrit, quam jure optimo illud dicere, & exclamare cum S. Bernardo Serm. de quadruplici debito: Cum ei donavero, quidquid sum: nonne istud totum est, sicut Stella ad Solem, gutta ad fluvium, lapis ad Montem, granum ad acervum. Sola itaque superest grata beneficiorum a Te acceptorum memoria, ut novis deinceps Maternis auxiliis, atque specialibus favoribus, omnes confitentes Sanctum, & benedictum Nomen Tuum ab ipso Caelo allatum, Coelitibus reverendum, hominibus salutiferum, inferisque tremendum participes evadant. Quoniam vero ad deprædicandam, ut æquum foret laudum Tuarum, & gloriose Majestatis Tuae

alti-

altitudinem o Mater misericordiarum, ac totius consolationis ne-
 mo sane est, qui præstare id possit, quæ omnium creaturarum
 superas intellectum. Etenim si propter Te totus mundus factus
 est: Homo redemptus: Verbum Caro factum: Si Tuorum celsi-
 tudinem meritorum, gratiarum opulentiam stupet Cælum, Natu-
 ra miratur, & Beatorum Spirituum agmina perpetuo veneran-
 tur, Beatamque Te dicunt omnes generationes. Si Tu rubus ille
 ardens: Scala Cœli, per quam ascendunt, & descendunt An-
 geli. Porta illa Orientalis clausa, per quam solus intrat, &
 egreditur Princeps: Virga Aaron nullo humano opere florida, su-
 per cujus florem Spiritus Domini requievit. Si Tu Templum
 DEI Patris, Thalamus Filii DEI, Spiritus Sancti Sacrum,
 Trinitatis Domicilium, Sanctis Sanctior, Angelis Superior, Che-
 rubinis, & Seraphinis excelsior. Si Tu hortus deliciarum, in
 quo consita sunt universorum florum germina, & odoramenta vir-
 tutum: Locus voluptatis, quem DEUS omnibus gratiarum cu-
 mulavit divitiis: Si emissiones Tuæ paradisus: Si denique Tu
 opus es Domini excelsum, & miraculum omnium miraculorum
 maximum: Quæ amabo pectoris mei angustia de Te condigna
 proferre poterit præconia? quomodo fieri poterit, ut ineffabilem
 dignitatem Maternitatis Tuæ, quæ Imperatorem omnium sæculo-
 rum meruisti portare, ut par est deprædicem? Cum itaque, etsi
 omnium hominum membra verterentur in linguas, Te explicare
 sufficeret nemo, quæ omnium encomiorum leges excedis, & limi-
 tes, ut testimonium perhibet S. Thomas a Villa Nova con. 2.
 in Nativit. Virginis inquit: Quænam obsecro pulchritudo,
 quænam virtus, quænam perfectio, quæ gratia, quæ gloria
 Matri DEI non congruit? Solve cogitationibus habenas, di-
 lata intellectui fimbrias, & describe apud te in animo Virgi-
 nem quamdam &c. omni gratia plenam, omni Sanctitate pol-
 lentem, DEI gratissimam, quantum potes, tantum auge,
 quantum vales tantum adde: Major est ista Virgo, excellen-
 tior est hæc Virgo, Superior est Virgo ista. . . Non eam
 Spiritus Sanctus litteris descripsit, sed tibi eam animo depin-
 gendam reliquit, ut intelligas nihil illi gratiæ, aut perfectio-
 nis, aut gloriæ, quam animus in pura creatura concipe-
 re possit, defuisse. Idcirco ad genua Sacratissimæ Majestatis
 Tuæ profundissima cum humilitate iterum iterumve provolutus

* cum Sancto Ephrem: Oro Te, dignare me, laudare Te Virgo Sacrata: da mihi saltem virtutem, ut vel unicam guttam immergam in immensum laudum Tuarum oceanum: Sine ut vel minutum ponam ad inexhaustum gratiarum Tuarum gazophylacium, & ut de abyſſo mei nibili, de abyſſo Tua profunda, atque indicibili aliquid per decurſum huius opellæ edifferam, propitius concede. Et quia o Regina ſemper, & in æternum Augusta, dilexi, licet nunquam ſatis, Decorem iſtius Domus Tuae, & locum habitationis gloriæ Tuae, locum quietis, & pascuæ meæ, ideo in hoc dilectionis loco patere quaſo, ut debitum hoc meum, quod omnibus titulis vindicas, perſolvam, atque ut tenuem hunc partum clientalis obſequii Tuis Caſtelli Terſactani Aris appendam; Quo namque pergam Voti cauſa Sacræ ambitioſus tutelæ, niſi ad has Aras, in quibus non niſi aſylum firmiſſimum reperio? Accipe ergo hoc donariolum, & redde ſuffragium, cujus protectione præmunitus quidquid hoſtile propitium ſpero, & ſecurum, atque ſicut Deus omnia nos habere voluit per Te, ita Maternæ gubernationis Tuae patrocinio validiſſimo me, ſicut, & demiſiſſimum Clientem Tuum, ſub cujus generoſis ſumptibus opusculi huius Marianæ ephemerides in lucem prodeunt, armis omnipotentis dexteræ Tuae in Sago, & toga clementer tuere, atque indeſinentibus Cœleſtium chariſmatum theſauris optime meritum hunc Belli-ducem apud DEUM, & homines, erga Auguſtiſſimam Domum Auſtriacam, & Patriam, totamque illuſtrem proſapiam ſuam ditare digneris, omnes denique quotquot nempe hæcenus, vel unquam Tuis ſe in hac Sede gratiarum manciparunt obſequiis, vel deinceps ad hoc trophæis excelsæ gloriæ Tuae refertiſſimum Sanctuarium Terſactanum accēſſuri ſunt ad imploranda Maternæ Tuae beneficentiæ ſuffragia fave, & fove.

Sacratiffimæ Maieſtatis Tuae

Infimum Mancipium.

PRÆ-

* S. Ephrem in Orat. ad Deiparam.

PRÆFATIO

AD LECTOREM.

PAucis te, mi candide LECTOR, hic in vestibulo affari lubet, ut de consilio, & scopo hujus secundi opusculi prius edoctus paratior deinceps accedas ad lectionem operum mirabilium, quæ in eo scripta sunt, & dextera Excelſi operari non cessat ministerio Thaumaturgæ Virginis Terſactensis. Nam etſi plura, eaque ſtupenda magnalia ejusdem in priori paſſim annotata, atque in duodecim capita diſtributa legantur, alia tamen, quæ ex illius gratiarum fonte inexhauribili jugiter ex poſt dimanasse dignoſcuntur; in poſteriori hoc familiari quidem ſtylo congeſta reperiſ, ſicut debitaæ gratitudinis ergo & geſta clariffima Frangepanæ Aniciæ propaginis, non immemor ſapientialis moniti Senecæ eloquentiffimi: Beneficia ratione optima ſolvi, ſi grato ab accipiente animo vulgentur. Fac igitur & Tu ſimiliter, dum in teſſeram amoris Mariani hujus Triumpho præſentem historicum revolves progreſſum, ut hoc pacto amplius accendaris, & capias conſilium, & ſcopum opellæ hujusmodi, in qua ſi minus debito, ac deſiderio tuo factum noveris, id candor tuus ſuppleat.

VIVE & VALE.

Approbatio Theologorum Ordinis.

Opus , cui Titulus *Historicus Progressus Mariani Triumph* , & *Frangepanæ Aniciæ Prosapiæ* singulari studio a Reverendo Patre Claro Pasconi Sacræ Theologiæ Lectore Generali , Ex-Diffinitore , & Custode Provinciæ elucubratum , ex monumentis antiquis collectum , ac probatorum auctoritate historiographorum firmatum , quod primo post mortem ejusdem in publicum prodit , ex commissione A. R. P. Bennonis Waltreich Ministri Provincialis Superioris Colendissimi , Observandissimi attente legi , & accuratius pervolvi ; in quo nil reperi , quod bonis moribus , aut Orthodoxæ Fidei contrarietur ; quinimo singula Zelum MARIANI Honoris promovendi redolent , legentemque ad concipiendam erga Thaumaturgam Terfactensem in necessitatibus fiduciam animant ; quapropter ut typis mandari possit , dignum censeo.

Dabam in Monte Sancto D. V. Gratiarum die 22. Februarii 1744.

*Fr. Petrus Moysè Sacræ Theologiæ Lector Generalis , &
in Conventu Pisinenſi Concionator Ordinarius actualis*

Cum de mandato Adm. Rev. Patris Bennonis Waltreich Ministri Provincialis, Superioris Colendiss., Observandiss. *Historicum Progressum Mariani Triumphi, & Frangepanæ Aniciæ Familiae*, studio, & devoto calamo Reverendi Patris Clari Pasconi Provinciæ Sanctæ Crucis Croatiae, Carnioliae Lectoris Generalis, Ex-Diffinitoris, ac Custodis, Marianique cultoris Zelosissimi concinnatum, accurate perlegerim, nihilque, quod Fidei Orthodoxæ, ac bonis moribus contrarium contineret, repererim, pro augenda Fidelium erga Tersactanum Sanctuarium fiducia, si Colendissimæ Superioritati visum fuerit, Typis dari posse judico.

Dat. &c. in Conventu Montis Sancti B. V. M. Gratiarum
24. Febr. 1744.

Fr. Franciscus Corradini ejusdem Ordinis, & Provinciæ
Sac. Theologiæ Lector, Diffinitor, & Secretarius actualis.

*Licentia Admodum Reverendi Patris Ministri
Provincialis.*

Cum Opus, cui titulus: *Historicus progressus Mariani triumphi, & Frangepanæ Aniciæ Prosapiæ*. a R. P. Fratре Claro Pasconi Lectore Generali Provinciæ Ex-Diffinitore, & Custode compilatum, ac a Theologis revisum, nihil contra fidem Catholicam, & bonos mores contineat; ut servatis servandis imprimi possit, hisce facultatem impertior.

Actum in Conventu nostro Montis Sancti Divæ Virginis
Gratiarum Die 25. Febr. 1744.

Fr. Benno Waltreich Ordinis Minorum strictioris Observantiae Provinciæ Croatiae Carnioliae Minister.

*Facultas Reverendissimi Patris Ministri
Generalis.*

FR. Cajetanus de Laurino Lector Jubilatus: Catholicæ Majestatis in Regali congressu Matritensi pro immaculata Conceptione Theologus: ac Totius Ordinis Fratrum Minorum S. P. N. Francisci Minister Generalis commissarius Visitator Apostolicus,

Et in Domino Servus.

Cum opus juxta Apostolicas nostrique ordinis constitutiones revisum, & approbatum fuerit, cui titulus est: *Historicus progressus Mariani Triumphi*, & *Frangepanæ Aniciæ Prosapiæ* a Patre Fratre Claro Pasconi Lectore Generali, ac Provinciæ Carniolæ ex-Diffinitore elaboratum, tenore præsentium ad salutaris obedientiæ meritum facultatem impertimur, quatenus servatis servandis illud Typis mandari possit, & valeat.

Datum Romæ ex nostro Aracoelitano Conventu die 7.
Mensis Martii 1744.

Fr. Cajetanus a Laurino Minister Generalis.

L. S.

De mandato Reverendissimi in Christo Patris Fr. Sylvius ab Arce Priore Secretarius Generalis Ordinis.

P R O T E S T A T I O

SCRIPTORIS HISTORICI

Inhærendo Decreto Sanctissimi Domini Urbani Papæ VIII. die XIII. Martii MDCXXV. & ab eodem die quinta Junii MDCXXXI. explicato ScriptorHistorici hujus Opusculi ingenue simul, & expresse profitetur, se haud alio sensu quidquam in eo referre, accipere, aut ab ullo accipi velle, quam quo solent ea, quæ humana dumtaxat fide, & authoritate nituntur. Quapropter etiam omnia, ac singula judicio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ plena cum submissione, filialique cum reverentia, ac obedientia ex asse subiicit.

Præterea si aliqua hoc eodem in Opusculo quæ in priori transeunter enarrata leguntur, succincte repetantur, ad Chronologicæ dilucidationis hujus majorem connexionem, pleniorremque intelligentiam factum benevolus Lector arbitretur.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Paolo Tomaso Manuelli Inquisitore del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato *Historicus progressus Mariani Triumphus & Frangepane Familiae &c. Auctore R. P. Claro Pasconi &c. Ordinis Min. Strictioris Observantiae* non v'esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro; niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Gio: Battista Recurti Stampatore di Venezia, che possa esser stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Data li 2. Maggio 1744.

(Z. Piero Pascualigo Riff.
(Gio: Emo Proc. Riff.

Registrato in libro a Carte 32. al n. 209.

Michel' Angelo Marino Segr.

E L E N C U S

Rerum, quæ in hoc Opusculo continentur.

P R O L O Q U I U M.

Exhibet correlativum ordinem, & connexionem posterioris hujus Opusculi cum priori, cui titulus TRIUMPHUS CORONATÆ REGINÆ TERSACTENSIS &c.

C A P U T P R I M U M.

Brevis FRANGEPANÆ Aniciæ Prosapiæ descriptio ex probatis Authoribus, ac veteribus monumentis contexitur.

C A P U T S E C U N D U M.

Agitur de constructione, & fundatione Tersactensis Mariani Cœnobii facta Fratribus Minoribus a Martino Secundo feli. Record. Frangepano, & confirmata a Joanne Secundo: Stephano Quarto: Bernardino Secundo Aniciis pariter Frangepanis.

C A P U T T E R T I U M.

Basilicam Sanctæ Mariæ Tersactensis ab eodem Martino a fundamentis erectam, atque a Nicolao Octavo Anicio Frangepano amplificatam esse recensetur.

C A P U T Q U A R T U M.

Explicatur luculenter Capellam supra vestigia Domus Nazarethanæ ministerio Angelorum e Palestina ad Tersactensem collem translata, a Nicolao Tertio Frangepano fuisse extructam.

C A P U T Q U I N T U M.

Referuntur Altaria ejusdem Sacrosanctæ Ædis, aliave memoratu digna.

C A P U T S E X T U M.

Nova prodigia intercedente gratiarum Matre Tersactensi a Deo facta enarrantur.

CAPUT SEPTIMUM.

Proponuntur alia beneficia ope ejusdem Thaumaturgæ hominibus plena cum fiducia ad ipsius patrocinium confugentibus concessa.

CAPUT OCTAVUM.

Alia rursus Marianæ Munificentiae dona declarantur.

CAPUT NONUM.

Genesis illorum Aniciorum Frangepanium, qui clavum Regiminis Segniae, Vegliae, Modrussiae, & in Sclavonia laudabiliter sustinuerunt.

CAPUT DECIMUM.

Aniciam Frangepanam Stirpem Heroibus plurimis Infula, & Pedito condecoratis coruscasse ostenditur.

CAPUT UNDECIMUM.

Variis Sanctorum splendoribus Aniciam Frangepanam Domum refulsisse comprobatur.

CAPUT DUODECIMUM.

Demonstratur Sanctissimos Patriarchas Franciscum de Assisio, & Benedictum a Nursia de Stemate Anicio Frangepano descendisse.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

Quam plures quoque Virgines, & Martyres, aliasve Matronas ab eodem Originatas Stipite Historiographorum suffragiis, atque argumentis edocetur.

CAPUT DECIMUM QUARTUM & ULTIMUM.

De Capellis, ac gradibus Collis Tersactensis pertractat, & cum apophtegmate correlativo deprecationis, & laudis ad gloriosam, & Coronatam ejusdem Sanctuarii THAUMATURGAM praesens claudit opus.

HISTORICUS PROGRESSUS
MARIANI TRIUMPHI
ET
FRANGEPANÆ ANICIÆ PROSAPIÆ
PROLOQUIUM.

*Exhibet correlativum ordinem, & connexionem posterioris hujus
opusculi cum priori, cui titulus :*

TRIUMPHUS CORONATÆ REGINÆ
TERSACTENSIS &c.

I.

DEUM Optimum Maximum, cujus natura bonitas, cujus voluntas potentia, cujus opus misericordia est, æquali ex parte actus purissimi Divinæ suæ voluntatis sapientia, & bonitate omnia bona sua tam naturæ, quam gratiæ administrare infallibile Spiritus Sancti extat Oraculum : *Æqualiter est illi cura de omnibus.* Non ^{Sap. cap. 6.} sic omnibus, & singulis, ac quovis in loco æqualia bona, & dona sub terminativa consideratione dispensare dignoscitur; siquidem cum donorum Dei mensura sit amor ipse Divinus, qui, etsi omnia existentia universim diligat, quædam tamen præ aliis amat, atque alia præ aliis sibi elegit Domi-

A

mici-

micilia Sanctitatis, in quibus majora beneficentiæ suæ dona vult, & communicat.

II. Exemplum hujus irrefragabilis doctrinæ omiſſa cœterarum creaturarum graduſi donorum deſuper collatorum differentiâ potiſſimum relucet in Deipara Virgine noſtra, cui Deus tot, talia, ac tanta beneficentiæ dona contulit, ut non tantum ſingulorum hominum, atque Angelorum Hierarchias in perfectione tam gratiæ, quam gloriæ excedat, verum etiam omnium omnino tametiſi ſimul, & collective ſumantur, prout fatetur S. Petrus Damianus dicens : *Virgo inter animas Sanctorum, & Angelorum Choros ſupereminens, & eveſta, merita ſingulorum, & omnium titulos antecedit.* Quem ſequitur S. Anſelmus : *Nihil tibi Domina eſt æquale, nihil comparabile; omne enim quod eſt, aut ſupra te eſt, aut infra te eſt : Quod ſupra te eſt, ſolus Deus eſt, quod infra te eſt, omne quod Deus non eſt.*

III. Porro major hujus Sacratiffimæ Virginis excellentiâ, quam obtinet ſuper omnem prorſus Creaturarum ordinem, non aliunde ſane ortum ſuum trahit, quam ex majori cum Deo conjunctione petita ab Officio, & dignitate Divinæ Maternitatis, atque reſpectu ad unionem hypſtaticam, ut appoſite advertit Divus Laurent. Juſtinianus : *Tanto (inquit) dignitate cœteris eſt effecta excellentior MARIA, quanto propinquior erat VERBO.* Et cum eo S. Anſelmus *Hoc ſolum (ait) de Sancta Virgine prædicare, quod Dei Mater ſit, excedit omnem altitudinem, quæ poſt Deum dici, vel excogitari poteſt.*

IV. Ex qua majori ſuper omnes Choros Angelorum, & creaturarum excellentiæ prærogativa, & unione Maternitatis Virginis ad Verbum eam etiam ante mundum, omneſque creaturas eſſe obinde præviſam, & ante omnes prædeſtinatos Angelos, & homines eſſe prædeſtinatam teſtatur Scriptura de eadem Virgine, quod ſit : *Primogenita ante omnem creaturam*, quæ verba licet de ſapientia increata ibi enuntientur, Eccleſia tamen, & SS. PP. ea Virgini paſſim accommo-
dant, ſicut, & illa ibidem : *Ab initio, & ante ſæcula creata ſum*, Item illa : *Prior omnium creata eſt ſapientia, ſiquidem* (ut meminit S. Joannes Damascenus) *oportebat eam primogen-*

Serm. de
Assump.

Serm. de
Assump.

Lib. de Ex-
cell. Virgi-
nis.

Ecclef.
cap. 24.

Ecclef.
cap. 1.

Orat. 1. De
Virg. Ma-
rie Nativ.

I
HISTORICUS PROGRESSUS
MARIANI TRIUMPHI
ET
FRANGEPANÆ ANICIÆ PROSAPIÆ
PROLOQUIUM.

*Exhibet correlativum ordinem, & connexionem posterioris hujus
opusculi cum priori, cui titulus :*

TRIUMPHUS CORONATÆ REGINÆ
TERSACTENSIS &c.

I.

EUM Optimum Maximum, cujus natura bo-
nitas, cujus voluntas potentia, cujus opus
misericordia est, æquali ex parte actus pu-
rissimi Divinæ suæ voluntatis sapientia, &
bonitate omnia bona sua tam naturæ, quam
gratiæ administrare infallibile Spiritus Sancti

extat Oraculum : *Æqualiter est illi cura de omnibus.* Non ^{Sap. cap.}
sic omnibus, & singulis, ac quovis in loco æqualia bona, ^{6.}
& dona sub terminativa consideratione dispensare dignosci-
tur; siquidem cum donorum Dei mensura sit amor ipse Di-
vinus, qui, etsi omnia existentia universim diligat, quædam
tamen præ aliis amat, atque alia præ aliis sibi elegit Do-

A

mici-

micilia Sanctitatis, in quibus majora beneficentiæ suæ dona vult, & communicat.

II. Exemplum hujus irrefragabilis doctrinæ omiſſa cœterarum creaturarum graduſi donorum deſuper collatorum differentiâ potiſſimum relucet in Deipara Virgine noſtra, cui Deus tot, talia, ac tanta beneficentiæ dona contulit, ut non tantum ſingulorum hominum, atque Angelorum Hierarchias in perfectione tam gratiæ, quam gloriæ excedat, verum etiam omnium omnino tametſi ſimul, & collective ſumantur, prout fatetur S. Petrus Damianus dicens : *Virgo inter animas Sanctorum, & Angelorum Choros ſupereminens, & erecta, merita ſingulorum, & omnium titulos antecedit. Quem ſequitur S. Anſelmus : Nihil tibi Domina eſt æquale, nihil comparabile; omne enim quod eſt, aut ſupra te eſt, aut infra te eſt : Quod ſupra te eſt, ſolus Deus eſt, quod infra te eſt, omne quod Deus non eſt.*

III. Porro major hujus Sacratiffimæ Virginis excellentia, quam obtinet ſuper omnem prorſus Creaturarum ordinem, non aliunde ſane ortum ſuum trahit, quam ex majori cum Deo conjunctione petita ab Officio, & dignitate Divinæ Maternitatis, atque reſpectu ad unionem hypſtaticam, ut appoſite advertit Divus Laurent. Juſtinianus : *Tanto (inquit) dignitate cœteris eſt effecta excellentior MARIA, quanto propinquior erat VERBO.* Et cum eo S. Anſelmus *Hoc ſolum (ait) de Sancta Virgine prædicare, quod Dei Mater ſit, excedit omnem altitudinem, quæ poſt Deum dici, vel excogitari poteſt.*

IV. Ex qua majori ſuper omnes Choros Angelorum, & creaturarum excellentiæ prærogativa, & unione Maternitatis Virginis ad Verbum eam etiam ante mundum, omneſque creaturas eſſe obinde præviſam, & ante omnes prædeſtinatos Angelos, & homines eſſe prædeſtinatam teſtatur Scriptura de eadem Virgine, quod ſit : *Primogenita ante omnem creaturam*, quæ verba licet de ſapientia increata ibi enuntientur, Eccleſia tamen, & SS. PP. ea Virgini paſſim accommo-
dant, ſicut, & illa ibidem : *Ab initio, & ante ſæcula creata ſum*, Item illa : *Prior omnium creata eſt ſapientia, ſiquidem* (ut meminit S. Joannes Damascenus) oportebat eam primogen-

Serm. de
Assump.

Serm. de
Assump.

Lib. de Ex-
cell. Virgi-
nis.

Eccles.
cap. 24.

Eccles.
cap. 1.

Orat. 1. De
Virg. Ma-
rie Nativ.

mogenitam in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum primogenitum, in quo omnia coagmenta sunt, paritura erat.

V. Etenim propter hanc sapientiam, hoc est amore intermeratæ Virginis, quæ est mundi sapientia, quod Deus hunc mundum quoque creaverit inter Sanctos Patres docet S. Damascenus : *Per Mariam naturam omnem Creator interjectæ humanitatis commutavit, & innovavit* : hujus dicti sui paucis interpositis rationem assignans : *Propterea enim omnes omnium creaturarum perfectiones in unam illam collegit, ut ab illa humanitatem assumens, in qua erat omnium creaturarum compendium, omnes sibi Deus arctissime sociaret, & cum omnibus cognationem contraheret, ut ea ratione omnes nobilitaret, & pristinae dignitati restitueret*. Idipsum insinuat Doctor Melissus : *De hac, & ob hanc, & propter hanc Scriptura facta est, propter hanc totus mundus factus est*.

Orat. 1.
de Nativ.
B. M.V.

Serm. 3.
super Sal-
ve Regi-
na.

VI. Ex his ergo omnibus clare habetur, quod Beata Virgo, & Regina nostra sicut excellentia, & dignitate divinæ Maternitatis, ac primogenituræ Mundum, omnesque electos, Angelos, & homines antecedit, ita ex hoc ipso donorum omnium maximo, quod alicui puræ creaturæ communicare potuit Deus, procedit admirabilis ejus munificentia, & transfusio Viscerum suæ misericordiæ in Adæ filios, cujus dilectio, atque adeo actus exterior, nempe beneficentia perfectissima fuit, juxta illud S. Bernardi : *Quis (inquit) dubitare poterit omnino in charitatis affectum transisse viscera MARIE, in quibus ipsa, quæ Deus est, charitas novem mensibus requievit*.

Serm. de
Assump.

VII. Jam vero, ut in priori opusculo, cui titulus **TRIUMPHUS CORONATÆ VIRGINIS TERSACTENSIS**, probatum esse abunde constat, dubium haud est, quin ejusdem DEI Genitricis, & Virginis Sacratissimæ Viscera in charitatis affectum transiverint specialiter in clientes suos, atque hunc in finem ea ipsa elegerit sibi pro dispensandis donorum suorum thesauris Tersactensem collem, & locum ineffabilis Incarnationis Mysteriis olim consecratum, atque innumeris prope modum portentorum splendoribus, ac charismatibus adhuc usque tempora mirifice sanctificatum, & condecoratum, utpote ad quem extraordinario nonnisi privilegio Anno nem-

pe reparatæ salutis 1291. Die 10. Maii ter Sancta Domus e Gallilæa Civitate Nazareth ministerio Angelorum fuit translata, ea inquam ipsa in qua : **VERBUM CARO FACTUM EST**.

VIII. Ea propter S. Leo Papa Epist. ad Pulcheriam Augustam de hoc divino habitaculo, quod æterna Dei sapientia sibi in terris ædificari voluit, scribens, sequenti extollit, confirmatque elogio inquires : *Sacramentum reconciliationis nostræ ante tempora æterna dispositum nullæ implebant figuræ, quia nondum supervenerat Spiritus Sanctus in Virginem, nec virtus Altissimi obumbrarat illi, ut intra intemerata viscera, ædificante sibi Sapientia Domum, VERBUM CARO FIERET.*

IX. Mortales idcirco singulos totius boni, & beneficentiæ plenitudinem accepisse a VERBO INCARNATO in Utero Virginis diserte probat, & in MARIAM ex asse refundit Primus Clarævallis Abbas ferm. de Aquæ ductu verbis illis : *DEUS totius boni plenitudinem posuit in MARIA, ut proinde si quid spei nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noverimus redundare, quia sic voluntas ejus est, qui totum nos habere voluit per MARIAM.*

X. Hinc idemmet Magnus Mariani honoris cultor, & Custos paucis interjectis ferm. 198. eam sic alloquitur : *In te, & per te, & de te o Virgo quidquid benigna manus Omnipotentis creavit, recreavit, quod ipsum affirmat Sanctus Ephrem Oratione ad Virginem : Per te reconciliati sumus Christo Deo meo, Filio tuo, Tu captivorum redemptio, & omnium salus. Ave mediatrix gloriosissima, ave universi terrarum Orbis Conciliatrix.*

XI. In prærecensita itaque Alma Domo, quæ Tersactum veluti primum, & ter faustum Portum navigio Angelorum, inaudito portento appulit, sedente tunc in Cathedra Petri Nicolao IV. Imperatoribus Orientali Andronico, Occidentali Rudolpho I. Dominium vero ejusdem loci, & Castelli tenente Nicolao Comite de Frangepanibus Domino Comitatum Segniæ, Vegliæ, ac Modrussæ, nec non tempore illo Prorege Croatia, præexcellsa Dei Genitrix, & Regina nostra, ut dictum, eligere sibi voluit sedem ter satisfaptam,

ac totius, Orbis veneratione percelebrem, continuaque miraculorum virtute, & Cœlestium beneficiorum gazis referatissimam, de cuius plenitudine universi ad illam confugientes, & MARIÆ patrocinium invocantes accipiunt: Captivi nempe redemptionem: ægri curationem: tristes consolationem: peccatores veniam, iusti gratiam, desperantes solamen, peregrinantes reditum, Naufragantes portum, Angeli lætitiā, tota denique Trinitas gloriam.

XII. Quare ad propositum merito exclamat Clarævallis Serm. de Verbis Apocal. Beat. Joan. Apost. *Maria omnia omnibus facta est, sapientibus, & insipientibus copiosissima charitate debitricem se fecit, omnibus misericordiæ sinum aperuit Quisô Benedicta* (pergit idem intimus Magnæ Dei Matris Cliens) *misericordiæ tuæ longitudinem, & latitudinem, sublimitatem, & profundum queat intelligere? nam longitudo ejus usque in diem novissimum invocantibus eam subvenit universis: Latitudo ejus replet Orbem terrarum, ut sua quoque misericordia plena sit omnis terra. Sic & sublimitas ejus Civitatis supernæ invenit restorationem: & profundum ejus sedentibus in tenebris, & umbra mortis obtinuit redemptionem; per te enim Cœlum repletum, infernus evacuatus est, instauratæ ruinæ Cœlestis Hierusalem, expectantibus miseris vita data.*

XIII. Hæc inquam illa Beata Domus est, & Aula Dei, in qua sanctificavit tabernaculum suum Altissimus, de qua pronuntiavit ipsemet Dominus 3. Reg. cap. 8. *Erit nomen meum ibi, ut exaudias deprecationem servi tui, & populi tui Israel: quodcumque oraverint in loco isto, & exaudies in loco habitaculi tui in Cœlo, & cum exaudieris, propitius eris.*

XIV. Verum non de domesticis dumtaxat, ac circumvicinis populis hoc credendum quis putet, sed & de alienigenis, ac remotissimis terræ ditionibus adventantibus, atque in eodem Sancto loco implorantibus opem ejusdem Tersactensis Thaumaturgæ, prout tot, talia, ac tanta appensa fidelium anathemata luculentum testimonium perhibent, adeo, ut apposite de hac Sacra Domo applicari possit illud Sacri eloquii effatum Sancti Spiritus loco cit. *Et facies omnia,*

nia, pro quibus invocaverit te *Alienigena*, ut discant universi populi terrarum nomen tuum timere, sicut populus tuus *Israel*, & probent, quia nomen tuum invocatum est super Domum hanc.

CAPUT PRIMUM.

Brevis FRANGEPANE Aniciæ Prosapiæ descriptio ex probatis Authoribus, ac veteribus monumentis contexitur.

I. **Q**UOD Frangepana Domus originem suam traxerit jam ab Augusta Romanorum Familia, & Sanguine olim ANICIA idest INVICTA testatur Cornelius a Lapide (1) ob factum vero nulla unquam oblivione delendum FRANGEPANA dein nuncupata; Etenim ut advertit Baronius, (2) & ex eo Spondanus citans Anastasium, & Bedam de sex ætatibus. Cum Anno DCCXVII. Urbs, Septi-Collis ingenti Tiberis alluvione per septem dies fuisset afflicta, fluviusque per portam Flaminiam ingressus muros ipsos transcendisset, atque maximo cum Romanorum dispendio in Via lata ad unam, & semis staturam excrevisset: Hinc FLAVIUS ANICIUS ductus misericordia erga populum penuria rerum depresso naviculis hinc inde decurrens, sibi intrepide viam sternens, PANEM unicuique velut fregit, distribuitque; indeque a frangendo pane, huncque larga manu distribuendo FRANGEPANI nomen accepit, atque ad posteros usque transmisit.

II. Porro primordia sua hæc eadem conspicua Familia juxta magis classicam historicorum opinionem recognoscit a magnanimis Ducibus Ænea, Trojano, & Turno Urbis, ac Orbis Patriiis antiquissimas inter Quiritum propages connumerata, virtutibus singularibus eminens, quæque palmis, & trophæis Heroumque Mater semper extitit foecundissima.

III. Ut enim refert Spondanus (3) PROBUS ANICIUS, cum

(1) Cornelius a Lapide in Apocalyp. cap. 10.

(2) Baronius & Spondanus ad Annum Christi 717.

(3) Spondanus ad Annum 390.

cum esset Præfectus Prætorio Ambrosio sibi sanguine juncto eruditione, & incredibili Orationis genere præclaro; (siquidem in hujus adhuc infantis ore examen apum confedissee fertur, quæ res Divinam viri utique eloquentiam præmonstrabat) Insubriam, Liguriam, & Æmiliam cum insignibus consulatus Ambrosio gubernandas tradidit, atque ejusdem PROBI demum jussu, dum Roma Mediolanum profectus fuisset, quasi divinando prædixerat: VADE: AGE, NON UT JUDEX, SED UT EPISCOPUS, prout admirabili sane eventu accidisse constat.

IV. Mortuo Auxentio Ariano Episcopo exclamante universi populi voce Ambrosium Antistitem suum ardentissimis votis deposcentis verum, ipso quantumvis recusante, ac resistente, cum ad populi desiderium Valentiniani Imperatoris voluntas accessisset, sumpto regenerationis per lavacrum aquæ in verbo vitæ Sacramento (Cathecumenus enim erat) ad Episcopalem dignitatem fuit assumptus, susceptoque munere, & onere maximis in eo perfunctus laboribus pro Ecclesia Sancta Dei, cujus Catholicam fidem, Ecclesiasticamque disciplinam accerrime propugnavit, post multos Arianos, aliosve hæreticos ad agnitionem veræ fidei perductos, prædictoque mortis die ad Coelos tandem evolavit Sanctorum fastis adscriptus in æternum regnaturus.

V. Præterea idem PROBUS ANICIUS cum Gratiano Imperatore summa cum vigilantia Consulatum gessit (4) Anno Domini CCCLXXI. tantæque potentia fuit, ac amplitudinis, ut e Perfide duo spectabilis sapientia viri ad eam recognoscendam data opera ad limina Romana sese contulerint.

VI. Ternos cum PROBA Coniuge sua Sanctæ notæ Matrona suscepit liberos (5) Olybrium videlicet, Probum, & Probinum, qui meritis Probi Genitoris Consulatum assecuti Monarchiam provide simul, ac prudenter sunt moderati. Constat quoque Ædes ejusdem PROBI Romæ fuisse magnificas, tamque grandes possedisse divitias, ut referente Zosimo (6) omnium ferme Romanorum adæquarent opulentiam; adeo, ut merito de eodem cecinerit Prudentius. (7)

(4) Baron. ad Annum 369.

(5) S. Hieronym. Epist. 8.

(6) lib. 6.

(7) Prudent. lib. 1. adversus Symacum.

*Fertur enim ante alios generosus Anicius
Urbis*

*Illustrasse caput : sic se Roma inclyta ja-
stat.*

*Quin & Olybriaci, generisque & nominis
hæres*

*Adjectis fastis, Palmata insignis ab Au-
la.*

VII. Ast quod pluris est, nullisque unquam humanis fat
extollendum laudibus idem ipse **PROBUS ANICIUS** ita
cum generis nobilitate, opum affluentia, Magistratum
splendore junxit Christianæ Religionis virtutes, & Officia
pietatis, ut Claudianus eximias ejus dotes immortalitate
dignas sequentibus versibus exornaverit. (8)

(8) Claud.
Carm. de
Consul. O-
lybrii, &
Probi.

VIRTUTIBUS ILLE

Fortunam domuit, nunquamque levantibus alte

Intumuit rebus : sed mens circumflua luxu

Noverat intactum vitio servare vigorem.

Hic non divitias nigrantibus abdidit antris.

Nec tenebris damnavit opes, sed largior imbre

Sueverat innumeras hominum ditare catervas.

Quippe velut denso currentia munera nimbo

Cernere semper erat, Populis undare penates,

Affiduos intrare inopes, remeare beatos.

Præceps illa manus fluvios superabat Iberos,

Aurea dona vomens &c.

VIII. Quamobrem Anno Christi CCCLXXXV. in filialis
amoris, ac debite gratitudinis tesseram Probinus, & Pro-
bus Consules Romani simulacrum erexerunt, ad cujus ba-
sim sequens legebatur Epitaphium

SEXTO PETRONIO PROBO $\overline{\text{V. C.}}$

PROCONSULI AFRICÆ.

PRÆFECTO PRÆTORIO

QUATER

TALIÆ, ILLYRICI, AFRICÆ, GALLIARUM

CONSULI ORDINARIO.

PATRI CONSULUM

ANICIUS PROBINUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIUS PROBUS $\overline{\text{V. C.}}$

QUÆSTOR CANDIDATUS

FILII.

MUNUS SINGULARI RELIGIONI

DEBITUM DEDICARUNT.

IX. Alii quoque filii Olybrius, & Juliana Parenti optimo memoratu dignum consecrarunt elogium, cujus tenorem subjicio.

SEXTO PETRONIO PROBO

ANICIANÆ DOMUS CULMINI

PROCONSULI AFRICÆ

PRÆFECTO PRÆTORIO

QUATER

ITALIÆ, ILLYRICI, AFRICÆ, GALLIARUM

CONSULI ORDINARIO,

CONSULUM PATRI

ANICIUS HERMOGIANUS OLYBRIUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIA JULIANA C. F.

EJUS DEVOTISSIMI FILII

DEDICARUNT.

X. Quamvis autem haud satis exploratum habeatur, quo anno mortalitatem expleverit, sepulchralis tamen inscriptio contexta versibus, & operoso modulamine exornata ab

ta ab ipsamet Coniuge PROBA Faltonia Poetria Matrona celeberrima non obscure edocet, baptismatis lavacro ablutum fuisse proxime ante pium ejus obitum, atque post hunc demum sepultum fuisse in Vaticano post apsidem Basilicæ Santi Petri, constructoque in eo prænobili mausoleo hinc inde magnificis suffulto columnis infra scripta carmina in earum Epistiliis cernebantur.

Eximii resolutus in Ætheris Æquore tantum

Curris iter cunctis integer a vitiis.

Nomine quod resonas, imitatus moribus æque

Jordane ablutus, nunc PROBUS est melior.

Dives opum, clarumque genus, præclarus honore,

Fascibus illustris, Consule dignus Avo.

Bis gemina Populos Præfectus sede gubernans,

Has Mundi Phaleras, hos Procerum titulos,

Transcendis senior donatus munere Christi,

Hic est verus bonos, hæc tua nobilitas.

Lætare prius mensæ Regalis honore,

Principis alloquio, Regis amicitia.

Nunc propior Christo, Sanctorum sede potitus,

Luce nova frueris, Lux tibi Christus adest.

O nunquam desponde tuis cum vita maneret

Corporis, atque artus spiritus hos regeret.

Primus eras, nullique Patrum virtute secundus,

Nunc renovatus habes perpetuam requiem.

Candida fuscatus nulla velamina culpa,

Et novus insuetis incola liminibus.

His solare tuos, quamquam solatia mæsta

Gratia non quærat, Gratia Christe tua.

Vivit in æterna Paradisi sede Beatus.

Qui nova decedens muneris Ætherei

Vestimenta tulit, quo demigrante Belial

Cessit, & ingemuit, hic nihil esse suum.

Hinc tu Christe choris jungas Cœlestibus oro

Te canat, & placidum jugiter aspiciat.

Quique tuo semper dilectus pendet ab ore

Auxilium Soboli, Conjugioque ferat.

XI. Nunc a Probo Anicio ad Probam Uxorem ejus,
piissi-

SEXTO PETRONIO PROBO $\overline{\text{V. C.}}$

PROCONSULI AFRICÆ.

PRÆFECTO PRÆTORIO

QUATER

TALIÆ, ILLYRICI, AFRICÆ, GALLIARUM
CONSULI ORDINARIO.

PATRI CONSULUM

ANICIUS PROBINUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIUS PROBUS $\overline{\text{V. C.}}$

QUÆSTOR CANDIDATUS

FILII.

MUNUS SINGULARI RELIGIONI

DEBITUM DEDICARUNT.

IX. Alii quoque filii Olybrius, & Juliana Parenti optimo memoratu dignum consecrarunt elogium, cujus tenorem subjicio.

SEXTO PETRONIO PROBO

ANICIANÆ DOMUS CULMINI

PROCONSULI AFRICÆ

PRÆFECTO PRÆTORIO

QUATER

ITALIÆ, ILLYRICI, AFRICÆ, GALLIARUM

CONSULI ORDINARIO,

CONSULUM PATRI

ANICIUS HERMOGIANUS OLYBRIUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIA JULIANA C. F.

EJUS DEVOTISSIMI FILII

DEDICARUNT.

X. Quamvis autem haud fatis exploratum habeatur, quo anno mortalitatem expleverit, sepulchralis tamen inscriptio contexta versibus, & operoso modulamine exornata ab

ta ab ipsamet Coniuge PROBA Faltonia Poetria Matrona celeberrima non obscure edocet, baptismatis lavacro ablutum fuisse proxime ante pium ejus obitum, atque post hunc demum sepultum fuisse in Vaticano post apsidem Basilicæ Santi Petri, constructoque in eo prænobili mausoleo hinc inde magnificis suffulto columnis infra scripta carmina in earum Epistiliis cernebantur.

Eximii resolutus in Ætheris Æquore tantum

Curris iter cunctis integer a vitiis.

Nomine quod resonas, imitatus moribus æque

Jordane ablutus, nunc PROBUS est melior.

Dives opum, clarumque genus, præclarus honore,

Fascibus illustris, Consule dignus Avo.

Bis gemina Populos Præfectus sede gubernans,

Has Mundi Phaleras, hos Procerum titulos,

Transcendis senior donatus munere Christi,

Hic est verus honos, hæc tua nobilitas.

Lætare prius mensæ Regalis honore,

Principis alloquio, Regis amicitia.

Nunc propior Christo, Sanctorum sede potitus,

Luce nova frueris, Lux tibi Christus adest.

O nunquam desce tuis cum vita maneret

Corporis, atque artus spiritus hos regeret.

Primus eras, nullique Patrum virtute secundus,

Nunc renovatus habes perpetuam requiem.

Candida fuscatus nulla velamina culpa,

Et novus insuetis incola liminibus.

His solare tuos, quamquam solatia mæsta

Gratia non quærat, Gratia Christe tua.

Vivit in æterna Paradisi sede Beatus.

Qui nova decedens muneris Ætherei

Vestimenta tulit, quo demigrante Belial

Cessit, & ingemuit, hic nihil esse suum.

Hinc tu Christe choris jungas Cœlestibus oro

Te canat, & placidum jugiter aspiciat.

Quique tuo semper dilectus pender ab ore

Auxilium Soboli, Coniugioque ferat.

XI. Nunc a Probo Anicio ad Probam Uxorem ejus,
piissi-

piissimamque Olybrii, Probi, & Probini Genitricem progrediendo indubitatum est, quod hæc variis, iisdemque summis Sanctorum Patrum calculo commendetur elogiis, & extollatur encomiis. Divus namque Hieronymus (9) de ea ^{(9)Epist. 8.} sic loquitur: *Proba illa omnium dignitatum, & cunctæ nobilitatis in Orbe Romano nomen illustrius, cujus Sanctitas, & in universos effusa bonitas etiam apud Barbaros venerabilis fuit: Quam trium Liberatorum Probini, Olybrii, & Probi, non fatigarunt Ordinarii consulatus.*

XII. Hanc pariter Religione venerandam Sanctus Augustinus (10) celebrat in Epistola ad ejus petitionem perscripta videlicet *DE ORANDO DEUM*. Prædicat illam Sanctus Joannes Chrysostomus (11) eo quod suæ communionis homines Constantinopolitana ab urbe Romam profugos, ^{(10)Epist. 121.} ^{(11)Epist. 168.} Domo exceperit, ac benigne habuerit; eademque occasione Viros sibi charissimos nempe Joannem Presbyterum, & Paulum Diaconum maximopere commendatos voluit, & ad manus ejus velut ad portum securitatis transmisit. Cardinalis similiter Baronius (12) de hac ipsa Sanctæ recordationis Matrona laudabilissimum perhibet testimonium *Illustris* ^{(12)ad Annum 432.} (inquit) *hæc, & Sanctæ recordationis Proba possessiones suas in Asia constitutas Romanæ sic reliquit Ecclesiæ, ut majorem summam reddituum Clericis, pauperibus, & Monasteriis præciperet erogandam.* Ex quibus liquido constat, quod nil magis ei curæ, cordive semper fuerit, quam uberes Christianæ Religionis fructus ad Posteris usque suos transmittere.

XIII. Quare in perennem talis, ac tantæ Genitricis, & Christianæ propaginis invictæ Heroinæ memoriam ejus Filii sequentia duo posteritati distinctis in lapidibus affabre extructis sculpta inscripserunt Elogia

Elogium primum Basis dexteræ.

ANICIÆ FALTONIÆ PROBÆ
AMNIOS, PINCIOS, ANICIOSQUE DECORANTI.

CONSULIS UXORI

CONSULIS FILIÆ

CONSULUM MATRI

ANICIUS PROBINUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIUS PROBUS $\overline{\text{V. C.}}$

QUÆSTOR CANDIDATUS

FILII DEVINCTI.

MATERNIS MERITIS

DEDICAVERUNT

Elogium secundum Basis sinistræ.

ANICIÆ FALTONIÆ PROBÆ

FIDEI, NOBILITATIS ANTIQUÆ ORNAMENTO

ANICIANÆ FAMILIÆ SERVANDÆ,

ET DOCENDÆ CASTITATIS EXEMPLO

CONSULUM PROLI

CONSULUM MATRI

ANICIUS HERMOGENIANUS OLYBRIUS $\overline{\text{V. C.}}$

CONSUL ORDINARIUS

ET ANICIA JULIANA $\overline{\text{C. F.}}$

EJUS DEVOTISSIMI FILII

DEDICARUNT.

XIV. Hæc potiora de PROBO, & PROBA ANICIIS super-
sunt monumenta, quorum memoria in integrum usque ad
Nicolai Papæ V. tempora perseveravit, qui dum ampliori-
bus spatiis novam Basilicam Principis Apostolorum exædi-
ficare primus aggressus fuisset, templum illud PROBI,
quod illius aspidi jungebatur, demoliri curavit, ejusque
prægrandes lapides sicut, & columnas in alium usum, at-
que ossa demum in tumulo inventa, in Coemeterio Vati-
cano recondi mandavit.

Baron. ad
An. 395,

XV. Ast, ut meminit Baronius si hominibus, tunc
Romæ agentibus, innotuisset, qualis extiterit PROBUS, &

PRO-

PROBA Conjux, cæterique de domo ANICIA ibidem sepul-
ti, quantis Ecclesia Catholica eorum opibus sublevata,
præclaris illustrata virtutibus, quibusque tandem Sanctorum
Patrum fuerint celebrati præconiis, proculdubio intacta eo-
rum monimenta debito venerationis officio coluissent; nec
in alium tametsi Sacrum usum quoquomodo transferri ad-
misissent.

XVI. Maffæus igitur Vegius eo tempore Vaticanæ Basili-
cæ Canonicus opus tam egregium admiratus, velutque con-
temptum ipsius indolens semestri antequam demoliretur adeo
prænobilis structura æquum, ac justum, censuit supra re-
censitarum inscriptionum, atque elogiorum immortalitate
dignorum copiam accipere, ad hoc ut horum omnium sal-
tem in Vaticana Bibliotheca haberetur, & asservaretur cum
Epitaphio sequenti felicissimæ recordationis argumentum.

E P I T A P H I U M.

AD PROBI, PROBÆQUE CONJUGIS
SEPULCHRUM.

Sublimes quisquis tumuli miraberis arces;

Dices quantus erat, qui Probus hic situs est.

Consulibus Proavis, Socerisque, & Consule major,

Quod geminas Consul reddidit ipse domos.

Præfectus quartum toto dilectus in Orbe,

Sed fama emensus, quidquid in Orbe hominum est.

Æternos heu! Roma tibi qui posceret annos,

Cur non vota tui vixit ad usque boni.

Nam cum sex denos mensis suspenderet annos,

Dilecta gremio raptus in ætra Probæ.

Sed periisse Probum meritis pro talibus absit

Credas Roma tuum; vivit, & astra tenet.

Virtutis, fidei, pietatis, honoris amicus,

Parcus opum nulli, largus, at ipse fuit.

Solamen tanti Conjux tamen optima luctus.

Hoc Proba sortita est, jungat, & urna pares.

Felix heu! nimium felix, dum vita maneret;

Digna juncta viro, digna simul tumulo.

XVII. Magna quoque Aniciani Sanguinis luminaria ex-
tite-

titere LUCIUS ANICIUS, & ANICIUS JULIANUS Sacri Romani Imperii Consules laudatissimi. Ille siquidem
 (13) Libr. 45. teste Livio (13) de Illyris, & Rege Gentio eximias victo-
 riarum reportavit palmas; hic vero anno Christi cccxxii. cum PETRONIO PROBIANO felicissime consulatum gessit, subque eorum Regimine æterna memoria, & imitatione dignum ad sublevandam egestatem pauperum alimoniam inopia laborantium edidit Rescriptum, cujus vigore Proconsulibus, atque Præsidibus præcipiebatur, quatenus per universam Africam egenis singulis stipem competentem protinus tribuerent, *Abhorret enim* (inquiiebant illi in clausula citati Rescripti) (14) *a nostris moribus, ut quemquam fame confici, vel ad indignum facinus prorumpere concedamus.* Datum. Pridie Nonas Julii Romæ Probianò, & Juliano Consulibus.

XVIII. LUCIO, & JULIANO ANICIIS successit Ambrosius nobilissimus ejusdem Sanguinis furculus, Quiritum decor, & ornamentum a Constantino Magno primo Patritiatus institutore Romanos inter Patritios numeratus, quæ amplissima sane dignitas viris nonnisi clarissimis conferebatur: Statutum namque erat a Zenone Imperatore (15) ut nemini
 (15) Libr. 3. Cod. de Consul. ad Patritiatus honorem pateret aditus, nisi prius aut Consulatus potiretur prærogativa, aut Præfectura Prætorii Orientis, vel Illyrici, vel demum Urbis Administratoris titulo fuisset decoratus. Quinimo Patritii prout Justinianus
 (16) Leg. ult. Cod. de Consul. Imperator (16) sancivit, non jam ut olim a Patribus, qui & Senatores erant nomenclaturam fortiebantur, sed ex eo quod Patres Imperatoris dicebantur.

XIX. Porro AMBROSII ANICII hujus gloria potissimum inde derivatur, quod tres pretiosas in lucem dederit margaritas, seu potius Virginitatis thesauros, Sanctam videlicet Virginem Marcellinam, Sanctum Uranium, atque Divum Ambrosium Ecclesiæ Doctorem, & Archiepiscopum Mediolanensem, de quo præter pauca, quæ de eo supra dicta sunt, si quis plura nosse cupit, consulat, ut inquit
 (17) Tom. 4. (17) Mombritius, Cosmographorum Græcorum, vel Latinorum Annales.

XX. Neque in dubium revocari debet præmemoratum
 Am-

Ambrosium præclarum Anicianæ Familiæ germen Patrem ejusdem Sanctæ Ecclesiæ Doctoris, & Antistitis extitisse, siquidem testatur hoc ex probatis Authoribus, vel maxime vero ex antiquis Ambrosianæ Bibliothecæ Mediolanensis manuscriptis Puricellus (18) sicut & Cyprianus Boselli in sua Austria Anicia (19) necnon Joannes Dominicus Gatti Mediolanensis Sacerdos accuratissimus vitæ Divi Ambrosii conscriptor, qui (20) validis id demonstrat argumentis, & refutatis demum oppositis nonnullorum opinionibus sic concludit. *Dico perciò, che Sant' Ambrogio uscì dalla celeberrima fonte Anicia a guisa di maestoso Fiume, & a gravi passi fecondò sì ampli Paesi, che si distese a beneficio della Chiesa Orientale, & Occidentale &c.*

(18) cap. 1. Vitæ S. Ambrosii.
(19) in addit. ad cap. 6. lib. 6.
(20) tom. 1. part. 1. cap. 2. fol. 38.

XXI. ANICIANÆ PROSAPIÆ splendoribus accedit BOETIUS SEVERINUS ANICIUS Romanorum Consul sapientissimus; Etenim dum hic etiamnum Adolescens Athenas petisset, ibidemque decem, & octo annis moram traxisset variis Philosophiæ pervestigatis Dogmatibus, se totum principiis Aristotelicis addixit, ejusdemque Aristotelis opera Primus Latinis commentariis illustravit. Pythagoram Musicum, Ptolomæum Astronomum, Nicomachum Arithmeticum, Geometricum Euclidem, Platonem Theologum, Archimedem Mechanicum, & quascumque disciplinas, vel artes quas fecunda Græcia per singulos viros edidit, ipso uno Authore patrio sermone Roma suscepit.

XXII. Fasces hic consulares adeptus senatum summa cum integritate moderabatur, atque ob valde præclara ejus gesta supremam omnium sibi conciliavit obinde venerationem. A Theodorico tandem impio, & Ariano Rege Papiæ carceribus integro semestri mancipatus percelebres quinque libros de Consolatione Philosophiæ illorum non obstantibus angustiis in lucem edidit, sicut, & tractatum de Fide, & Sanctissima Trinitate adversus errores Nestorii, & Euthychetis elucubravit.

XXIII. Septuagesimum tandem ætatis suæ Annum dum attigisset Decimo Kalendas Novembris Anno Domini DXXIV. jussu impii Tyranni capite plectitur portento nonnisi admirando. Quandoquidem, ut ex traditione Ecclesiæ Ticinen-

fis

(21) *Baronius, Ferrarius, Bonifacius, Bagat-
ren. ad An.
516. Ferrar-
ius in Ca-
talogo 55.
die 23. O-
ctobr. Ba-
gat. de Or-
bis admi-
randis
tom. 2.* sis referunt (21) Baronius, Ferrarius, Bonifacius, Bagat-
ta, & alii, cum Regius Spiculator lethale vulnus Boetio in-
tulisset, utraque manu divulsum caput sustinuit: interro-
gatusque a quonam se percussum existimaret? *Ab impiis*
respondit, cumque taliter ad vicinum usque templum ap-
pulisset, flexis ante Aram genibus, divinisque resectus my-
steriis pro Catholicæ fidei defensione contra Arii perfidiam
Martyr occubuit. Proinde jure optimo Giselbertus (22) ci-
tatus a Cornelio a Lapide de eo testatum reliquit inquiens.
*(22) Cor-
nelius a
Lapi. cap.
15. in Apo-
calyp.* Digne vocatus est *ANICIUS* fortitudine, *SEVERINUS* gra-
vitate, opitulatione *BOETIUS*, meritis *MANLIUS*. Cu-
jus sepulchro Ticini in Æde Beati Augustini habetur se-
quens epitaphium incisum.

Mæonia, & Latia lingua clarissimus, & qui

Consul eram, hic perii, missus in exilium.

Et quia mors rapuit, probitas me vexit ad auras:

En! nunc fama viget maxima, vivit opus.

XXIV. Antequam vero a Luitprando Longobardorum Rege
Ticini sepulchrum ipsius fuisset collocatum, alio quoque,
quod hic subjungimus, elogio extitit exornatum.

Ecce Boethus adest, in Cælo magnus, & omni

Perspectus Mundo, mirus habendus homo.

Qui Theodorico Regi delatus iniquo,

Ticini senium duxit in exilio

In qua se mæstum solans dedit Urbe libellum.

Post ictus gladio, exiit e medio.

XXV. Extant denique & alii quamplurimi hujusmodi
gloriosissimi Sanguinis ANICIANE FRANGEPANÆ PRO-
SAPIÆ CONSULES, PRÆTORES, & HEROES IN-
CLYTI, de quibus plura per decursum hujus opusculi, at-
que ut adpromissæ brevitatis limites servem, præsentis ca-
pitis seriem claudo verbis præprimis Didaci Leguide (23)

*(23) de re-
bus Austrie
fol. 153.*

Mirum non est (*inquit*) quod hæc Familia ANICIA,
idest *INVICTA* memor sui nominis gaudeat innumeris fa-
mosi-

mosissimis Heroibus, CONSULIBUS, & PRÆTORIBUS supra quadraginta; Summis Pontificibus quinque, Imperatoribus octodecim, Consulibus, & Prætoribus Romanis vigintitribus &c. Deinde Purpurati Dalmatæ Divi nempe Hieronymi (24) ANICIORUM Consulum Romanorum avit^{(24) Epist. 81.} tam majestatem ita deprædicantis: *Nunc mihi PROBORUM, & Olybriorum clara repetenda sunt nomina, & Illustris ANICII Sanguinis Genus, in quo aut nullus, aut rarus est, qui non meruerit Consulatum.* Obinde optime ad propositum cecinit Claudianus (25)

Quemcumque requiris ^{(25) de Consulib. Olybrii, & Probi.}

*Hac de Stirpe Virum certum est de Consule nasci
Per Fasces numerantur Avi, semperque renata
Nobilitate virent, & Prolem fata sequuntur,
Continuum simili servantia lege tenorem.
Nec quisquam procerum tentat, licet ære vetusto
Floreat, & claro cingatur Roma senatu,
Se jactare PAREM.*

C A P U T II.

Agitur de constructione, & fundatione Tersactensis Mariani Cænobii, facta Fratribus Minoribus a Martino Secundo felic. Record. Frangepano, & confirmata a Joanne Secundo: Stephano Quarto, Bernardino Secundo Aniciis pariter Frangepanis.

I. **M**emorandum profecto, & gloriosum Seraphicæ Religionis illuxerat sæculum decimum quartum; in eo siquidem variis Sanctorum virorum splendoribus vel maxime coruscabat, inter quos Sancti Bernardinus Senensis Joannes a Capistrano, & Jacobus de Marchia potissimum

numerabantur singulari Dei providentia destinati ad animarum salutem, Conversionem gentium, Prædicationem Evangelii, & fidei Catholicæ dilatationem, quorum Sanctitas, atque admirabilis vitæ forma multis, iisdemque magnificis a Deo illustrata miraculis, novisque indies coruscans signis universum fama præcone repleverat Mundum.

II. Quibus permotus MARTINUS II. ANICIUS FRANGEPANUS Croatia, & Slavoniæ Prorex miro erga Institutum Seraphicum desuper succensus amore, protinus statuit in corde suo pro Fratribus Minoribus habitaculum suis in Ditionibus parare. Quem porro in finem Anno salutis MCCCCLIII. a Christi in Terris tunc Vicario Nicolao V. Pontifice Maximo facultatem imploravit construendi Monasterium pro iisdem Fratribus illo tunc de Observantia Vicariæ Bosniæ, nunc vero Reformatæ Provinciæ S. Crucis Croatia, & Carniolæ nuncupatis, & quidem in Castro Tersactano Diœcesis Modrussiensis prope locum, ubi Alma Domus Nazarethana tribus annis, & septem mensibus, ut dictum, substitit:

III. Atque adeo piis ejusdem MARTINI supplicationibus inclinatus aldictus Pontifex nedum votis ipsius benigne annuit, sed & pluribus indulgentiarum thesauris, Apostolicisque privilegiis ditare decreverat prænominatum Monasterium, & Ecclesiam (de qua plura in sequenti capite) sub patrocinio DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM erigendum, prout liquido constat ex Bulla ejusdem NICOLAI V. cujus initium est: EXIGIT DEVOTIONIS TUE PROBATA SINCERITAS &c. data Romæ apud S. Petrum Anno ut supra Quarto Idus Julii Pontificatus sui Anno VII.

IV. Quo gratiosissimo Sanctissimi Patris obtento Rescripto, confestim idem MARTINUS eo ipso anno a fundamentis Conventum erigi curavit, iisdemque Fratribus Minoribus S. P. Francisci incolendum tradidit, quo tempore supremum Ecclesiæ clavum regebat idem NICOLAUS V. Sarzanensis, Imperii sceptrum FRIDERICUS III. Austriacus: Regni Hungariæ LADISLAUS Posthumus, universam demum Religionem Seraphicam attestante Wadingo

(1) moderabatur Reverendissimus Pater Jacobus a Mozza-
nica Provinciæ Mediolanensis olim Minister.

(1) ad An-
num. 1453.
Gonzaga

V. In ipso igitur adepti incolatus, & captæ stationis li-
minio iidem Fratres Minores sese ad animarum captanda
lucra ex asse consecrarunt, & Seraphici spiritus ardore in-
flammati restaurata prius inter incolas loci illius Catholi-
cæ pietatis observantia, indefessa dein Catechismi traditio-
ne, Prædicatione Verbi Dei, atque Sacramentorum admi-
nistratione cunctos tam domesticos, quam alienigenas ad
amandum Deum, & custodiam mandatorum ejus provoca-
bant, introductaque demum Psalmodia diurnis pariter ac
nocturnis temporibus Deum, ejusdemque gloriosissimam Ma-
trem alternantibus vocibus, & religioso modulamine glori-
ficabant, sicut & ad hæc usque tempora pari studio, ac
devotione Sanctum Nomen ejus benedicere, & laudare non
cessant.

P. 1.
Chronolo-
gie Histori-
co-Legalis
tom. 1. fol.
122.

VI. Quamobrem prælaudatus MARTINUS ANICIUS
FRANGEPANUS, ut ampliorem sibi sterneret viam ad
gratiam & gloriam Dei Conditoris sui laudabilis vitæ, &
Sanctæ conversationis eorundem Fratrum Minorum anima-
tus exemplo, atque ut cultus Deo semper debitus amplio-
ra indies caperet incrementa, idemque locus Mariano ho-
nori peculiari titulo consecratus Spiritualibus Ministris ef-
set sufficienter instructus, condignoque denique apparatu,
ac Sacra suppellectili Ecclesia, & Sacrosanctum Deiparæ Vir-
ginis Sacellum constanti splendore niteret, admirabili Dei
providentia sobole mascula hærede destitutus pari consensu
cum Ursula Conjuge sua Augustissimam Cœli, Terræque
Reginam aliquorum bonorum suorum Hæredem, & Domi-
nam constituit.

VII. Porro Fratres Minores serio perpendentes formam
altissimæ paupertatis, quam universus Ordo Seraphicus con-
stanter profitetur, & memores moniti Sancti Parentis, ac
Legislatoris, qui eam thesaurum pretiosum, & sororem
suam, Fratrumque suorum appellare consueverat, quæque
omnem prorsus excludit proprietatem, ac Dominium re-
rum temporalium, jurisque politici administrationem, solo
simplici usu facti, & jure poli contenta, acquiescere hu-

iusmodi tametsi piæ dispositioni non tantum recusarunt, sed & totis viribus adversabantur pro manutenenda Sacræ Regulæ puritate, & professionis suæ integritate.

VIII. Verum his non obstantibus ea erat MARTINIANA constantia, & invictum animi robur, nec non ardens dilatandi Mariani cultus, & honoris desiderium, ut nullo pacto a jam concepto tam Sanctæ intentionis opere, atque ultimæ voluntatis executione dimoveri potuerit, quin immo ad publicam etiam prædictorum fratrum tranquillitatem, & conscientiarum serenitatem facto ab eo ipso ad Christi Vicarium recursum, & matura cum deliberatione æqua lance hinc inde libratis a Sancta Sede piissimi Oratoris desideriis, & votis, attentaque adjacentium insuper locorum pro suffragandis dietim fratrum necessitatibus insufficientia, quodque vel maxime non jam ipsi fratres Minores, sed Dominus Noster JESUS CHRISTUS, ejusque Sanctissima Parens instituerentur Hæredes, idem tandem Fundator munificentissimus litteras impetravit Apostolica auctoritate roboratas, quarum vigore perpetuum hac in parte indicebatur silentium. In cujus rei testimonium irrefragabilem illarum vim, & tenorem hic subjicio.

IX. NOS MARTINUS DE FRANGEPANIBUS Divina miseratione, Segniæ, Vegliæ, Modrussiæque Comes &c. *Confidentes de Salvatoris promissione, qua his, qui temporalia ob sui amorem relinquunt, pollicitus est restituere centena pro uno, & etiam vitam æternam daturum: Ut etiam nos cohæredes facere dignetur EUM IPSUM SALVATOREM DOMINUM NOSTRUM JESUM CHRISTUM, ET SUAM BENEDICTAM MATREM VIRGINEM MARIAM,* possessionum præfatarum tenore præsentium HÆREDES constituimus, creavimus, & fecimus jure perpetuo, & irrevocabiliter. Imprecantes omnibus, & eorum conscientias onerantes, qui huic nostræ voluntati, & testamento ausu temerario contraire, aut de his quid minuire usurpando, vel infringendo, vel Christum Dominum Nostrium, & ejus Matrem Benedictam quoquo modo exhæredare præsumpserint. Et si fecerint tales temerarii præsumptores respondere cogantur coram tribunali Domini Nostri Jesu Christi in die Judicii, noverintque
justo.

justo Dei judicio ipsos exhereditandos de Regno Cœlorum . Idcirco omnes tales cujuscumque status, conditionis, aut præminentiæ existant, qui hanc nostram donationem, & concessionem infringere studuerint, vel operam dederint, maledictionem, & indignationem Dei Omnipotentis, Beatæ Virginis Mariæ, Beatorumque Apostolorum Petri, & Pauli, & totius Cœlestis curiæ, nec non excommunicationem Summi Pontificis, quam per Bullas plumbeas procuravimus, ipso facto incurrant. Quam largitionem testamentumque, nostri majoris sigilli roboravimus & firmavimus appensione. Datum in Castro Nostro Tersact. die 15. Mensis Augusti Anno Domini 1468.

X. Sed neque hic singularis religionis Martinianæ erga Deum, Superos, & homines prærogativa quievit; quandoquidem in alios quoque uberrimos gratiarum suarum latices laudabili prodigalitate profudit. Etenim ut testatur Georgius ex Comitibus de Rattkai (2) Arcem Gradaczia-^{(2) Lib. 5. Hist. Regni Croat.} nam, antiquam Petriniam, & Castellum Zokol Inclytæ Cathedrali Zagrabienfi puræ eleemosinæ titulo jure perpetuo, ac irrevocabili in plenum ejusdem transtulit dominium. Tredecim præterea Religiosorum Cœnobia, inter quæ primum etiamnum locum obtinet Tersactense ære proprio a fundamentis omnia, & singula erexit, ut refert R. P. Franciscus Glavinich (3) Monasterii denique, & Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Czerqueniczenfis factam a Nicolao IV. de Frangepanibus Parente ejus optimo peramplam foundationem sequenti gratioso confirmavit Diplomate.

XI. NOS MARTINUS DE FRANGEPANIBUS Vegliæ, Segniæ, Modrussiæque Comes, significamus omnibus, & singulis, ad quos pertinet, & ad quorum præsentiam hæ nostræ litteræ venerint: Qualiter Nos audivimus, & intelleximus Litteras, quas dederant bonæ memoriæ Prædecessores Nostri, nimirum bonæ memoriæ Parens Noster Comes Nicolaus de Frangepanibus, Vegliæ, Segniæ, Modrussiæque Comes, Dalmatiæ, & Croatia Bannus &c. Sanctæ Mariæ Czerqueniczenfi in Vinodol: In quibus Litteris, sunt libertates, & dotes dictæ Ecclesiæ. Nos nolentes infringere Litteras bonæ memoriæ Nostrorum Prædecessorum, quinimmo volentes eas

con-

confirmare pro Ecclesia eadem Sanctæ Mariæ Czerqueniczen-
si, ut valeant hi Monachi, qui ibidem resident Ordinis San-
cti Pauli Primi Eremitæ quietius vivere, & servire Domi-
no Deo, orareque pro animabus nostris, & post vitam no-
stram pro anima nostra: Mandamus omnibus nostris Castel-
lanis, & Judicibus, ac aliis Officialibus, ut debeatis eos in
illis conservare, super quæ Litteras habent a bonæ memoriæ
Prædecessoribus Nostris. Quas Litteras Nos ipsi confirmavi-
mus, & superinde eis dedimus has Litteras nostras sub Si-
gillo nostro Anno 1445. Datas in Novi. 28. Mensis Octo-
bris. L. S.

Et Ego Sacerdos Gregorius Capellanus Comitum Martini,
& Parochus Noviensis, ac Vicarius Vinodolensis scripsi hæc,
dictante suprascripto Domino Martino Comite Vegliæ, Segniæ,
Modrussicæque. Qui eo tempore Gratia Dei Dominus erat Ar-
cis Verbaz, & erat supremus Comes totius terræ Verbasien-
sis, Dominus in Kozar Bosnensi, & Cæterarum Arcium Hu-
mogoviæ, Kostanichæ, & Castelli in Kelpii, & Krausicæ,
Gradacæ, & Lipovaz, Jaskæ, & Okich, Ostroviczæ in Bu-
sis. Penes mare autem Dominus veteris Arcis, & mediæ Se-
gniæ. In Vinodol vero Dominus de Novi, Bribir, Belgrad,
Crisane, Cottor, Buccari, Tersacti, & Prochai &c.

XII. Cœlo jam tandem maturus dilectus DEO, & ho-
minibus MARTINUS ANICIUS FRANGEPANUS ex-
pletis jam annis quadraginta status sui Conjugalis cum Ur-
sula Inclyta Conthorali sua, a Monasterio vero Tersacta-
no erecto viginti sex: plenus dierum, ac meritorum
Anno 1479. quarta Octobris ipsa videlicet die Seraphico
Patri Divo Francisco Sacra diem extremum clausit, & ani-
mam Deo reddidit, atque ad Cœlos, ut pie credendum,
evolavit, Corpus vero solemni ritu Tersacti in Capella Di-
væ Virginis, & tumulo Bartholomæi Fratris sui germani
quinquennio prius vita functi reconditum fuit cum adjacen-
ti Sepulchrali monumento.

HIC TUMULO JACENT OSSA
COMITESQUE ILLUSTRES.
SEGNIAE MODRUSSIAE TOTIUSQUE CROATIAE
DOMINARUNT.

MARTINUS, ET BARTHOLOMÆUS
PER ORBEM NOMINA EJUS ILLUSTRANT
CONVENTUS MARIAE FAUTORES,
SERAPHICIQUE
FUERE.

OBITUS MARTINI OBITUS BARTHOLOMÆI
MCCCCLXXIX. MCCCCLXXIII.
OCTOBRIIS IIII. MARTII XXII.

XIII. Laudabilissima MARTINI Fundatoris Tersactanⁱ
Cœnobii secutus est vestigia JOANNES II. de Frangepa-
nibus Croatiae, Sclavoniae, & Dalmatiae Prorex, Vegliae,
Segniae, Modrussiae Comes &c. qui eximium suum erga Vir-
ginem Tersactanam, Fratresque Minores ostendere volens
pietatis studium, gratiosum plurimum condidit Rescriptum
cujus seriem ad litteram appono. (5)

(5) Ex Ar-
chivio Con-
ventus
Tersacten-
sis.

NOS JOANNES DE FRANGEPANIBUS Vegliae, Se-
gniae, ac Modrussiae Comes &c. *Ad universorum notitiam*
harum serie volumus pervenire, quod Spectabilis, ac Magni-
ficus Dominus MARTINUS de Frangepanibus, similiter Ve-
gliae, Segniae, & Modrussiae Comes, Apatruus noster existens
sanus tam mente, quam corpore, pro salute animae suae, &
hæredum suorum, ad honorem DEI Omnipotentis, & Glorio-
sæ ejus Genitricis Mariae, & Beati Francisci dederit, do-
naverit, & in perpetuum concesserit de bonis, & possessio-
nibus sibi a Deo collatis in auxilium, & adjutorium Eccle-
siae Beatae Mariae Virginis prope Castrum Tersat dictum su-
pra Recham, & Fratribus Sancti Francisci de Observantia
inibi commorantibus per annuentiam Summi Pontificis; prout
plenius continetur in Litteris suis authenticis superinde confe-
ctis. Proinde, quantum ad ea omnia, quæ ipse Magnus
Comes Martinus præfatæ Ecclesiae Beatae Mariae Virginis, &
Fratribus Sancti Francisci assignavit, & in testamento, ac
ultima sua voluntate dimisit, affirmamus, & concedimus...

Ac

*Ac ipsam Ecclesiam Beatæ Mariæ Virginis, & ipsos Fratres Sancti Francisci, ab omnibus impetitoribus toto posse nostro, & contra quosvis hanc ultimam donationem infringere intentos, defendere, & protegere volumus Spondemusque Deo, & ejus Gloriosæ Matri **MARIÆ**, & sub animæ nostræ salute; Fide quoque nostra Christiana promittimus omnia, & singula, scilicet per ipsum Magnificum Comitem Martinum, aut alios Apatruos, & Fratres nostros concessa, aut imposterum concedenda præscriptæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ, & Fratribus, absque subterfugio, & occasione adinventæ per Nos, & nostros observare, & tenere. Omnesque hæredes, & successores Nostros petimus propter Deum, & ejus Gloriosam Matrem, ut hanc fundationem, & donationem toto posse manuteneant, & ipsos Fratres defendant. Et si in contrarium suggerente maligno spiritu, quod Deus avertat, contrajerint aliqui hæredum, & successorum nostrorum, maledictionem, & indignationem Dei, Gloriosæ Virginis Mariæ, Beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum ejus, & Nostram, ac totius Cœlestis Curia, nec non excommunicationem Summi Pontificis eo facto incurrant. Datum in Bachar XXII. Mensis Februarii Anno Domini MCCCCLXXIV. sub sigillo nostro impendenti consueto.*

XIV. Pari devotionis affectu Stephanus IV. de FRANGEPANIBUS, & BERNARDINUS II. ejus Filius prædictorum locorum Comites, & Domini omnia, & singula confirmarunt, quæ gloriosæ memoriæ Martinus munificentissima manu legaverat, & donaverat eidem Ecclesiæ, & Tersactensi Conventui particularibus hisce Litteris. (6)

(6) Ex eodem Archivio.

NOS STEPHANUS DE FRANGEPANIBUS, ET BERNARDINUS Filius ejus, Segniæ, Vegliæ, & Modrussiæ Comites, memoriæ commendamus tenore præsentium, quibus expedit universis &c. Quia Spectabilis, ac Magnificus Dominus Martinus de Frangepanibus, similiter Segniæ, Vegliæ, ac Modrussiæ Comes Frater noster carnalis ob honorem Intemeratæ, & Gloriosissimæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, & ob spem salutis animæ suæ, & Progenitorum nostrorum, quasdam possessiones suas Monasterio, & Ecclesiæ Beatæ Mariæ Virginis in Tersat fundatis, in perpetuam
elee-

*eleemosynam inscripsit, & donavit. Quare, & Nos ipsum
pium, & saluberrimum opus considerantes, eidem inscriptioni,
& donationi nostrum benevolum præbuimus consensum,
imo præbemus pariter, & assensum. Promittentes bona fi-
de nostra Christiana, quod Nos nullo unquam tempore di-
ctum Monasterium in ipsis possessionibus impediremus, &
neque Hæredes nostri impediant; sed pro posse nostro con-
tra ipsos impetitores defendemus. Ubi vero Nos, dictum
Monasterium in prædictis impediremus, molestaremus, aut
turbaremus, sive Hæredes nostri impedirent, aut turba-
rent: Ex tunc Nos in quinque millibus Florenorum auri co-
ram Serenissimo Domino Rege Nostro, vel suis Successoribus
Regibus scilicet Hungariæ convincamur, & Hæredes nostri
convinci debeant ipso facto. De quorum quinque millium Flo-
renorum auri, una medietate Serenissimus Dominus Rex No-
ster, vel sui Successores Reges Hungariæ, immediate vigore
præsentium, sine strepitu alicujus judicii, juxta probabilia ta-
men documenta ipsorum Fratrum irremissibiliter sibi satisfacere:
Et de altera medietate eidem Monasterio, ac Fratribus,
ex parte Nostri, ac Hæredum nostrorum, valeant, atque pos-
sint. In cujus rei robur, ac testimonium præsentis Litteras
nostras, sigilli nostri majoris appensione fecimus communiri.
Datum in Nostra Civitate Modrussie die XXII. Julii Anno
Domini MCCCCLXXV.*

XV. Eamdem MARTINI FRANGEPANI supra recen-
sitam foundationem ratam firmamque habuerunt varii Sum-
mi Pontifices Apostolica Authoritate, ut Nicolaus V. Pau-
lus II. Alexander VI. Julius II. Leo X. & Urbanus VIII.
quam pariter Carolus V. Maximilianus II. Ferdinandus II.
Ferdinandus III. & Leopoldus I. Cæsares Domus Austriacæ
Augustissimi clementissime approbarunt, ut videre est, tum
in Bullis Pontificiis, tum Cæsareis gratiosissimis Diploma-
tibus in Archivio Conventus toties memorati asservatis.

XVI. Non defuerunt tamen qui his omnibus etiam stan-
tibus supremi nempe Ordinis, & gradus Pontificiis, ac Im-
perialibus Oraculis, ut verbis utar ipsius Fundatoris: ip-
sum Dominum Nostrum Jesum Christum, & Sanctissimam
ejus Matrem exhæredare attentarunt sacrilega quadam præ-

(5) *Ex eodem Archi-
vio, & R. P. Glavinich. fol.
39. Historiæ Tersa-
tanae.* dictorum bonorum usurpatione (5) verum impiis hujusmo-
di insultibus auctoritate sua Imperiali idem Ferdinandus II.
a Deo specialiter electus ad regendum sceptrum Imperii ve-
luti fulcimentum validum totius Catholicæ Ecclesiæ contra
hæreticam pravitatem, ut bene advertit Reverendus Pater
Antonius Foresti in suo opere historico Mappamondo nun-
cupato: opportunum statuit protinus remedium contra tam
Sanctæ hæreditatis profanatores. Pari namque in Deiparam
Tersactanam Religionis zelo viso tenore Litterarum funda-
tionalium, & audita relatione, & instantia præcitati R. P.
Glavinich omnia, & singula in integrum restitui curavit,
& Anno 1613. Martinianam donationem novo firmavit re-
scripto, quod ipsum postmodum Ferdinandus III. & Leo-
poldus I. ambo pariter Custodes tenacissimi, & Propugna-
tores Sanctæ Religionis præstiterunt.

XVII. Sed rursus vix adepto beneficio restitutionis in inte-
grum ope suprema Imperialis clementiæ, & justitiæ contra
violata Marianæ hæreditatis jura, nova iterum successit tri-
bulatio. Anno siquidem 1629. Die v. Martii in Noctis
concubio sæcularium Arculariorum incuria exorto lethali in
eadem officina incendio rapidissimi venti borealis tunc flan-
tis, atque accedente vehementi ejus impulsu trium circiter
horarum intervallo totum conflagraverat Monasterium, ir-
reparabili quidem damno conspicuæ præcipue Bibliothecæ,
aliorumve memorabilium monumentorum, inter quæ con-
numerabatur etiam NICOLAI III. ANICII FRANGEPA-
NI itinerarii series præscripta Alexandro de Georgio Paro-
cho cum sociis ad investigandam realem Nazarenæ Almæ
Domus translationem in Galilæam ablegato, & alia plura
quæ historicum hunc amplius collustrassent progressum.

XVIII. Mœstorum interim, & afflictorum Consolatrix
Maria oculos misericordiæ suæ ad preces, & vota Clie-
ntum, ac Servorum sibi famulantium derepente convertit,
atque a vastatricibus flammis, & edacitate appropinquan-
tis ignis Capellam Sancto Nomini suo dicatam, Ecclesiam,
Sacristiam, universamque ejus Sacram supellectilem una cum
fundamentalibus litteris, Summorumque Pontificum, & Cæsarum
diplomatibus non absque manifesto Miraculo placuit præservare.

XIX.

XIX. Cupientes igitur Fratres Minores hujusmodi sacri-legi incendii restaurare ruinas, conquisito hinc inde a benefactoribus Sacri Ordinis opportuno subsidio pro congrua, & commoda Fratrum habitatione, ac sustentatione Monasterium eodem in loco reædificari, ac sensim amplificari curarunt, donec plurium demum annorum spatio juxta formam, & prospectum, quem præsens ejus exhibet structura, fuerit absolutum.

XX. Præcipuus porro hujus novi ædificii restaurator, & promotor extitit A. R. Pater Michael Chumar e Comitatu Goritensi, cujus rei, circumscriptis hic, & nunc aliis publicæ fidei, & Religionis testimoniis, memoria etiamnum reservatur a tergo imaginis Sancti Michaelis Archangeli, a Fratre Seraphino Schon Tugensi Ordinis Seraphici industrie depictæ, sequentibus verbis registrata: sub A. R. P. Michael Chumar Generali Diffinitore, & Provinciæ Ministro hujus Conventus restauratore Frater Seraphinus Schon Laicus professus pinxit Anno 1631. qui quoque venerabilem effigiem Coenæ Domini in majori Refectorio collocatam excellenti valde penicillo, vivisque coloribus adumbravit.

XXI. Et ut ad propositum hujus historicæ narrationis haudquaquam tacitus præteream ejusdem clarissimi Patris gesta de Religione optime meriti, hæc pauca subjungo. Etenim præter alia munera, quæ laudabiliter gessit in inferioribus Sacræ Religionis gradibus Anno 1625. Provincialibus in Comitibus celebratis in Conventu Montis Sancti Divæ Virginis Gratiarum supra Goritiam in Ministrum, & Moderatorem totius Provinciæ fuit electus, & Anno 1628. Labaci in eodem Ministeriatus Officio iterato confirmatus, ut meminit A. R. P. Glavinich (6) Quia vero ob præclaras animi dotes, eximiamque, qua refulgebat, gubernandi dexteritatem intra propriæ Provinciæ ambitus contineri non potuit, ad Diffinitoris Generalis, ac Notionalis Germaniæ Commissarii Regimen primo evocatur, & tandem in Episcopum Christinopolitanæ Sedis: dein Præpositum, & Suffraganeum Cathedralis Æmonensis eligi meruit, & sublimari.

(6) Lib. de
Origine
Provinciæ
Bosniæ, &
Croatia.

XXII. Myſteria ſimiliter vitæ Domini Noſtri JESU CHRISTI, ejuſque Sanctiſſimæ Genitricis ille idem mox ante reſenſus Religioſus in inferiori parte clauſtralis ambitus quadrangularis figuræ eleganti pictura expreſſit, ingenioſiſque exornavit verſibus Reverendiſſimus Pater Paulus de Tauris Carolo-Stadienſis Diœceſis Zagrabiensis Ordinis Minorum Provinciæ Croatia, & Carniolæ olim de obſervantia Alumnus, SS. Theologiæ Lector jubilatus, Concionator præclariffimus, ejuſdemque Moderator, & Rector. Pater inſuper Provinciæ Austriæ, Hungariæ, Cuſtodia ſancti Ladislai, & Ordinis, necnon Commiſſarius Generalis Germanicæ Nationis Vir ſumma in Deum pietate, & charitate erga proximum admodum clarus, qui ut teſtatur Ughellus (7) Anno 1663. die 28. Decembris Episcopus Petinenſis renuntiatus præfuit uſque ad Annum 1667. in quo jam optimi Paſtoris perfunctus laboribus extremum clauſit diem.

Ex Proto-
collo Pro-
vinciæ
Croatia
& Carnio-
liæ.

(7) Tomo
5. Italia
Sacra.

XXIII. In quorum plenam fidem, & uberioſiorem prælaudati Patris Reverendiſſimi meritorum ac prærogativarum declarationem atque perennem memoriam ſubjungitur ſequens inſcriptio extracta ex Protocollo Episcopatus Petinenſis fida manu Reverendiſſimi Domini Joſephi Antonii Coſtanza Archipreſbyteri ejuſdem Diœceſis ſub data Petinæ 10. Aprilis 1744. & proprii Nominis ſubſcriptione roborata. IN NOMINE SANCTÆ, ET INDIVIDUÆ TRINITATIS PATRIS, FILII, ET SPIRITUS SANCTI. Amen. Illuſtriſſimus, ac Reverendiſſimus Dominus Dominus Paulus de Tauris ex Ordine Sancti Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ quinquies olim in Provinciis Boſnæ, Croatia, Austriæ, & Sanctæ Mariæ Hungariæ Miniſter Provincialis: bis totius Ordinis Definitor, & demum Commiſſarius Generalis Nationalis, Divina ſic diſponente Clementia in primis ad Episcopatum Syzmienſem die 24. Junii Divo Joanni Baptiſtæ Sacra Anni 1662. Poſonii in Hungaria ſub ipſis Regni illius Comitibus electus, deinde 28. Decembris ejuſdem Anni ad Episcopatum Petinenſem ab Auguſtiſſimo, & Inviſtiſſimo Imperatore Leopoldo primo Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatia, Sclavoniæ, Boſnæ, Ramæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Bulgariæ &c. Rege, Ar-

Archiduce Austriæ, Duce Burgundiæ, Stiria, Carinthia, Carniolia &c. in Imperialis residentia sua Civitate Vienne[n]si nominatus, & Sanctissimo Domino nostro Domino Alexandro Divina providentia Papa VII. pro jure suo Patronatus praesentatus: ab eodem Sanctissimo rite & canonicè confirmatus: & tandem in eadem Civitate ab Illustrissimo, & Reverendissimo Principe Domino Domino Carolo Caraffa ex Principibus Roccellæ, Episcopo Averfano apud eandem Sacram Cæsaream Majestatem Nuntio Apostolico (& postea Eminentissimo S. R. Ecclesiæ Cardinali) Assistentibus Illustrissimis ac Reverendissimis Dominis Dominis Episcopis Nitriensi Regni Hungariæ Aulae Cancellario, & Scopiensi die decima sexta Septembris Anni 1663. quæ fuit Dominica 18. post Pentecosten in Ecclesia Divi Hieronymi ejusdem sui Ordinis solemniter admodum consecratus; praesentibus Illustrissimo ac Reverendissimo Principe Domino Archiepiscopo Strigionensi aliisque Hungariæ Prælati permultis, item Celsissimo Principe a Portia primario suæ Majestatis Ministro; Excellentissimis, & Illustrissimis Dominis Dominis Comitibus a Swarzenberg, Lamberg, Ratal, Sinzendorf, Waldendorf, a Porcia, Weissenwolf, & aliis permultis Aulicis, nec non ingenti populi multitudine. Quibus peractis ad initium Mensis sequentis movens Vienna venit tandem ad hanc suam residentiam Petinensem die 9. Novembris ejusdem Anni, ubi a Capitulo, Clero, & populo extra Ecclesiam solemniter ritu exceptus in eandem introductus, ibidemque ab omnibus obedientiam & reverentiam atque adeo Ecclesiæ & Episcopatus possessionem in spiritualibus accepit. &c. &c.

XXIV. In eodem demum (ut taceantur plura alia) Monasterii Tersactensis quadrangularem circuitu Orientem versus Anno Domini 1647. Capellam construxit propriis sumptibus Reverendus Dominus Matthæus Rachamarich, ut colligitur ex collateralis lapidis visibili adhuc inscriptione, & Altariolum Sancto Patri Francisco Sacris Christi Stigmatibus decorato dicavit. In hac ipsa Capella teste A. R. P. Glavinich (8) Archi-Confraternitas quoque Cordigerorum ejus-

(8) par. 2.
fol. 24. Hi-
storiae Ter-
sactanae.

ejusdem Sancti Patris Coelestibus indulgentiarum thesauris refertissima Canonice fuit erecta, & instituta.

C A P U T III.

Basilicam Sanctæ Mariæ Tersactensis ab eodem Martino a fundamentis erectam, atque a Nicolao Octavo Anicio Frangepano amplificatam esse recensetur.

I. **S**iquidem Altitudo divitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, cujus incomprehensibilia sunt judicia ab æterno ordinavit, ut in tempore a se prædefinito ex Palestina radicatus tolleretur Alma Domus Nazarethana, & Tersactum fuccolatu deportaretur Angelico, prout factum esse Anno videlicet ab Incarnatione 1291. Die 10. Maii probatur ex veteribus monumentis antecessorum, & ex respectivis eorum opusculis Historiæ Tersactanæ superioribus annis in lucem editis, proinde in dilucidanda amplius hujus admirabilis translationis ferie non immoror, sed ad propositum hujus capitis argumentum digredior, nempe, quod, dum insoliti hujus portenti fama ad aures Martini II. de Frangepanibus pervenisset, repentina Spiritus Sancti operante virtute commotus Basilicam Sanctæ Mariæ Tersactensis ædificari curavit Sacerrimæ Ædiculæ, Nazarenæ annexam, Sacris vasibus, aliave suppellectili optime instructam, & exornatam, quam præmemoratis Fratribus Minoribus Regularibus Observantiæ jugiter excolendam tradidit.

II. Excrescente vero magis magisque indies confluentium devotorum, & clientum Marianorum numero, eadem Basilica angusta nimis pro capienda populi multitudine dignoscebatur, atque adeo Dei miserentis auxilio circa Annum 1644. Nicolaus VIII. de Frangepanibus Regnorum Croatiae, Slavoniae, & Dalmatiæ Prorex, nec non trium Comitatum ut dictum Segniæ, Vegliæ, & Modrussæ Comes Proa-

vorum suorum laudabilissima imitari contendens vestigia , eandem Basilicam inchoative ab Ara Divi Nicolai Episcopi protendi , sicut & alteram Ecclesiæ partem ad Aquilonem versus noviter ædificari curavit, cujus primum lapidem solemni ritu benedixit , & posuit pro tunc Dioecesis Segniensis , & Modrussiensis Illustrissimus Episcopus Petrus Mariani sub Pontificatu Urbani VIII. & Ministro Generali totius Ordinis S.P. Francisci Reverendissimo Patre Joanne Merinero Hispano Provinciæ Castellæ Lectore Jubilato.

III. Ea porro Heros hic magnanimus Mariani honoris Zelotes e Romanorum Familia oriundus consilii gravitate, & maturitate pollebat , ut præter alia conspicua ejus gesta a Ferdinando III. Cæsare Augusto ad ardua etiam quæque Imperii expediendi negotia destinaretur ; dumque Anno quadragesimo septimo supra millesimum sexcentesium Posonium ad centumviralem indictum diem advenisset , annis, & laboribus fractus , exili quo ibidem morabatur tempore contracta ægritudine , Viennam ad salutem restaurandam se contulit , verum vi morbi invalescente omnibus e ritu Christiano Sacramentis munitus Die XIV. Aprilis , sicut teste Glavinich in legenda Sanctorum in perpetuo coelibatu illibatum castimoniam florem conservare studuit , ita ad Angelorum consortium migravit, ut pia credulitate sentiendum.

IV. Illud præterea de hoc piissimo Primate recensendum superest , quod dum adhuc in humanis ageret mente identidem revolvebat , alia ratione meliores homines evadere minime posse quam recta juventutis educatione ; quandoquidem teste Diotogene (1) *Adolescentium educatio, fundamentum est totius Reipublicæ* , & Seneca : *Educatio mores facit*.
 Hinc ut illorum ingenia tanquam agri , ex quibus Respublica omnes fructus suos perceptura esset , diligentissime colerentur , Arcem Altichaniam dictam in Moravia RR. PP. Inclytæ Societatis JESU Collegii Zagabriensis testamento reliquit , ea lege , ut duodecim quottannis Adolescentes Illyricæ Nationis , quorum pars media a Familia Frangepana commendaretur , stipendio inde penso litterarum studia prosequerentur , perpetuisque denique temporibus Frangepanium Seminarium appellaretur.

(1) in lib.
de Sancti-
tate.

V. Septem quoque supra decem millium florenorum copiam pro explenda magnifico cum apparatu funeris pompa, atque in pios egenorum usus distribuendam legavit. Viennæ demum (2) Corpus ejus cuprea clausum arca ad Ecclesiam Domus Professæ prætitulatae Societatis fuit interim deportatum, inde in Croatiam, postremo Tersactum, ubi in Virginis Sacratissimæ Capella, ac ipso Martini Frangepani Sarchophago supremo cum honore reconditum requiescit.

(2) Ratt.
kai lib. 5.
Historiæ
Groatiæ.

VI. Ut autem Summi Pontifices erga natalem hanc Aulam Beatæ Virginis Tersactensis singularem animi teneritudinem demonstrarent, (præter magna eaque plurima privilegia a Sancta Sede toti Ordini Seraphico concessa, quibus Conventus quilibet, sicut & Ecclesia dicti Ordinis magnopere resplendet) & ut amplius almam ejusdem Domum Universo mundo admirabilem redderent, pluribus indulgentiarum Thesauris, gratiis, atque prærogativis specialiter exornarunt; quarum, sicut & Privilegiorum ab iisdem impertitorum Catalogum hic texere superfluum erat, siquidem ea omnia per ordinem enarrantur cap. 13. partis primæ Historiæ Tersactanæ fol. 30. ab A.R. P. Petro Francetich a Flumine Ex-Ministro Provinciali Venetiis in lucem editæ Anno 1718.

VII. Clementis XI. dumtaxat distinctum tenorem Bullæ qui cit. cap. expressus non reperitur, hic subjungo, qua benigne indulgit indulgentias septem Altarium Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ita videlicet, ut quilibet Christi fidelis, qui septem altaria infra numeranda sita in Ecclesia Tersactensi ab Ordinario loci designanda duodecim vicibus pro quolibet Anno per eundem Ordinarium specificandis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, Hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces fuderit: qua vice id fecerit, eas omnes, & singulas indulgentias, peccatorum remissiones, & poenitentiarum relaxationes consequatur, sicut si septem Altaria in Basilica Principis Apostolorum de Urbe sita, ad id designata specialiter, & personaliter visitaret. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Ma-

jorem sub Annulo Piscatoris Die 18. Julii Anno 1710. Pontificatus sui Anno Decimo.

VIII. Hoc ipsum confirmavit Clemens XII. per specialem Bullam datam Romæ Anno 1732. Die 1. Januarii Pontificatus sui Anno secundo : Et rursus per aliam datam Anno 1739. Die 7. Martii Pontificatus sui Anno Nono.

Verum Altaria ab Ordinario loci ad hunc effectum designata sequentia numerantur . I. Altare Sancti Michaelis Archangeli . II. Sancti Petri Apostoli . III. Sancti Nicolai Episcopi . IV. Sancti Patris Francisci . V. Sancti Antonii de Padua . VI. Sanctæ Annæ . VII. Sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris . Dominica demum tertia cujuslibet mensis totius Anni deputata est ab eodem Ordinario pro lucrandis hujusmodi Indulgentiis .

IX. Plura alia hanc Basilicam Marianam concernentia videri possunt relata in pluribus aliis Opusculis Historiæ Tersactanæ Typis vulgatis superioribus Annis præter illa, quæ adhuc in progressu hujus adducentur . Solum pro coronide præsentis capitis subjungo : Quod Ædem quoque Divo Laurentio Martyri Sacram Martinus de Frangepanibus a suis Proavis ad ripam Maris olim erectam, & fundatam Conventui Tersactensi aggregaverit cum omnibus pertinentiis, iisdemque ut supra indultis Apostolicis verbis in litteris Fundationis expressis ut sequitur : *Addidimus insuper dicto Monasterio quamdam Capellam Beati Laurentii sub dicto Castro Tersat sitam cum uno horto, & Vineâ, quam vulgo Braïdam vocant, unoque fœnili, ibique penes vineam existente conditione perpetua, & stabili &c. &c.* Datum in Arce Nostra Nova secunda Die post Assumptionem Beatæ Mariæ Anno 1463.

X. In debitum denique gratitudinis argumentum erga al-
tedictum Martinum de Frangepanibus in singulis solemni-
oribus anni festivitibus hac ipsa in Capella Laurêtiana ali-
quis ex deputatis Sacerdotibus Conventus celebrat, & Sa-
crofanctum Missæ Sacrificium in suffragium Spirituale ejus-
dem Fundatoris amplissimi applicare solet . Ipso vero die
festivo Patroni Tutelaris præter solemne Sacrum decanta-
tum, administrationem Sacramentorum, & Sermonem ad
E popu-

populum alia Divina peraguntur Officia, omnesque Christi fideles ad eam accedentes rite confessi, ac Sacra Synaxi re-fecti indulgentiam Plenariam a Summis Pontificibus concessam consequuntur: quam gratiam per Breve speciale confirmavit Clemens XII. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris Die 18. Julii 1736. Pontificatus sui Anno septimo.

C A P U T IV.

Explicat luculenter Capellam, supra vestigia Domus Nazarethanæ ministerio Angelorum e Palestina ad Tersactensem collem translata, a Nicolao Tertio Frangepano fuisse extructam.

- I. **Q**UOD Magnus Dominus Deus Noster ab ipso nascentis Mundi exordio mirabilia quæque in pluribus hujus universi Montibus, & Collibus a se prælectis operari dignatus sit, testatur hoc Sacer textus (1) omnium siquidem primo supra Montes Armeniæ requiescere fecit Arcam Noe, in qua octo dumtaxat animæ a naufragio universalis diluvii præservatæ fuere.
- (1) Genes. cap. 8. Loth Justus, & timoratus (2) in Monte salvatus cum filiabus suis, dum subverteret Dominus Civitatem Sodomam, & Gommorrham. In Horeb apparuit Dominus Moy-si (3) in flamma ignis de medio Rubi, ibique vidit visionem illam magnam, atque prodigium, quod Rubus arderet, & non combureretur. In vertice montis Sinai fumantis, & coruscantis (4) locutus est Dominus Moy-si, ac populo Hebræorum decem dedit præcepta. In Monte (5) ascendit JESUS orare: Et in cacumine Thaboræo transfiguratus est, (6) ostenditque Petro, Jacobo, & Joanni magnitudinem gloriæ suæ. In Monte idem Redemptor Noster antequam a Sathana tentaretur jejunavit quadraginta diebus, & noctibus (7) ut sic tentationes nostras suis tentationibus vinceret, sicut mortem nostram venerat sua morte superare (8) In Olivetano initium fecit suæ dolorosæ passionis.
- (2) Genes. cap. 19.
(3) Exod. cap. 3.
(4) Exod. cap. 20.
(5) Matth. cap. 14.
(6) Matth. cap. 17.
(7) Matth. cap. 7.
(8) S. Greg. H. m. 16. in Evang.

nis, ibique (9) coepit pavere, tædere, & moestus esse. ^{(9) Lucæ cap. 22.}
In Golgothæo cum sceleratis reputatus est, pro crucifixoribus oravit, atque pro salute totius generis humani Sanctissimam animam in manus Patris commendavit. In Galliæ post gloriosam Resurrectionem suam (10) undecim Discipulis apparuit. In Monte denique Olivarum rursus triumphans, dum rediret ad Patrem, spoliavit infernum, aereasque potestates debellavit. ^{(10) Matt. cap. 28.}

II. Pari quoque ratione DEI Genitrix Virgo Maria in Montibus oblectabatur, deliciasque suas habere voluit. Vix enim Verbum Patris Spiritus Sancti cooperante virtute conceperat (11) exurgens abiit in Montana cum festinatione, ut salutaret Elisabeth: suaque præsentia Præcursores Domini sanctificaret. Vix in coelum assumptam Christi fideles constructo in Carmeli vertice Sacello, ubi olim Elias ascendentem nebulam Virginis typo insignem conspexerat, pijs laudibus Matrem DEI celebrarunt, grandibus ab ea vicissim ditati muneribus; sicque discurrendum de *Esquiliino* nunc titulo *Sanctæ Mariæ Majoris* Romæ decorato: *Ara-cœlitano* sic dicto ob Aram quam Cæsar Augustus olim *Ignoto Deo* dicaverat. Vel ut alii volunt ex eo, quod tempore ejusdem Augusti Cæsaris quem populus Romanus pro Deo colere contendebat, Cometa admodum magnæ quantitatis comparuerit a Deo nonnisi miraculose super regione illius collocato, in quo Sybilla Tiburtina Virginem Gloriosissimam cum gratioso puerulo ostendit, & in hæc verba prorupit: HIC PUER MAJOR TE EST, IPSUM ADORARE, quem modo Fratres Minores de Observantia per plura jam sæcula incolunt, & Lucanam Sacrosanctam ejusdem Virginis effigiem ibidem incessanter concelebrant; sic inquam, & de aliis pluribus, in quibus portentosæ Icones Marianæ totum late per Orbem elucescunt, ob quorum evidentem miraculorum seriem meridiana luce clariorem Elenchum contexere, supervacanei laboris opus esset ut omnium a sæculis scriptorum calculo comprobatur. ^{(11) Lucæ cap. 1.}

III. Verum Collis Tersactensis eminentia virtutis, & Sanctitatis cæterorum omnium Montium prærogativas superexcedit, & vota; unus quippe e millibus electus, atque

ineffabili Dei providentia præordinatus, ut tribus annis, & septem mensibus in solo suo recipere mereretur eandem ipsam Sacratissimam Domum ab infidelium potestate ereptam & Tersactum ut dictum translatam die decima Maij 1291. in qua VERBUM CARO FACTUM EST: quod donum donorum omnium maximum, utpote in se continens Dominicæ Incarnationis mysterium nulli alteri ad illa usque tempora concessum esse dignoscebatur, donec ex imperscrutabili Dei consilio suaviter simul, ac fortiter omnia disponentis in Agrum Lauretanum Picensæ Provinciæ Anno videlicet 1294. Die 10. Decembris sedente Sancto Cœlestino rursus Angelorum Ministerio fuisset transportata.

IV. Quare in perennem replicati hujus prodigij metamorphosim, optatumque communis tristitiæ solamen prærecensitus Nicolaus III. Anicius Frangepanus, ubi Alma Domus steterat, & Sacra ipsius vestigia, quæ adhuc impressa in eodem solo Tersactensi discernebantur, Ædiculam spatio brevem, tecto humilem, & opere græco rudem ædificari curavit, ibique ad Magnæ Matris honorem erexit Aram, turriculamque cum suo tintinabulo, quam centum quinquaginta novem Annorum spatio Curati, ac circumvicini Sacerdotes Sacra officitura recolebant, donec Fratres Minores, ut relatum est, a Martino Secundo Frangepano in eorum locum substituti, & introducti fuere.

V. Quoniam vero hæc Sacrosancta Ædicula a Nicolao Tertio Frangepano fundata non erat per omnia similis Almæ Domui Recinetum translatae, sed medietatem dumtaxat longitudinis, & magnitudinis ejus attingebat, idcirco super residuis Sanctæ Domus vestigijs etiamnum apparentibus Anno 1614. R. P. Franciscus Glavinich pro tunc Conventus Superior ampliavit, consimilemque reddere studuit, renovatoque Altariolo Sacræ Capellæ adjunxit Sacristiam Neoconstructam, cujus fundamenta dum operarij foderent, media orgia sub terra recondita campanula reperta fuit, cujus rei licet nullum appareat inditium, aut veterum monimentum, piorum nihilominus opinione virorum supponitur efformata tempore, quo Alma Domus Nazarena triennalem ibidem fixerat stationem, ab Anno autem supra citato ad hæc

hæc usque tempora inde extracta, atque in Turricula Sacrae Capellæ collocata stat, sonituque suo constanter invitat Populum ad cultum Divinum, & Marianas fundendas laudes, sicut & ad coercendas aereas tempestates experientia teste, admirandum in modum conducit.

VI. Præterea ut erga Virginem Matrem magis magisve devotionis incitamentum fidelium cordibus adderetur, Nobilis, ac spectabilis Dominus Joannes Uzolini annis superioribus Zagrabienfis Civitatis Gubernator, & Rector novam marmoream Aram variis lapidibus, & divitioso ære comparatam erexit Anno Domini 1692. prout inscriptio a tergo ejusdem in latere dextero apposita sequentibus indicat verbis.

NOBILIS, AC GENEROSUS DOMINUS JOANNES
UZOLIN, JUDEX L. R. C. M. C. Z. AC REGNI
SCLAVONIÆ FISC. ET OLIM EXACTOR IN HO-
NOREM B. V. Mariæ, ARAM HANC MAJOREM
ERIGI CURAVIT. ANNO
MDCLXXXII.

VII. Sacrosanctum insuper hoc Domicilium plurimis fidelium votis undequaque repletum conspicitur, quæ summam venerationem intuentium oculis conciliant, devotasque animas ad Virginis Clementissimæ juvamen, & patrocinium implorandum provocant, unde fit, quod ad adorationem ejusdem Miraculosæ Iconis manu Sancti Lucæ Evangelistæ depictæ, atque ab Urbano V. Pontifice Maximo post Almæ Domus discessum Roma transmissæ undique Mariani Clientes confluant velut ad promptuarium Gratiarum, & Viatores properant, ut gratias referant: siquidem ibidem thesauri aperti sunt, ad quos Peregrini fidenter accedunt, & accipiunt quantum petunt si quod possunt faciant.

VIII. Primam hanc prodigiosarum Mariæ Iconum Germanico sub Imperio Vaticana Aurea Corona redimivit Anno 1715. die octava Septembris illachrymante præ lætitia populorum circumstantium multitudine Pontificali decore indutus, Illustrissimus, ac Reverendissimus Dominus Do-
mi-

minus Georgius Franciscus Xaverius de Marotti a Flumine Episcopus Petinensis, Sacrae Cæsareæ, Regiæque Majestatis Consiliarius, Præpositus Rudolphi-Wertenfis, Archidiaconus per Carnioliam Inferiorem, & Marchiam Sclavoniam, Ducatus olim Carniolia Deputatus, & Præfident.

IX. Porro Antistes hic fortunatissimus cujus venerandæ manus super Caput Mariæ ascenderunt, ad contestandam affectus sui erga hanc Thaumaturgam Virginem teneritudinem libellum in lucem jam Anno 1710. edidit, cui titulus: *Dissertatio Historica pro Deipara Tersactana*, Typis Romæ vulgatum per Paulum Komarek. Præmemoratae vero Coronationis, seriem artificioso studio elaboratam, plurimisque fœcundatam elogiis exposuit part. 2. Historiæ Sanctuarii Tersactani A. R. P. Petrus Francetich item a Flumine, & tandem Clemens XI. fel. Record. gratiam Innocentii XII. toti Picensi Provinciæ concessam, ut Missa, & proprio Officio anniversaria translationis Almæ Domus solemnitas celebretur, extendere voluit ad Conventum, & locum Tersacti, universamque Provinciam Fratrum Minorum Strictioris Observantiæ Croatia, & Carniolia, totamque Diocesim Segnensem pro Clero tam Sæculari, quam Regulari, ut hoc irrefragabili Pontificio Oraculo inconcussa veritas perseveraret, & memoria Sempiterna haberetur primordialis translationis prædictæ ad Oras Tersactenses.

C A P U T V.

Referuntur Altaria ejusdem Sacrosanctæ Ædis, aliarve memoratu digna.

I. **P**Ræter Altare Thaumaturgæ Virginis in Mariana Capella extructum, de quo supra egimus, extant & alia in eadem Basilica Frangepana, nempe Sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris. Sancti Michaelis Archangeli: Sancti Antonii Patavini: Sanctæ Annæ. Sancti Patris Francisci: S. Nicolai Episcopi, & S. Joannis Nepomuceni. Nunc agendo de singulis ordinatim.

§. I.

De Ara Sanctæ Catharinæ.

II. Ara Sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris deprædicata jam Dominorum Comitum de Frangepanibus munificentia ferme in ipso liminio foundationis, & introductionis Fratrum Minorum ad hunc Marianum Collem extructa dignoscitur ex ipsis Conventus veteribus monumentis; quia vero edacitate temporum proximam minabatur ruinam Anno 1628. piis fidelium sumptibus novum fuit erectum altare sub Ministeriatu A. R. Patris Michaelis Chumar. Prænobilis tandem Domina Anna Sorsiana e Regno Croatiae suam trahens originem, peculiari devotionis affectu erga eandem Protomartyrem Heroinam aliud marmoreum conspicuum largo æris sui suffragio construi curavit, ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Joanne Smolianovich Episcopo Segnensi, & Modrussienfi consecratum, in cujus meditullio sequentia verba incidi jussit.

GENEROSA DOMINA ANNA VIDUA SORSIANA
NATA PETREKOVICH IN HONOREM SANCTÆ
CATHARINÆ FIERI CURAVIT
MDCXCIV.

§. II.

De Ara Sancti Michaelis Archangeli.

III. Suprema hujus omnium Creatorum Spirituum Principis excellentia exigit, ut ad extollenda ejus præconia pauca de ejus dignitate, quam obtinet in Cœlesti Jerusalem, hic occasione Altaris ejusdem præmittantur, & quidem de mente Sanctorum Patrum, ac Interpretum Scripturarum, apud quos nihil propemodum est æque decantatum, ac hunc ipsum Paradisi Præpositum uti olim Principem Populi Israelitici, indeque Synagogæ Danielis Cap. 10. & Dionys. de Cœlesti Hyer. cap. 6., ita modo ordinarium esse

esse Ecclesiæ Christi Custodem, ac præcipuum Patronum. Hoc ipsum omnium loco pronunciat Doctor Angelicus Comment. in cap. 12. Apocal. inquit. *Omnes Angeli ejus nos adjuvant, vel orando, vel bono suadendo, vel Dæmones arcendo, potius tamen hoc dicitur de Michael, quia ipse præpositus spiritualiter, & Princeps est Ecclesiæ Militantis, sicut fuit Princeps Synagogæ.*

IV. Sanctum præterea Michaellem esse primum, & supremum omnium Angelicorum Spirituum testatur Sanctus Basilius Hom. 1. de Angelis, atque Pantaleon Diaconus Hom. de Sancto Michael, quam ex Metaphraste exhibet Lipomanus passim, præsertim vero verbis sequentibus. *Primum locum obtinet inter mille millia, & decies mille myriades Angelorum, & proprie circa illum stuporem (cæteris Angelis ad Dei Majestatem obstupescantibus) canit ter Sanctum, & admirabilem Hymnum Michael, qui est maxima, & clarissima Stella Angelici Ordinis.* Consonant ex antiquis Patribus Gregorius, Rupertus &c. & ex Recentioribus Salmeron, Cornelius a Lapide &c.

V. Quamobrem magna profecto gloria Ecclesiæ Christi ex hac singulari Divi Michaelis Archangeli prærogativa accrescit; siquidem Custodem, & defensorem contra hostes suos habet Angelum Domini, qui universam Angelorum multitudinem antecedit dignitate in præcipuis apparitionibus functus Dei persona, ac ejus nomine locutus. Primus tandem Dux præliantium Angelorum debellavit vindex ipsius gloriæ Divinæ perduelles Angelos, Luciferum nempe, ejusque affeclas Apocal. 12. de quo proinde merito cantat Sancta Mater Ecclesia in Hymno officii: *Collaudamus venerantes omnes Cæli milites, sed præcipue primatem Cælestis exercitus Michaellem in virtute conterentem Zabulum.*

VI. Quare harum omnium prærogativarum optime gnarus Seraphicus Pater Sanctus Franciscus, eum quoque Advocatum, & Propugnatorem totius sui Ordinis sibi eligere sicque electum speciali quodam semper cultu prosequi studuit, ut ex ejusdem Sacri Ordinis Annalibus luculenter constet, cujus paterno Minores filii provocati exemplo, sicut in omni loco, ita quoque ab ipso Tersactensis Ecclesiæ pri-
mor-

mordio Altare Magno huic Consilii Angelo dedicarunt .

VII. Quoniam vero hoc tempore jam obsoletum erat , opera Patris memorati Michaelis Chumar Anno 1625. fuit restauratum . Demum Illustrissimus , ac Reverendissimus Dominus Sebastianus Glavinich Diœcesis Segniensis , & Modrussiensis Antistes novum ex marmore liberali manu ad perennem ejusdem Sancti gloriam , & honorem fieri fecit , ut denotat apposita inscriptio .

POSITUM MUNIFICENTIA REVERENDISSIMI DOMINI DOMINI SEBASTIANI GLAVINICH EPISCOPI SEGNIENSIS, ET MODRUSSIENSIS MDCCI.

VIII. Porro ratione præmemorati hujus Antistitis hæc pauca subjungenda occurrunt , quod nempe Pronepos extiterit claræ memoriæ A. R. P. Francisci Glavinich , ut supra recensuimus Provinciæ Croatiae , & Carniolæ tertia vice Ministri Provincialis , Regnorum Hungariæ , & Croatiae a Sanctissimo Domino Papa Gregorio XV. Anno 1622. Die XI. Augusti creati , & declarati Concionatoris Apostolici per specialem Bullam , quæ incipit *Exponi nobis* . Datam Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris Pontificatus sui Anno secundo , qui in Libello , cujus titulus est : *Historia Tersactana* Anno 1648. Utini impresso per Nicolaum Schiratti , compendiose simul , ac erudite edisserit de translatione Almæ Domus Nazaretho Tersactum , & hinc ad Agrum Laurethanum in lucem vulgato sub gloriosis Auspiciis Domini Caspari a Frangepanibus Tersacti , Vegliæ , Segniæ , ac Modrussiae Comitibus In-clyti , & Vice-Generalis Regni Croatiae atque partium Maritimarum &c. &c.

IX. Præter recensitam Historiam Tersactanam varios quoque alios Libros pro communi diversarum Nationum bono in lucem edidit , idemet R. P. Glavinich in idioma-te videlicet latino , Italico , & Illyrico . Provinciam Bos-niæ , Croatiae non tantum indefessa vigilantia conservare studuit , sed & admodum auxit : equidem Religiosis trigin-ta in ipso ad Sanctam Religionem introitu vix in eadem

Provincia repertis, centum quadraginta, & ultra post suum ab hac vita felicem transitum reliquisse constat. A Ferdinando III. Episcopus nominatus: memor tamen semper Religiosæ humilitatis invicta constantia infulam recusavit..... Tandem Theologica laurea, & Religiosa laureola decoratus Anno 1650. sexta Decembris in Conventu Tersactensi naturæ debitum persolvit. Quæ & alia ejus memorabilia a prælaudato Pronepote, & Episcopo veridico calamo, & animo annotata: ne ingrata eroderet oblivio, præsentī in O-pella decuit inferere.

X. Denique ut regrediamur ad Aram Angelicam, a qua aliquantulum digressi sumus, illam Anno 1706. die 26. Augusti solemni ritu consecravit Illustrissimus, ac Reverendissimus Dominus Benedictus Bedekovich Segniensis, & Modrussiensis Episcopus, ad cujus lævam in lapide ex marmore nigro monumentum incisum legitur alterius Episcopi, videlicet Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Petri Mariani a Flumine, cujus Corpus in Capella Sancti Petri tumulo reconditum est,

E P I T A P H I U M
ILLUSTRISSIMI, ET REVERENDISSIMI
DOMINI PETRI MARIANI
SAC. E. S. ET M. S. G. R. O. M. C.

Petri scire viam forsā cupis, o Pie Lector!

En tibi scissura saxea rite notat.

Te duce lustrato loca plena silentibus umbris.

Reddit attonitum Cœlica turba Patrem.

Una est cunctorum prima, & genialis origo,

Sola potest mentes demeruisse probas.

Moribus, & vita decus Marianus abivit

Ad sedis æternæ, & Regna beata Poli.

Rubini Marianus habet, Nomenque sacratæ

Jaspidis ex opere, ac actibus ipse tenet.

At si plura cupis scire, hic tibi lucida dicto

Nomina: Scala, via, & porta secura Poli est.

Unus

*Unus voce, habituque fuit, per singula nobis
Susceptus, Patriæ gloria, laus, & honor.*

O B I I T A N N O

ALMA DIES VITÆ NITET, I ERGO PETRE QUIESCE.

Die XXX. Julij.

§. III.

De Capella, & Ara Sancti Antonii Patavini.

IX. Quanta olim Divus Antonius Patavinus, de cujus Ara succincte pertractaturi sumus, eruditione, & Sanctitate toti Orbi illuxerit, licet non sit humanarum virium in medium plene deferre, attamen occasione præsentis paragraphi licitum dumtaxat hic sit de pronuntiato a Gregorio IX. Pontifice maximo de eo oraculo repetere memoriam: Etenim dum obstupesceret valde ad profunda verba de Scripturis Divinis ab eo prolata dicere non dubitavit: *Vere ille arca testamenti est, & Divinarum armarium Scripturarum, & Joannes Trithemius Abbas Catal. Script. Ecclesias. sequenti celebrat elogio. Tantæ Sanctitatis extitit, ut multis vivus, & mortuus coruscarit miraculis: Sanctus Franciscus eum suum Episcopum vocare solebat, & propter miraculorum frequentiam post mortem a Gregorio Papa Nono Catalogo Sanctorum statim insertus est.*

X. Illucet & nunc, & quidem quotidie ejus miracula, quæ profecto tanta sunt, ut difficile judicium sit, plus ne debeat ipsi universus orbis an Soli; hic enim nostras ætates dividit, ille beatas facit, cujus linguam benedictam Deus non absque arcano suo consilio mortalibus perpetua hæreditate legavit: Erat Lingua ejus Virga Aaron: Hæc namque percussit filices, effudit aquas; Lingua Antonij percussit corda, excussit lachrymas. *Illa* (inquit Chrysostomus) *divisit fluvios: hæc fregit iniquitatem terræ; de qua vaticinatus est Isaias Cap. 9. Percutiet terram virga oris sui.* Erat tandem omissis aliis hujus Thaumaturgi prærogativis pignus patrocinii, quod nobis præstat suis vocibus, ac precibus.

bus lingua Antonii : Sicut enim , ut ait Ambrosius : *In uno Zacharia totus ad Deum populus loquebatur : Ita teste Joanne De la Haije in Elog. S. Ant. in una Lingua Antonii tota Olissipo , tota Coninbrica , tota Lusitania , tota Italia , totus Orbis ad Deum loquitur sine dubio audiendus . Et enim cum tacet , loquitur , cum obit , vivit , cum sepelitur , resurgit , cum abire in cineres putatur , vitalem redire in pulchritudinem videtur .*

XI. Simili modo Sacrosancta Magni hujus totius universi Thaumaturgi , & Nobilis depositi Urbis Paduanæ lingua audita est in oris Tersactensibus in Coelum clamans , atque ad Deum loquens pro suffragandis exorantis populi necessitatibus , ærumnis , & angustis , quibus inter cœteros acriter pressus , ac ferme oppressus Franciscus a Frankulini Capitaneatus Grobnicensis Moderator ejusdem Sancti validum jugiter dum implorasset patrociniū , fuit mirabiliter ereptus , votique compos effectus in debitæ gratitudinis argumentum Sacellum a fundamentis erexit , atque Altare in ipsius honorem proprio ære ædificari curavit , prout ex lapide ad dexteram in eo collocato patenter dignoscitur , in quo anathematis loco sequentem posuit inscriptionem .

S P E C T A T O R

Cuilibet ne fideris sorti .

*Maximas tum numero , tum duratione mea ,
Mibi culpæ inscio texuerat vexas .*

*Ast Divi Antonii Patavini ope fiducialiter
Implorata palam adjutus , nexus illarum
Publicæ justificatus dissolvi .*

*Et beneficium pietate , gratitudineque
Litaturus , Sacelli hujus dotata erectione solvi .
Franciscus Frankulini MDC LXXXI .*

XII. Consecrata fuit hæc Ara Anno 1706. die 26. Augusti ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Benedicto Bedekovich Episcopo Segnienfi, ac Modruffienfi, atque pro se, ac fuccefforibus suis idem Franciscus a Frankulini urnam sepulchralem in Capella eadem Antoniana fieri fecit, sepultusque in ea cum superscriptione sequenti.

MONUMENTUM HOC

Nobilis, & Generosus Dominus Franciscus Frankulini. S. C. R. Majestatis Portus Buccari, & Grobnicensis Vice-Capitaneus, pro se, & suis fieri fecit.

MDCLXXXII.

§. IV.

De Capella, & Ara Divi Petri Apostolorum Principis.

XIII. Hæc Capella, & Ara ex assè noviter fuit ædificata ab Illustrissimo Domino Petro Crussich S. R. I. Comite, Lupoglavi in Istria Domino, ac Civitatis Clissæ in Dalmatia supremo Commendante, qui præliaturus adversus Turcarum tyrannidem, & exercitum in Dulmæ planitie congregatum, ut incertam Belli aleam redderet securiorem, tota animi teneritudine in Matris gratiarum Tersactensis clientelam sese totum concredidit, editoque hunc in finem voto cum hoste infensissimo Christiani Nominis tam feliciter conflictum gessit, ut eo debellato illustrem palmam victoriæ reportaverit. Dumque iterato in Urbe Croja legionibus militum præficitur, ut eam ab inimicorum insul-
tibus tueretur, capta a Turcis Urbe, amputatoque ejus Capite in obsequium fidei amisit temporalem vitam, ut æternam mereretur accipere: redemptoque mille nummis a Catharina sorore sua corpore, terræ fuit mandatum in
hac

hac ipsa Divi Petri a se extructa Capella relicto posteritati sequenti erudito rescripto .

*Hoc Petri Crussich marmor tegit ossa , perempti ,
 Proh Dolor ! a Turcis , quos Segnia , Clissaque nunquam
 Vivente timuit . Mors Corpus , spiritus astra
 Possidet : at gestas celebrat res fama perennis .
 Elogium pie appositum Mausoleo Clarissimi
 Equitis Aurati Petri Crussich . MDXXXVII.*

XIV. Prope hujus tumulum extat & alius , in quo trium Episcoporum corpora solemni ritu fuere sepulta , videlicet Illustrissimorum , & Reverendissimorum Dominorum Petri de Mariani a Flumine , Joannis Smolianovich Castri Buccarenfis , & Joannis Baptistæ Agatic Ordinis Eremitarum Sancti Augustini cum sequenti lapidis sepulchralis inscriptione .

D. O. M.

Frater Joannes Baptista Agatic Fluminensis ,
 Sacræ Religionis Augustinianæ Alumnus ,
 Episcopus Segniensis : Hunc Locum usque
 ad novissimum tubæ sonitum adhuc vivens
 sibi elegit , cujus anima sit reposita in fasciculo Viventium . Obiit Die XXX. Octobris Anno F. O. F. MDCXXX.

XV. Maximopere semper a cunctis Christi Fidelibus extitit celebrata , & etiamnum jugiter colitur hæc Principis Apostolorum Ara ob maximum , idque quotidianum privilegium a Gregorio XIII. fel. record. pro animabus in Domino quiescentibus in perpetuum concessum , ita nimirum , ut quoties Sacerdos hostiam immaculatam Deo litaturus ad eam accederet , toties animam a piacularibus flammis liberaret . Datum Romæ apud S. Petrum Anno 1578. Quarto nonas Julii Pontificatus sui Anno septimo . Quam gratiam per speciale Rescriptum confirmavit Benedictus XIII. Anno 1725. Die decima quarta Decembris : Quoniam vero hæc ipsa

Ara

Ara temporis edacitate ferme consumpta dignoscebatur Anno 1723. Sancto, ac Patrono suo tutelari aliam noviter extructam propriis sumptibus dedicavit, & posuit Dominus Petrus de Denaro S. C. Regiæque Majestatis Portus Maritimi Buccarenfis Administrator, & Excellæ Cameræ Græcenfis Consiliarius.

§. V.

De Ara Sanctæ Annæ Genitricis Virginis Immaculatæ.

XVI. Hanc Aram Sanctæ Annæ manu percelebris Pictoris a Pomis effigiata Illustrissimus Dominus Stephanus Liber Baro de Ruvere Capitaneus Fluminensis Anno 1624. fieri fecit una cum tumulo, cui inscripsit.

SIBI, ET SUIS
STEPHANUS DE RUVERE LIBER BARO
MDCXXIII.

Porro ad lævam ejusdem Altaris sequens monumentum idem Dominus affigi curavit.

D. O. M.

Sacrum hoc ad gloriam Divæ Annæ dicatum sibi vero, & suis Monumentum Stephanus de Ruvere Sac. Rom. Imp. Lib. Bar. & C. Inviçt. Impe. Ferdinandi II. Consiliar. Cubicularius & S. Viti Fluminensis Capitaneus, Ære proprio erigi, & decenti dote fulciri curavit. Anno Domini

MDCXXIII.

Ad dexteram vero illius hoc Lapidis incisum videre est Epitaphium.

D.

D. O. M.

ANNÆ LIBERÆ BARONISSÆ
DE RUVERE

Natae Lib. Baron. a PAR.

Cujus Religio pietas, & mores,
insignem generis virtutem

æquarunt: ornaruntque

prudentiam, obitum, & laudes,

nemo non coluit, non luxit, non extulit

Stephanus de Ruvere Lib. Bar. Pos.

Maritus mœstis: Conjugi fidis:

Quæ obiit in Arce Civitatis Flum. Sanc. Viti.

XXIII. Augusti Anno MDCXXIII.

nec non

Leonoræ Filiolæ

Cui vix mortalis illuxit diecula?

Cum Stephano Genitore

Laura Parens a Turri, & Valli-Saxinæ

Comes, primo suo Germini posuit.

Non obiit. Abiit ex eadem Arce

Die XXX. Junii MDCXXVII.

Lapsu tandem temporis, & hæc Ara vetustate corosa
ruinam minabatur, atque adeo ad excitanda Corda fide-
lium, ut eo ferventius Sanctissimæ Dei Genitricis Matrem
colerent, supra eandem mensam lapideam jam pridem
consecratam novum fuit erectum altare industria A. R. P.
Petri Francetich a Flumine p. t. Guardiani.

§. VI.

De Ara Sancti Patris Nostri Francisci.

XVII. Altare hoc in reverentiæ filialis symbolum, & debiti pietatis testimonium Magno Patriarchæ pauperum, atque amplissimorum trium Ordinum Fratrum videlicet Minorum, Pauperum Virginum, & Pœnitentium Institutori, Christi Crucifixi Sacris Stigmatibus insignito, ac vivo simulacro dedicatum, Anno 1706. Die 16. Augusti consecratum fuit ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Benedicto Bedekovich Episcopo Segnienfi, & Modrussienfi tempore Ministeriatus A. R. P. Petri Francetich a Flumine, extructum autem ope, & ære Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Francisci Liberi Baronis a Cziculini Episcopi Scopiensis, qui pariter juxta gradus ejusdem sepulchrum, in quo requiescit, sibi fieri fecit: atque in contestationem liberalis munificentiae, & eximiae pietatis erga Seraphicum Patrem Agnati ejusdem Antistitis hanc a dextris Altaris in marmoreo lapide incisam reliquerunt memoriam.

QUOD UNICUM SUPEREST

Sepulchrum Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Domini Francisci Cziculini Lib. Bar. de S. D. M. S. E. D. V. A. R. & Stubiza S. C. M. Consiliarii, & Episcopi Scopiensis.

§. VII.

De Ara Sancti Nicolai Episcopi Myrensis.

XVIII. Nicolaus V. felicitis recordationis de Frangepanibus Vegliæ, Segniæ, ac Modrussæ Comes Aram hanc Divi Nicolai Episcopi Patroni sui titularis grati animi mo-

numentum extruxit : decursu vero temporis Anno videlicet 1625. A. R. P. Michael Chumar instauravit , & in meliorem formam redegit : Demum Anno 1726. A. R. P. Theodoricus Lucich Minister Provincialis Officio functus novam ex integro ædificari fecit , hancque Anno immediate sequenti Illustrissimus , ac Reverendissimus Dominus Nicolaus Pohmajevich Segnienfis , ac Modruffiensis Episcopus consecravit , prout ex fide publica quam in terminis appono , liquet. *Anno MDCCXXVII. Die IX. Mensis Julii ; Episcopus Nicolaus Pohmajevich consecravit Altare hoc in honorem Sancti Nicolai : & reliquias Sanctorum Martyrum Donati , Deodati , & Fortunati in eo inclusi : & singulis Christi fidelibus hodie unum annum , & die anniversario consecrationis hujusmodi ipsum visitantibus , quadraginta dies de vera indulgentia in forma consueta Ecclesiæ concessi.*

§. VIII.

*De Ara Sancti Joannis Nepomuceni Presbyteri ,
& Martyris .*

XIX. In honorem denique Divi Joannis Nepomuceni fama periclitantium Patroni a Deo specialiter electi , Sigilli Sacramentalis Custodis invictissimi , novaque obinde in Ecclesia Sancta ejus inclyti , ac Illustris Martyrii corona decorati postremis hisce temporibus Anno nimirum supra exposito 1726. præmemoratus A. R. P. Theodoricus Lucich Altare hoc , de quo nulla antehac in Ecclesia Tersactensi habebatur memoria , erigi curavit , ut ad eum velut protectorem specialissimum pro impetrando dono superioris ordinis , nempe bonæ famæ , & honoris Christi fideles fiducialiter , atque ad cultum ejus amplius ampliusve propagandum confugerent . Solemniter vero fuit consecratum Anno 1727. ab eodem Antistite Pohmajevich prout ex illius distincta attestazione pariter colligitur tenoris ut sequitur .

Anno MDCCXXVII. Die IX. Mensis Julii : Episcopus Nicolaus Pohmajevich consecravit Altare hoc in honorem Sancti Joannis Nepomuceni : & reliquias Sanctorum Martyrum

Ma-

Maximi Victorini, & Columbæ in eo inclusi, & singulis Christi fidelibus hodie unum annum, & in Die anniversario consecrationis hujusmodi ipsum visitantibus quadraginta dies de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concessi.

CAPUT VI.

Nova prodigia intercedente gratiarum Mâtre Tersactensi a Deo facta enarrantur.

Verissime Spiritus Sanctus per os Sapientis in Canticis de gloriosissima Virgine, & Sponsa sua immaculata pronuntiavit dicens (1) *Oleum effusum nomen tuum* : hoc (1) Cant. cap. 1. enim oleo unxit eam Altissimus, dum unigenitus Dei Filius e carne sua carnem nostram, & sanguinem suscepit, atque quemadmodum supernatat oleum liquoribus aliis : sic miserationum suarum in nos transfusarum copia, & multitudo superexaltat Mariam, superioremque efficit omnibus Sanctis, imo & Angelis universis. Oleum rigida emollit : MARIA adamante duriora hominum pectora oleo misericordiæ suæ perfusa ad poenitentiam flectit, & ad Deum convertit : Oleum denique : (2) *lucet, pascit, & ungit* : (2) S. Bernardus Abbas Serm. 1. super Cantica. (3) *Maris stella lucet* : cujus radius, pergit idem Sanctus, universum Orbem illuminat, cujus splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat, pascit, & ungit : (3) Homil. 2. super missus est. calefaciens magis mentes, quam corpora, fovet siquidem virtutes, excoquit vitia, vulnera peccatorum sanat, & collapsas reficit mortalium vires, quapropter jubet, & provocat eos venire ad se continuo inclamans illud (4) *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*, omnibus inquam, & ubique misericordiæ suæ viscera benignissime pandit : quia tamen arcano nonnisi Dei consilio hunc in finem specialiter, ut dictum est, Tersactanum Collem, & locum sibi elegit, novisque indies prodigiis eundem illustrare non cessat, præter varia, quæ in præcedenti Opusculo recensita fuere, ut beatam eam dicant,

cant, & prædicent omnes generationes plura alia hic subjunguntur.

I. Anno itaque a Dominica incarnatione 1728. Mense Augusto: Joannes Filius Aloysii Bonmartini Civitatis Vegliensis quinquaginta dierum intervallo, continua æstuabat feбри, ut de salute ejus recuperanda nulla ferme spes affulgeret: Genitor jacturam filii pertimescens, eum Beatæ Virgini Tersactensi devovit peregrinum: Voto concepto, cessarunt febres, & infantulus in integrum restitutus, ac die 18. Decembris Anno 1729. voto satisfactus Tersactum proficiscitur, oblatoque ad Aram Virgineam Sacrificio, Deum, ejusdemque Matrem Sanctissimam glorificavit. Merito Richardus a Sancto Laurentio exclamat (5) *O Maria! Regina es ob largitatem: largiris enim servulis tuis dona gratiarum, vestes virtutum, Thesauros meritorum, magnitudinem præmiorum.*

(5) Lib. 4.
de laud.
Virg.

II. Mathias Korenich Segniensis Anno 1728. acuto oculorum dolore per bimestre correptus, quorum pupillas pellicula exinde originata ita obtegebat, ut vix lumen Cœli posset intueri, quamobrem anxius dum hæreret de amittendo visu, protinus gemebundo corde ad Virginem Tersactensem mentis oculos convertit, ejusdemque imploravit auxilium, factaque sex cereorum, totidemque Sacrorum votiva oblatione, lucem pristinam meruit obtinere: atque ingenti cum gaudio die septima Septembris ejusdem anni Tersactum properavit, ibidemque publicam obtentæ gratiæ confessionem cum cœco illo Evangelico fecit, dicens (6) *Unum scio, quod cum essem cæcus, modo video.*

(6) Joan.
cap. 20.

III. Anno 1729. Die 16. Augusti: Michael Despat Carlostadiensis repentino casu ex equo corruens linguam propriis ita contrivit dentibus, ut duodecim dierum spatio usum ejus omnino amiserit, nuncupatoque voto ad Virginem gratiarum pro redintegratione ejus consequenda ad admirationem omnium astantium adepto denuo expeditæ loquelæ dono Die 12. Martii 1730. Tersactum progreditur, ibidemque Tutelarem suam laudibus celebravit. (7) *Servus Mariæ si ceciderit, non collidetur, quia Domina misericorditer supponit manum suam.*

(7) Riccardus a S.
Laurent.
par. 1. de
Laud.
Virg.

IV. Eodem Anno Die 14. Decembris Maria Teresa Drenbe-

betin Domicilio Fluminensis mortali superveniente deliquio viribus, & loquela derepente destituitur non absque manifesto mortis imminenti periculo; verum a quodam ejus domestico incitata, ut votive ad Matrem gratiarum recurreret, quæ, cum ore non posset, devoto cordis affectu opem ejus implorat, vovetque adepta salute Virginem cum munere venerari, & En ecce! solvitur lingua ejus, in verba laudis, & præconii prorumpit, ac triduo post integram obtinet sospitatem. Porro die 30. ejusdem Mensis ad Aram suæ liberatricis prostrata binos obtulit cereos, hancque singularem gratiam in fastos Marianos referri postulavit (8)

Mariæ itaque Nomen secularibus commendandum, peccatoribus prædicandum, tribulatis insinuandum, in periculis omnibus invocandum, omnibus fidelibus venerandum.

(8) Tbo-
mas Mal-
leolus
serm. 23.
ad Novi-
tios.

V. Die 24. Decembris ejusdem Anni Joannes Brosinovich cum octo Sociis solvit Navim copioso fæle onustam e Portu *Barletta*, nuncupato Civitatis Regni Neapolitani, dumque ad mare Gargano Monti propinquum appulisset, procelloso maris impetu tam immaniter fuit invasus, ut ad se, sociosque salvandos extrema quæque tentaverit, sexcentosque insuper, & ultra salis cados ad alleviandum ejusdem pondus in mare demerferit, quod cum nihil penitus prodesset, sed magis magisque naufragandi periculum appropinquasset inter cæteros ex iisdem Sociis unus nomine Joannes Kharina, qui patrocinate jam tertio Virgine Tersactensi naufragium evaserat, Navarchum, & alios singulos convocavit ad puppim, eosdemque plena cum fiducia exhortatus, ut genibus flexis, & contrito corde Mariæ Nomen invocarent, eandemque Ave salutarent Angelico, quo vix absoluto, Mare ad Virginis imperium illico quievit, & stetit, atque in signum tanti prodigii Tersactum convolantes frustum rudentis ad muros Ecclesiæ Marianæ appenderunt, resolutisque præ gaudio in lacrymas oculis die 12. Februarii 1730. Hostiam Immaculatam Altissimo offerri curarunt. Optime Sanctus Bernardus (9) ad Deiparam con-

(9) Serm.
super mis-
sus est.

versus dicere solebat: Est tibi o Virgo Maria quasi osculum imprimere hunc audire versiculum: AVE MARIA; toties enim o Beatissima! oscularis, quoties per AVE saluta-

ta-

taris . Ergo Fratres charissimi , ad imaginem ejus accedite , genua flectite : oscula imprimite , AVE MARIA dicite .

VI. Eodem die , & Anno Georgius Perfich a Laurana lethali adeo obruitur animi deliquio , ut duodecim horarum spacio nullum vitæ signum ederet . Adhibitis plurimis a Genitore suo humanis remediis , ast incassum , omnes sensus suos ad Virginis Thaumaturgæ refugium convertit , adjectoque voto gratiam sanitatis suppliciter exposulavit , votique compos effectus 26. Februarii 1730. ad lares Tersactensis Delubri se contulit , & sospitatricis Dominæ misericordias decantavit : Rursus Doctor Melifluus (10) *Beata Maria est illa Mulier , cujus omnia vasa divinitatis facta sunt plena Oleo : Est illa Vidua , cujus lachrymis rediit ad vitam Unicus Matris suæ .*

(10) *Supra
signum
Magnum
cap. 7.*

VII. Anno 1730. Die 6. Januarii , D. Josephus Zanchi a Flumine intenso capitis dolore laborans , eodemque tempore acutissimis exagitatus febribus , ac sensu auditus omnino destitutus , ægre admodum decumbibat , cumque Physicorum , quos adhibuerat , diligentiam frustra experiretur , atque medelarum vires ad sui sublevamen minus valere comperisset , solius Virginis Tersactensis opem jugiter petendam esse statuit , votive adpromittens octiduanis in ejus Æde Sacra vacare vigiliis , si sanitatem recuperaret ; nec absque mirabili eventu , siquidem mox vomitus beneficio resoluta peccaminosæ materiæ fomite sensim convaluit , & die 26. Aprilis ad solvendum votum Tersactum venit , palamque confessus est , se nonnisi auxiliante Dei parente a morte præservatum . Egregie ad propositum Malleolus (11) *in quacumque necessitate ad Mariam recurre , omnem gravitatem tuam expone , confitere delicta , deplora commissa , pete veniam , spem resume , & de auxilio gratiæ bene confide .*

(11) *Serm.
22. ad No-
vitios.*

VIII. Die 20. Januarii ejusdem Anni prope insulam Pontiam Franciscus Sturai una cum Sociis 21. naviculariis , dum Genua cum Navi variis mercibus onerata remearet , funesta plane tempestate jactatus , resolutoque in duas partes navigio naufragium cum cæteris cunctis submersis passus est . Inter marinos exagitati vortices , omnique auxilio humano destituti summa qua poterant animi devotione

Ma-

Mariam invocant, ejusdem Sacratissimam Domum visitare spondent, si a procellosis fluctibus liberati ad exoptatum maris littus pervenirent. Periclitantium vota suscepit Amantissima Dei Parens, atque dextera protectionis suæ nedum misellos feliciter perduxit ad propinquam ripam ejus, sed & raro quoque prodigiosoque eventu merces ipsas naufragas ad eum deduxit, qui Die tertia Maii Tersactum nudis pedibus festinantes voto satisfacturi incruento Sacrificio Maris Dominam honorarunt (12) & cum Sancto Ephrem (12) S. salutarunt: *Ave igitur portus tranquillissimus, & a fluctibus, procellisque agitatorum liberatrix desideratissima. Ave periclitantium salus. O MARIA.* Ephr. Ser. de B. V.

IX. Eodem Anno Franciscus Luxetich a Pisino integro Januario permolesta febris quartana torquebatur, ad hanc mense immediate sequenti periculosa accessit pleuritis, tandem calores peracuti, sicque ad extremam redactus calamitatem adhibita opera Medici, sed sine ope, & spe humana consequendæ salutis, elevatis in Cœlum oculis, & manibus ad patrocinium Almæ Matris Tersactensis mentem revolvit, nuncupatoque peregrinationis Voto, ejusdem tutelæ se quam tenerrime commendavit & sanitati restitutus Die 19. Martij ad Aram gratiarum provolutus memor Divini mandati prolatis per David Prophetam, quod vovit reddidit, & misericordias Magnæ Dei Matris vivæ vocis oraculo promulgavit: *Virgo Deipara: ut bene advertit Ludovicus Blosius (13) est omnium quos tentatio, calamitas, aut persecutio aliqua urget, tutissimum asylum. Ipsa Regina Cœli potentissima, dispensatrix gratiarum liberalissima, omnium fidelium Mater misericordissima. Tota mitis, tota serena, tota suavis, non solum justis, sed etiam peccatoribus, & desperatis: quos ut ad se clamare conspexerit, statim adjuvat, fovet, suscipit, atque Deo Materna fiducia reconciliat.* (13) In Cantico vit. Spirit. cap. 18.

X. Nicolaus Butkovich Ledenicensis 25. Martii Anno ut supra Apulia Segniam navi sale onusta septem cum Vectoribus contendebat, exortoque improvise, ac valido Maris turbine in evidenti submersionis periculo constitutus anchoram ad sustinendam navim in mare dimittit, ast ruptis rud-

dentibus, & casu jam desperato ad Coelestem anchoram Virginem videlicet Tersactensem veluti unicum naufragantium securum portum gementes, & flentes omnes confugiunt, maternam ejus exorantes clementiam, quorum preces propter eam exaudivit Altissimus, & cessante tempestate facta est tranquillitas magna, sicque portum tam anxie quæsitum incolumes attigerunt: & Die 10. Junii nudatis pedibus ad Sacram Virginis Ædem accesserunt, vota que emissa Domino reddiderunt. Apposite ad propositum San-

(14) Lib.
contra Hæ.
reses cap.
78.

ctus Epiphanius (14) *Beata Maria non fortuito, aut solum placito, ut quidam putant, sed Divina dispensatione nomen accepit; interpretatur enim maris stella, ut aspectu illius dirigere cursum possint, & destinatum portum homines apprehendere.*

XI. Eodem Die 25. Julii acriter nimis affligebatur calida febris, variisque aliis languoribus Margarita Zelotti Justinopolitana. Convocantur in auxilium Medici, parantur, & applicantur præscripta pharmaca, sed absque effectu; dumque ultimum vitæ terminum instare intellexisset, frater ejus germanus proprio, ac sororio nomine unicum spem suam in Virginis Sacrosanctæ patrocinio collocavit, vovetque Tersactanam peregrinationem, si sanam reciperet perdilectam sororem suam: Exauditus fuit pro Divina clementia, & sua reverentia, & sanitate recuperata non sine præsertim Physicorum admiratione Die 31. Martii Anni 1731. votum adimplevit cum demississima gratiarum actione. Quam-

(15) Serm.
22. ad No-
vitijs.

obrem (15) Thomas Malleolus. *Maria libenter annuit votis supplicum, nec despicit gemitum pauperum. Tu tantummodo cave offensam & illa optata non negabit præsidia. Tu debitam exhibe reverentiam, & illa curam tibi adhibebit firmissimam.*

XII. Die 15. Augusti Stephanus Gerstman una cum Uxore sua eodem ferme tempore pervalidæ febris angustiiis premebatur, atque ut deficientibus jam naturæ remediis pristinam e vestigio recuperarent salutem, unanimi voto spondent Sacrosanctam Virginis Tersactanæ Iconem prodigiis ubique illustrem personaliter venerari, dumque in debitæ gratitudinis symbolum victimam Sacra oblationis offer-

ferre statuunt, ad statum exoptatæ salutis denuo revocantur, & Tersactum convolant humillimasque grates persolvunt Matri Gratiarum. Libeat hic cum Seraphico Doctore (16) exclamare: *Certe Domina! cum te inspicio, nihil nisi misericordiam cerno, nam pro miseris Mater Dei facta es, misericordiam genuisti, & miserendi tibi officium commissum est. Multum sollicita es de miseris, hos in filios tuos adoptasti, hos regere domina voluisti, & ideo Regina misericordiae tu vocaris.*

XIII. Matthæus Chovazich Buccarenfis eodem Anno Die 10. Novembris cum octo Vectoribus naviculariis e finibus Regni Neapolitani plenis velis Flumen festinabant, exortaque inopinato eventu funesta nimis Maris tempestate, Navis maximis jactata fluctibus periclitabatur conteri; qui, ut præsentissimum mortis articulum, in quo constituti dignoscebantur, evaderent, voces singuli ad sydera tollunt, Virginisque Tersactensis efflagitant subsidium adpromittentes nudis pedibus, cereisque accensis Sacram ejusdem Domum adire, mox supressis a Stella Nostra Polari sævientibus fluctibus 17. ejusdem Mensis ad portum optatum Fluminensem incolumes pervenerunt, atque ad adorandam Maris Dominam accelerarunt. Optime idem S. Bonaventura (17) ad propositum advertit: dicens: *O Domine Deus! quid tibi retribuemus pro omnibus, quæ dedisti nobis? quid tibi faciemus, aut facere possumus, quod nobis in amaricatione amaritudinis positis, a portu salutis nimium elongatis, turbinibus, & procellis ad naufragium agitatiss; imo tempestate nimia pene submersis, tam nobile solatium, tam efficax auxilium, tam pium subsidium Virginem Mariam irradiantem Stellam dedisti?*

XIV. Eodem pariter Mense, & Anno S. Rom. Imp. Comes Adelmus Antonius Pettazi Fluminensis, & adjacantium Portuum Maritimorum Ditionum Austriacarum Capitaneus diuturno, ac mortifero morbo gravatus plurimum de Virginis Tersactanæ benignitate, & clementia confusus, opem ejusdem jugiter exoraverat, quatenus humanis destitutus jam remediis Divinum Coelitus immittere dignaretur auxilium, dumque optato valetudinis thesauro ditatus fuisset;

set, in debitæ gratitudinis testimonium Anno 1732. Die 23. Maii Tersactum venit, ibidemque novem dierum intervallo piis vacans operibus cum Divo Bonaventura (18) merito psallebat dicens: *Cum invocarem exaudivit me Domina, & e sublimi folio gloriæ suæ mei dignata est recordari. Domina refugium nostrum tu es in omni necessitate nostra, & beneficiis ejus plenus est Mundus. Psallite in jubilo Virgini gloriosæ, quoniam ipsa est porta vitæ, janua salutis, & via nostræ reconciliationis.*

XV. Joannes Georgius Bagatai cum Conjuge sua ac Filio eodem prorsus tempore luctuosa plurimum pariter premebantur infirmitate: unitis igitur votis, ac precibus ad Virginem Matrem confugiunt, ubi nulla suppetere poterant humana suffragia pro consequendo salutis dono, quo post breve temporis spatium feliciter obtento memores tanti beneficii præter octiduanas vigilias in Ecclesia Tersactana peractas, ea quæ voverant, reddiderunt. *Quis enim te non diligat O Maria!* exclamat idem purpuratus Doctor (19) *Reparatricem omnium... Omnibus amabilis, omnibus as- fabilis, omnibus delectabilis.*

XVI. Gregorius Vofilich in Urbe Flanona prope finum Maris Flanatici sita originem trahens ope Dæmonis magicis artibus, & incantationibus vehementer exagitatus, ad limina Almæ Domus Tersactanæ sese contulit. Sacellum Virginis ingreditur, ante cujus miraculosam effigiem corpore, & mente humiliter prostratus obnixis eam precibus obtestatur, ut depulsis Dæmonum præstigiis pristina quiete, & sospitate potiri liceret, prout factum mirabiliter dignoscitur; siquidem Mariano interventu ex integro ab infestatione Dæmonis liber evasit. Optime ad propositum S. Bernardus (20) *Non sic timent hostes visibiles quamlibet castrorum multitudinem copiosam, sicut aeræ potestates MARIÆ Patrocinium, vocabulum, & exemplum. Fluunt enim, & pereunt, sicut fluit cera a facie ignis, ubicumque invenerint crebram ipsius recordationem, devotam invocationem, & sedulam imitationem.*

XVII. Pari devotionis affectu atque firma concepta spe erga gratiarum Matrem Joannes Duomizchich Grobnicensis

Fi-

filium suum Matthæum nomine a Dæmone miris modis vexatum Tersactum adduxit, & patrocinio ejusdem ex asse devovit. Nec absque prospero cum eventu, quandoquidem depulso virtute illius exitiosissimo hoste liberum incolumemque recepit, atque cum S. Ephrem (21) gemebundo corde vocem extulit inclamans. *O Maria! sub alis tuis custodi me, & protege. Miserere mei, qui sum luto inquinatus, ne adversus me gloriatur Sathanas exitiosissimus, aut in me insurgat execratus inimicus meus.*

(21) de
Laudibus
Virginis.

XVIII. Simili modo Catharina Senardich Vegliensis malignis acriter molestata Spiritibus summa in calamitate vitam agebat, a qua ut eriperetur, Tersactum petiit, & ad Sanctæ Dei Genitricis provoluta pedes devota cum reverentia precabatur, suis ut votis intenderet. Annuit benignissima Parens, iisdemque in fugam conversis, devota cum gratiarum actione Domum regreditur, nullamque deinceps diabolicam sensit infestationem. Nec mirum! etenim ut bene advertit Sancta Catharina Senensis, testaturque verbis iisdem, quæ ex ore Domini meruit accipere: *Mariæ unigeniti Filii mei Genitrici gloriosæ concessum est a bonitate mea propter Incarnati Verbi reverentiam, ut quicumque justus vel peccator, qui recurrit ad eam cum devota reverentia nullo modo decipiatur, vel devoretur ab infernali Dæmone: nam ipsa est velut esca dulcissima collocata, & electa pro capiendis hominibus, & animabus præsertim peccatorum.*

(22) Tract.
4. Dialog.
cap. 139.

XIX. Quam bonus Deus his (ut meminit Sanctus Bonaventura (23) qui colunt Matrem suam, &c. inter cæteros Mariæ clientes Anno Domini 1731. testatum reliquit Reverendus Sacerdos Gabriel Dolavaz Generalatus Varasdinensis Capellanus; hic siquidem lethali correptus morbo, & ad extrema redactus posthabitis terrenis consiliis, & mediis festinanter ad Magnæ Dominae patrocinium votive recurrendum fore duxit pro consequendo primævæ sospitatis dono, quo nonnisi patienti cum miraculo adepto Die 31. Decembris ejusdem Anni votivum candelarum pensum Sacello Mariano persolvit. Obinde Blosius (24) Deiparæ misericordiam ab omnibus deprædicandam esse censuit inquit *Mariæ Virginis, & Matris bonitas, misericordia, pietas, am-*

(23) In
Psalter. B.
Virginis.

(24) De
Virginis
Patrocinio.

citia, benignitas, clementia, fidelitas, benevolentia, & Charitas erga homines tanta est, ut nullis verbis explicari possit. Continuas enim pro eis fundit preces, ut germana Soror, Materque fidissima curam salutis eorum gerit. Enim vero in æternum perire non potest, quisquis illam devote, & perseveranter colit, & invocat.

XX. Quanto præterea beneficio ditare eos voluerit Altissimus, qui Sanctissimam suam Matrem jugiter venerantur, sincera confessione palam testatus est Stephanus Sindich Militum decurio. Hic namque Anno supra citato febribus malignis simul, ac calculi doloribus acerrime per trimestre cruciabatur, adeo ut exilis, aut plane nulla spes superesset recuperandæ sanitatis, conversus igitur ad Dominam vitæ, & mortis, eam votivis precibus instanter exorat, ut in extremis constituto angustiis incolumitati suæ misericorditer consuleret: exaudivit propter eam Dominus preces invocantis servi sui, & gratiam sanitatis quam petiit, accepit: Votique sponsione qua Deo obstringebatur, generoso equi transmissio donario per R. D. Antonium Sneider Parochum Sluviniensem satisfecit: Egregie ad intentum Ricardus a S. Laurent. (25) *Justitia Filii, & misericordia Matris altercari videntur. Nam justitia Filii dicit: Ego percutiam, & occidam. Misericordia Matris respondet: Ego vivere faciam, & sanabo.*

(25) Lib.
2. de Laud.
Virg.

C A P U T VII.

Proponuntur alia beneficia ope ejusdem Thaumaturgæ, hominibus plena cum fiducia ad ipsius Patrocinium confugientibus, concessa.

I. **O**Rdior præsentis capituli ulteriorem Marianæ munificentiae seriem verbis Sancti Germani (1) Deiparam sic compellantis: Non est revera finis tuæ magnitudinis, non est ulla satietas tuæ defensionis, non est numerus tuorum beneficiorum. Nullus enim est, qui salvus fiat, nisi per Te, Virgo Sanctissima: nemo est, qui liberetur a malis, nisi per Te,

(1) Serm.
de Zona
Virginis.

o Pu-

o Purissima: nemo est, cui donum concedatur, nisi per Te,
o Castissima: nemo est, cui misereatur gratia, nisi per Te,
o Honestissima.

Pergit Idiota vir Sanctus (2) *Thesaurus Domini* est, inquit, <sup>(2) De con-
templat.
Virg. in
Prolog.</sup> & *Thesauraria* gratiarum ipsius: Cæteri Sancti jure quodam patrocinii pro quibusdam sibi specialiter commissis, plus possunt prodesse in Curia Altissimi, quam pro alienis: Beatissima vero Virgo MARIA, sicut est omnium Regina, sic etiam omnium Patrona, & Advocata est, & cura est illi de omnibus; & sic non est, qui se abscondat a calore ejus; idest charitate, & dilectione ipsius.

Idipsum omnes ferme Sancti Patres, & Doctores unanimi affirmant consensu, e quibus nonnulli eam (3) *salu-* <sup>(3) Cate
eximios
honorum,
ac benefi-
centiæ Ma-
rianæ titu-
los, & præ-
rogativas</sup> *tem totius mundi, & servatricem omnium fidelium: Alii Ra-* <sup>(4) 4. parte
summæ:
tit. 25. cap.
2.</sup> *dicem bonorum omnium, & Reparatricem sæculorum: Nonnul-* <sup>(4) 4. parte
summæ:
tit. 25. cap.
2.</sup> *li causam salutis universi humani generis, & Coadjutricem Christi in redemptione hominum: Alii fontem gratiarum, & totius consolationis: Quidam Fontem lucis omnem hominem illuminantis: Alii Fontem universo Orbi medicinam afferentem: Alii demum Gaudium certum universi, vitæ largitricem, maledictionis interemptricem, & benedictionis conciliatricem nuncupant; aliisque sexcentis ejusmodi titulis concelebrant, quibus aperte demonstrant beneficentiam Virginis ad omnes omnino singulariter sese extendere, idque non nisi admirabili prorsus cum affectione: Nunquam enim ut meminit Divus Antoninus (4) fuit aliquis Sanctus, vel Sancta ita affecta ad salutem, & omne bonum populi Christiani, sicut B. Virgo Maria.*

His ergo de Donis, & opitulationibus Marianæ liberalitatis præmissis in genere ad scopum specificum propositi thematici regrediendo, præclara alia, eaque plane singularissima charismata, & beneficia, quæ Thaumaturga Virgo Terfactensis hominibus cujuscumque status, & sexus plena cum fiducia ad patrocinium Sanctum ejus confugientibus munificentissime concessit in præsentī capite declarabuntur. Itaque.

II. Anno 1732. Mense Februario Reverendus Pater Macarius Zorichich Zirquenicensis Conventus Prior Ordinis S. Pau-

Pauli Primi Eremitæ intempesta nocte cum tredecim aliis fretum Flamaticum trajiciens expertus est, quam verum sit per influentiam Divinæ bonitatis datam esse hominibus Stellam Maris Mariam. Vento namque immaniter sæviente hinc inde per æquora rapiebantur, cymbaque ad summum usque aquis repleta in acerrimum inciderunt scopulum indubie naufragaturi, nisi Stella Maris perpetua Virgo Maria, cujus opem validissimam implorarunt adjecto ad Tersactanam ejusdem Capellam peregrinationis voto, obstitisset, suosque famulos Cœlesti ducatu ad portum deductos evexisset. De cujus porro adorabili clementia extat illud

(5) Eccle-
siastici
cap. 24.

(6) In cit.
cap. Eccle-
siastici.

Sancti Spiritus (5) pronuntiatum oraculum: *In fluctibus Maris ambulavi, & in omni terra steti.* (6) (Nota inquit Hugo Cardinalis) *In mari ambulat Beata Maria, & in terra stat, cur non in mari navigat, & in terra equitat? quia ipsa est navis hujus maris, per quam omnes perveniunt ad portum salutis. Item ipsa est Castellum, quod in terra stat, quasi refugium omnium.*

(7) In Can-
tate Spi-
rit. cap. 18.

Ludovicus Blosius) (7) *est peccatorum singulare refugium, & omnium asylum tutissimum. Omnes consolatur. Omnibus sinum pietatis aperit: & vel tenuiter invocata, presto adest.*

IV. Validissimum quoque ejusdem Virginis Tersactensis sensit patrocinium Jacobus Frankovich Kostrenensis; Anno siquidem citato integro bimestri febrili æstu ferme consumptus piam ipsius efflagitavit opem, votoque peregrinationis emisso sanitatem accepit, & Die 25. Augusti Tersactum veniens, cereum pergrandem promissum obtulit. Apposite
Divus

Divus Antoninus (8) *Quid ait Sapiens? Ubi non est Mulier, ingemiscit æger. Vere potest intelligi de Muliere, quam filius sic vocavit: Mulier! Ecce Filius tuus. Non veperitur aliquem Sanctorum ita compati, & adjuvare in infirmitatibus corporalibus ægris personis, sicut Beata Virgo Maria.* (8) *part. 4. tit. 15. cap. 2.*

V. Hanc ipsam gloriosissimam Virginem esse: **GRATIARUM PELAGUM** (sic namque eam Sanctus Joannes Damascenus (9) appellare solebat) unde Cœlestium charismatum dona in Adæ filios jugiter promanant, Vincen- (9) *Orat. de Nativit. B. V.*
tius Bonfio Epidaurus, qui Anno 1732. Die 26. Decembris cum vigintinovem vectoribus Siciliæ fretum trajiciebat, admirando quoque probavit eventum: derepente siquidem: *Nimis exaltati sunt fluctus ejus, de quibus jam olim Regius Propheta David (10) vaticinatus est inquit: Et ascende-* (10) *Psal. 106.*
*bant usque ad Cœlos, & descendebant usque ad abyssos, & anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius, & omnis eorum sapientia devorata est. Et cum tribularentur, clamaverunt ad Dominum, & ad Immaculatam ejus Parentem: & mox de necessitatibus eorum eduxit eos. Et statuit procellam ejus in auram, & siluerunt fluctus ejus. Et lætati sunt, qui siluerunt, & deduxit eos in portum voluntatis eorum. Quamobrem Anno 1733. Die 22. Martii, eorum quilibet cereum unius ponderis haud immemor ter Sancti concepti propositi Magnæ Matri litavit, totisque precordiis omnes communi voto, pari affectu misericordiam ejus prædicaverunt: Itaque: *Respirate ad illam perditii peccatores, & perducet vos ad indulgentiæ portum. In hymnis, & canticis pulsate viscera ejus: & stillabit gratiam dulcedinis suæ.* S. Bonaventura (11) (11) *In Psalter. B. V.**

VI. Ab eadem virginali aula Tersactensi Vir quidam in arte bellica plurimum illustris, cujus nomen celatum esse voluit, falsis delationibus præpotentis adversarii sui ab Officio exauctoratus remedium simul, & redemptionem a calumniis inimici hominis meruit obtinere. Quandoquidem Patrocinate innocentia Domina cujus tutelæ sese commendaverat, a conviciis legaliter absolutus longe meliori officio, militarique stipendio extitit decoratus, atque ut fidem Virgini datam, ut oportebat, adimpleret, Tersactum abiit, voti-

votivam ad perennem rei memoriam tabellam obtulit, atque Liberatricem suam effusis præ lætitia affectuosis gemitibus salutavit : *Qui confidunt in Te o Virgo ! non timebunt colubrum tortuosum : & qui exaltant Te præconiis , evadunt manus acherontis . Ad te Domina levavi animam meam : in judicio precibus tuis non erubescam , neque illudant mihi adversarii mei : etenim præsumentes de Te roborantur . Non prævaleant adversum me laquei mortis : & castra malignantium non impedian gressus meos . Collide impetum eorum in virtute Tua , & cum mansuetudine occurre animæ meæ . Idem*

(12) In eodem Psalterio, B. V.

Sanctus Bonaventura (12)

VII. Anno 1732. mortali laceffitibus infirmitate Dominicus Frankul, atque periculoso insuper longo jam tempore perseverante sanguinis profluvio animam agebat absque spe humani sublevaminis. Porro conversus ad Divam Virginem Tersactensem, hanc assiduis gemitibus expostulavit, quatenus ab extremo vitæ periculo vindicaret; nec defuit Clientis suis humillimis votis Deipara, & sanitati restitutus, Die 27. Mensis Maii Virginem in Lucana Icone miraculis claram salutavit, Christianisque de more præstitis pietatis Officiis, & relictis Sacramentis patrios ingenti cum lætitia repetiit lares. Certe Domina mea benedicta, & defensio generis humani, Tu portus es, & protectio eorum, qui ad Te confugiunt: Quis enim o Domina mea! speravit in Te, & pudore affectus est? aut quis hominum omnipotentem tuam rogavit opem, & fuit derelictus unquam? revera nullus unquam. Quam ob rem quoque peccator, & nequam rogo tuum perennem fontem, ex quo fluunt ad animas nostras curationes, præbe mihi viscera miserationum (13) Ethychius

(13) In vita Sancti Theophili.

VIII. Salutiferam hanc sortem a Matre pulchræ dilectionis, & Sanctæ spei probavit Matthæus Dengoriza bellicus Buccinator. Hic Anno 1733. continuis sex mensibus irreparabili morbo attritus calamitosum statum suum assidue deplorabat. Quapropter preces suas in ejusdem pientissimæ Matris sinum effudit, & venerabile sacrarium ipsius, si sibi desuper concessa fuerit sanitas, adire spondit, dumque in moerore propinquæ mortis versaretur, Sacro jam a Curato loci munitus Viatico, eadem Sanctissima Virgo blandum

dum attulit solatium, promptumque poscenti Servulo subsidium: ac die 10. Aprilis Missa solemni votiva honorificavit interitus sui interemptricem Dominam: De qua canit Cœlestis Sponsus (14) *Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias Adæ. Eva spina fuit* inquit S. Bernardus (15) *Maria rosa extitit: Eva spina vulnerando: Maria omnium affectus mulcendo. Eva infigans omnibus mortem. Maria rosa reddens salutiferam omnibus sortem.*

(14) Cant. cap. 2.

(15) Serm. de B. Virgine.

IX. Similiter Anno 1733. Georgius Weicardus Liber Baro ab Hallerstein Brinii bellicus commendator ad thronum Dei scilicet Mariæ, in qua teste Divo Antonino (16) quievit, cum fiducia accessit, ut misericordiam, & gratiam curationis secundogeniti sui filioli extreme ægrotantis mereretur accipere, quem in finem infontem præterea parvulum Tersactanæ Matri, & Magno Patriarchæ Sancto Francisco Affiliati ex animo totum consecravit adjuncto peregrinationis voto si convalesceret, & infantulum ipsum habitu Seraphico donaturum adpromisit: quo vix superimposito super cunabulis oblatis innocentis, hunc incolumem Parentibus restituit; quo dono tam singulari recreati Die 21. Maii 1734. Tersactum ad solvenda vota contenderunt. *Quia indignus eras, cui donaretur, datum est Mariæ, ut per illam acciperetur, quidquid haberes. Quæ per hoc quod Mater est, genuit tibi Deum: per hoc quod Virgo est, exaudita est pro sua reverentia in causa tua, & totius generis humani. Cum ergo in prima est remedium, in secunda adiutorium est; quia nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret. Sanctus Bernardus.* (17)

(16) part. 4. tit. 15. cap. 14. par. 7.

(17) Serm. 3. Vigiliæ Nativitatis Domini.

X. Mathias pariter Antonich Zagrabienſis Civitatis inquilinus non immemor eorum, quæ identidem de tutissimo Tersactanæ Principis aſylo acceperat, variis corporis languoribus undequaque captus, ipſoque ſenſu viſus ob illorum vehementiam viginti & uno diebus orbatus, nulla amplius ſuffragante Medicorum virtute omnes ſenſus ſuos ad eam convertit, & voce jam deficiente, corde opportunum juvamen ſuppliciter requiſivit: & quia de ſe ipſa teſtatur (18) *Qui me invenerit inveniet vitam, & hauriet ſalutem a Domino, invenit & ille gratiam coram oculis Dominiæ ſuæ,*

(18) Proverb. cap. 8.

quæ oculorum cæcitatem abegit, & pristinam restituit Mathiæ sospitatem, qui peregrinationem, quam voverat, ad Virginis ejusdem Ædem Die 7. Aprilis 1735. summa cum devotione peditando absolvit. (19) *Ego quasi oliva speciosa in campis*: in quem textum Sacri eloquii Mariæ Virginini appropriatum scribens Hugo de Sancto Victore (20) *Oliva figura misericordiae. Fuit ergo Beata Maria Oliva per misericordiam, & tanto pretiosior per misericordiam, quanto excellentior per gratiam. Et bene in Campis! Quia in planitie sæculi præsentis, & in latitudine Sanctæ Ecclesiæ ubique terrarum diffusa: ut omnes peccatores ad ipsam libere, & absque impedimento respiciant, ad ipsam confugiant, ab ipsa consilium quærant, auxilium percipiant.*

XI. Eodem Anno Michael Mirinich Carlostadiensis bene advertens, quod nulla spes salutis superesset: utpote acutis febribus, ac mortali pleuritide gravatus, elevatis in Cœlum oculis ad Mariæ Tersactensis gratiosissimum appellavit patrocinium in fide nil hæsitans de recuperanda ope ejusdem sanitate, qua misericorditer adepta die quarta Aprilis ad Tersactenses lares se contulit, ac oblato Advocatæ suæ argenteo, quod voverat, cum peregrinatione donario, summas grates rependit: Hinc Marianus Vates (21)

(21) D. Al-
cunius in
Prologo B.
Virginis.

*Tu Regina Poli, Campi flos, lilia Mundi
Hortus conclusus, VITÆ fons, vena salutis*

Necessum igitur est, ut qui a Deo exaudiri cupit, causam suæ salutis ad Mariæ tribunal devolvat: *Precibus enim nostris misericorditer annuens, responderet: & per illam tan-*

(22) Orat.
2. de Dor-
mitione
Dei.

quam advocatricem orationes nostras exaudit: (22) Andreas Cretenfis.

XII. Ad ter-Sanctum ejusdem Sacratissimæ Virginis Tersactensis gratiarum Promptuarium recurrendum similiter statuit Joanna Muslich Liburnina, quæ ut ab extremo quo trium mensium spatio morbo enervata dignoscebatur, liberaretur; adpromissis octiduanis vigiliis, totidemque Missæ Sacrificiis ad Aram ejusdem Altissimo litandis, præter omnem spem, præsertim Medicorum eodem ferme tempore convaluit, & undecima Maii ad adimplenda promissa con-
(23) Cant.
cap. 8.

volavit: Ego murus inquit de se ipsa (23) & ubera mea si-

cut

cut turris, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens
 (24) Murus est (ait Hugo Cardinalis) eam venerantibus, (24) In cit.
 pie recolentibus, strenue imitantibus, obnixè deprecantibus. Ip- cap. Can-
 sa reperit pacem inimicis, indulgentiam reis, misericordiam tic.
 desperatis.

XIII. Eodem Anno, & Mense per viginti, & ultra dies malignis febribus gravissime afflictatus Emanuel Tughi Neapolitanus, intelligens mirabilia, quæ operari dignatus est Dominus per intercessionem Thaumaturgæ Virginis Tersatanensis ad extrema redactus torpentem erexit spiritum, ejusdem benignissimum implorans auxilium, & si a tam deplorabili, in quo versabatur statu, se eriperet, ad visitanda limina Sacrosanctæ Domus suæ profecturum pollicetur; exaudivit Domina Orationes servi sui clamantis ad se, & sanavit eum. *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me . . . Spiritus enim meus dulcis, & hæreditas mea super mel, & favum* (25) quæ verba æternæ sapientiæ digne quidem, & pulchre satis ad Matrem referuntur misericordiæ (25) Ec-
 teste Thoma Malleolo (26) *Dulcis Maria*, pergit idem Mal- clef. cap.
 leolus, *siquidem non est in ea amaritudo aliqua, sed summa 24.*
pietas, mansuetudo, charitas, & misericordia sine mensura. Beatus, qui adhæret vestigiis humilis JESU, & ad Matrem ejus se convertit, ut juveniat gratiam, in conspectu eorum. (26) 3. par-
 term. 3.

XIV. Eodem Anno: Ictu apoplectico letaliter percussus semianimis jacebat Leopoldus Tazol, quo subitaneo spectaculo commoti domestici lachrymis, & lamentationibus universam repleverant domum. Probe ergo agnoscens Uxor ejus, & cœteri adstantes, quod huic malo non humana industria, sed solius Dei ope possit mederi, omnes unitis vocibus, & votis extreme languentem Virum Virgini Tersatanæ offerunt. Astitit pia Mater postulantibus, eundemque sanum, & incolumem reddidit, quod cum gloriosis nonnisi meritis illius factum agnoscerent, in genua proni corruentes devotissimas solverunt gratias, & demum tabel-
 lam die decima quarta Julii ad perennem rei memoriam in Sacro Sacello appenderunt. *Patrocinium tuum o Virgo ! majus est, quam intelligentia apprehendi potest. Et vero si*

tam amplam dedit Apostolis potestatem curandi infirmos, excitandi mortuos, effugandi Dæmones, atque alia mira patrando: Cur non tribuat Matri? tum ad fidem confirmandam, tum ad illam honorandam, ut mundo pateat, quantum illam diligat, & ab aliis diligi, ac amari cupiat. Sanctus Germanus. (27)

(27)! Orat.
de ZonaB.
Virginis.

XV. Ex Urbe Parentina plenis velis eodem Anno, & Mense Venetias properabat navis oneraria annona referta pro Milite Cæsareo in Italia belligerante Vicentinus Doplich, dumque repentino eventu immanis esset exorta tempestas in præsentissimum una cum fociis occurrerat naufragium; quandoquidem ruptis a violento australi vento Malis ingentem ejusdem annonæ copiam ad molliendum onus illius in mare demersit, nullam nihilominus spem evadendi conceperat; memores tandem omnes, grandis Misericordiæ Magnæ Matris Tersactensis opportunum ab ea exorant adiutorium, ut propter gloriam nominis sui deduceret eos in portum salutis, quod cum nonnisi manifesto prodigio factum arbitrarentur die duodecima Septembris iter Tersactum arripiunt, votumque adimplent oblato cunctipotenti Deo in gratiarum actionem solemni Sacrificio: Optime S. Bonaventura (28) *Domina! deduc me in portum salutis: & Spiritum meum redde Factori, & Creatori meo: Domina! propter honorem Nominis tui, propitietur nobis fructus gloriosi ventris tui. Domina! de porta inferi, & de ventre abyssi, tuis Sanctis precibus libera nos. Aperiantur nobis januæ sempiternæ, ut ennarremus in æternum mirabilia tua.*

(28) In
Esal. B. V.

XVI. Quicumque morborum sanationem, peccatorum oblivitionem, calamitatum submotionem, Regni Cœlorum quietem sitit, cum fide ad me veniat, ita calamo Sancti Joannis Damasceni (29) suaviter singulos clientes suos allicit Dei Sacra Parens, quod quam verum sit, proprio agnovit experimento Teresa Constantia Baronissa a Vinicin luctuosa insperato oppressa infirmitate: adeo namque hac invalescente succubuerat in Castello suo Stubicensi Regni Croatia, ut ultimos vitæ periodos etiam physicorum judicio attigisse absque humano suffragio crederetur. Aderat quidam non tam generis nobilitate, quam virtute clarus funebrem ejus vitam.

(29). Orat.
2. de Doti-
bas B. V.

tam deplorans, qui coram devotissima proinde Virginis Icone in genua provolutus summa cum pietate votivum donum obtulit Tersactensi Advocatae, si a praesenti mortis discrimine liberaretur aegrotata. Oratoris preces humillimas illa suscepit, & ad stratum Matronae decumbentis reversus, tam sensibus, quam sanitati pristinae restitutam reperit. Nec mirum inquit Sanctus Bernardinus Senensis. (30) *A* ^{(30) Serm. 61.} *quo enim tempore Beata Virgo concepit in Utero Verbum Dei quamdam jurisdictionem, seu auctoritatem obtinuit, ita quod nulla creatura a Deo obtinuit gratiam, nisi secundum Matris ipsius piam dispensationem.*

XVII. Eadem Terefia Constantia speciali hoc prodigio decorata aliquandiu sospites dies duxit, & Annos, domesticis interim distenta curis, quod voverat reddere distulit; Quoniam vero displicet Deo infidelis, & stulta promissio, ut monet Sapiens (31) *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere*, denuo ex Divina permissione decidit in lectulum mortis, & conscia licet suae culpabilis procrastinationis, reassumpto tamen semper magis fiduciali animo, iterato pulsabat ad januas misericordiae ejusdem Matris clementissimae pro impetranda firma valetudine, & quia nullum despicit, cum ex ore ipsius teste (32) Sancto Bernardo pendeat: ^{(32) Homil. 4. super Missus est.} *Consolatio miserorum, redemptio captivorum, liberatio damnatorum, salus denique universorum*, perfecte rursus convaleuit, moxque in replicatorum beneficiorum contestationem die vigesima sexta Septembris Anni 1734. Tersactum migravit, & affectuosissimis Liberatrici suae repositis gratiis argenteam trecentorum fere florenorum lampadem obtulit Coronatae Matri pii illius qui voverat nomine, & impensis, eandemque in Sacrosancta ejus Capella ad perpetuam rei memoriam appendi curavit, cum sequenti inciso Epiphonemate.

REGINAE COELI DEIPARAE SINE NAEVO TERSZAT-
TENSIS, HAC PHIALA LUCIS GERULA SUA SUS-
PIRIA EFFECTUATA VETERANUS INSINUAT
VASALLUS PROSTRATUS, UT LUX PERPETUA
LU-

LUCEAT EI, AGGREGETURQUE PERENNI FATI LEGE SUIS CLIENTIBUS.

XVIII. Nemo fane ab eadem Virgine æger, aut tristis abiit, quinimo lætus, & gaudens rediit ad propria impetrando a Matre Dei, quod voluit, ut bene advertit Beatus Amadæus. (33) Volens igitur Joannes Lalich Bribirensis ægritudinis suæ a Dei Parente assequi integrum sublevamen, viva fide supplex ad eam accessit, posthabitisque aliis remediis, ut a quotidianis, quibus longo tempore cruciabatur, et jam tabescebat, febribus erueretur; enixe precabatur, & ocyus expertus est longe maiorem acceptæ sanitatis gratiam, ad quam superexaltandam Sanctam ejus adivit Ædem. *Interim Fratres cum toto mentis affectu Virginis nos intercessionibus committamus, omnes ejus Patrocinium omni nisu imploremus, ut dum nos supplici eam obsequio frequentamus in terris, ipsa nos sedula prece commendare dignetur in Cœlis* (34) Sanctus Augustinus.

(33) Hom.
7.
(34) Serm.
de Assump.

XIX. Anno 1735. Mattheus Thomafich a Flumine cephalea, seu diuturno, ac inveterato capitis dolore oppressus in ipso Purificationis Sacro festivitatis die in phrenitidem incidit, sicque sex dierum spatio mente, ac loquela privatus, ei solum obinde videbatur superesse sepulchrum. Tam lugubrem miseratus sortem quidam ex adstantibus sincerus periclitantis ægroti amicus uxorem & domesticos induxit, ut eundem Divæ Virginis Tersactensis patrocinio ex toto committere haud cunctarentur. Et ecce illico Cœlesti Phreneticus recreatus remedio, stupentibus universis e strato surrexit, votumque factum peregrinationis fuscipientes die vigesima quarta Junii, oblatis insuper geminis facibus Marianæ virtutis magnalia deprædicaverunt: *Hæc est Mater singularis diligentiae: Nulla unquam Mater tantum pro filio sollicita fuit, imo nec omnes simul sumptæ, quantum*

(35) Serm.
3. d. Assump.

XX. Similiter ad insaniam usque, atque furorem fuit perductus ab acerbo nimis capitis mærore, a quo mensibus octo elanguisse dicebatur, Joannes Thomafich Lauranen.

nenfis : extremam hanc viri sui uxor fidissima indolens infelicitatem omnibus adhibitis , licet incassum medicaminibus , ad eam , quæ ut supra dictum est fons dicitur , universo Orbi medicinam afferens , confugit , nempe largitricem vitæ Mariam : & si maritus depulsa mentis vefania sanus evaderet ad invifendam Domum ejus Tersactanam jurate vovet : nec irritè : quoniam post paululum integrum recepit , sicque gaudens , & exiliens ad collem gratiarum perrexit die 21. Novembris , ibidemque Sacrum Holocaustum , & cereum obtulit Divinæ Majestati . Et hinc Sanctus Joannes Damascenus (36) affirmare non dubitavit , ^{(36) Orat. de Dormit. B. V.} quod per Deiparam conferatur : *Mundo benedictio : rebus omnibus sanctificatio : Laborantibus requies . Mœstis consolatio , ægrotantibus medicina : iis qui in mœrore versantur blandum solatium : omnibus poscentibus promptum subsidium .*

CAPUT VIII.

Alia rursus Marianæ Munificentiae Dona declarantur .

I. **U**ltiora Marianæ munificentiae dona , & prodigia declaranda progredior irrefragabili Doctoris Angelici oraculo . Magnum ⁽¹⁾ est in quolibet Sancto , quando ha- ^{(1) Opusc. 8.} bet tantum de gratia , quod sufficit ad salutem multorum ; sed quando habet tantum , quod sufficeret ad salutem omnium hominum de mundo , hoc esset maximum : & hoc est in Christo , & Beatissima Virgine . Nam in omni periculo potes obtinere salutem ab ipsa Virgine gloriosa . Unde Cant. 4. mille Clypei , idest , remedia contra pericula pendent ex ea . Item in omni opere virtutis potes eam habere in adjutorium ; & ideo dicit ipsa Eccles. 24. in me omnis spes vitæ , & virtutis .

II. Et hinc Richardus a Sancto Laurentio ⁽²⁾ Omnipotentem ab omnipotente Filio effectam esse commemorat , ^{(2) Lib. 4. de laudib. Virg.} dicens : Vere Deipara sua potestate , charitate , præsidio , ac patrocínio omnia potest ex dono Filii : a quo Omnipotente omni-

nipotens effecta est. Unde dicit cum Filio: data est mihi potestas in Cælo, & in terra.

Hoc certe aliisve pluribus Mariani præsidii, & ineffabilis pietatis prodigiosæ Virginis Tersactensis edoctus oraculis, & convictus argumentis Dominus Josephus De Poczii, dum in confinio Caroloſtadienſi Sluinii clavum ſupremi Cæſarei Capitanei, & Commendantis teneret, exitiali gutturis languore obrutus, diſpendium exinde loquelæ paſſus eſt, & nonniſi cum difficultate nimia poterat respirare: Longo itineris tractu a Medicis, & pharmacis ſejunctus opportunas haud poterat requirere ſuppeticas; ad præſidium denique Tersactenſis Advocatæ pro ſublevamine tam calamitoſæ conditionis ſuæ corporalis feſtinavit: rogans, ut gutturi benediſtam ſuam manum imponeret, nec fraudatus eſt deſiderio ſuo, cognitaque veritate miraculi levavit vocem magnificans, & laudans Deum, qui poteſtatem univerſalem dedit Cœli, & terræ intemeratæ Matri ſuæ: Quamobrem die ſecunda Novembris Anno trigefimo quinto ſupra milieſimum ſeptuageſimum ad ſupradictam gratiarum Baſilicam ſe contulit, atque pro percepta incunctanter ſalute votivas grates retulit. *In omni periculo, in omni neceſſitate, & in omni moleſtia mentis, & corporis fiducialiter invocanda MA-*

(3) Lib. 2.
de B. V.

RIA. Trithemius (3)

III. Porro hic ille idem eſt humillimus Magnæ Dei Matris Cliens, & Almæ Domus Tersactenſis Zelator eximius, ſub cujus munificentiffimis Auſpiciis Hiſtoricus hic progreſſus Mariani Triumpho publicam aſpiravit ad lucem, ut hoc pacto magis magiſve illuceſceret mundo Magnitudo, & virtus Divinæ Omnipotentiaſ quam Maria accepit ab unigenito Filio ſuo, plenariamque poteſtatem ſuccurrendi miſeris, juvandi puſillanimes velut: *Generalis omnium ſpes,* ut inquit Sanctus Auguſtinus (4) & *Dulcis vulnerum noſtrorum medicina,* atque ut tandem Magnalia, quæ operari dignatus eſt Altiffimus per merita Tersactenſis Thaumaturgæ tam per miraculoſam ſui ſanationem, quam per continuum auxilium, quod prodiga manu demonſtrare non ceſſat aliis ſingulis devotis ejuſdem cultoribus, omnibus Nationibus innotescant; ſiquidem: ipſa eſt; *cujus vita glorioſa*

(4) Serm.
de B. V.

lucem dedit sæculo: cujus vita inclyta cunctas illustrat Eccle-
sias. Sanctus Bonaventura (5)

Respice ergo Mater Piissima filiale, & intimum illius
obsequium, cujus Nomine, & ære opusculum hoc tuorum
præconiorum Sancto Nomini Tuo consecratum esse voluit.
Respice in eum, ut succurras, respice, ut salves: succur-
re auxilio: salva Patrocinio. Quod ut a Te impetret vi-
vus, & obtineat mortuus per illud Tibi charissimum, &
omnibus dulcissimum **NOMEN MATRIS** supplicat. Idem
qui supra **JOSEPHUS DE POCZII**.

(5) In
Specul.
Virginis.

IV. Quanta contentione, quantaque cum fiducia ejusdem
Divæ Virginis suffragia sint expetenda, cum illa sola oran-
te omnes Sancti & Sanctæ Dei pro nobis perorent, ut testi-
monium perhibet Sanctus Anselmus (6) in Lib. Orat. ad B.
Virginem: *Te Domina tacente, nullus orabit. Te autem*
orante, omnes orabunt, omnes juvabunt. Quare in hujus rei
contestationem Reverendus Dominus Gregorius Stipkovich
die 15. Maii Anni 1735. litteris sub eadem data Græcii
perscriptis, & Tersactum directis in laudem, & gloriam
ejus, hoc ipsum notum facere voluit sequentibus verbis.
Ego infra scriptus in Insula Vegliensi Anno 1730. Die 18.
Octobris venationi indulgens, post multas & indies repeti-
tas explosiones perdices insectabar: cumque prædæ vicinus
adfuisssem, repente timere, ac animo coeperam titubare de
vicino quasi certus infortunio. Quæro proinde remedium,
& refugium: Virginem Tersactanam invoco: Ave Angeli-
co omni reverentia saluto: & protinus quod concupiveram
adinveni: Dum enim in prædam jacularer, sclopus in mil-
le fragmenta capiti, & toto corpori necem minitantiã dis-
rumpitur. Custodia tamen Virginis Matris non solum a
morte, verum a minimo etiam vulnere fui liberatus. Cer-
te Maria (6) nos salutat beneficio, & consolatione, si nos
frequenter eam salutamus servitio, & oratione. Libenter nos
salutat cum gratia: si libenter eam salutamus cum **AVE**
MARIA.

(6) S. Bona-
vent. in
Specul. V.
cap. 4.

V. Hic idem Reverendus Dominus Die 29. Novembris
1733. alio prodigioso ditatus beneficio ex eodem loco aliam
dedit memoratu dignam ulterioris munificentia ab eadem Vir-

gine acceptæ epistolarem notitiam. Cape tenorem: Con-
 simili modo in Patria Regione, dum vellem explodere ob
 inassuetum jaculandi timorem derepente conceptum, præsa-
 go quodam Spiritu futuram persensi calamitatem. Prædæ
 ergo vicinus, an explodendum vel recedendum potius? sæ-
 pe mihi dubiam traxit sententia mentem. Ne tamen ti-
 miditatis incurrerem notam, explosi tandem. Ast heu!
 confestim sclopus rumpitur in frusta, ac sinistra pollicem
 a medietate palmæ acerbis doloribus avellendo manum
 integram una cum vita protinus abstulisset, ni Virgo Ma-
 ter cujus auxilium imploraveram ineffabili sua Clementia
 adfuisset. Maxima interim cruoris copia incessanter proflue-
 bat, ac cum de salvanda manu omnes penitus despera-
 rent, mirum in modum exiguo temporis spatio Virginis
 adjutorio fuit plenissime redintegrata. Hæc ita contigisse
 testor, & ad majorem Virginis Mariæ cultum promoven-
 dum notifico. Datum Græcii: Die, Mense, Anno: eodem
 qui supra. *Confitebor tibi Domina in toto corde meo: quia
 per te expertus sum clementiam JESU Christi. Confitemini
 Domino quoniam bonus: Quoniam per suam dulcissimam Ma-*
trem datur misericordia ejus. Sanctus Bonaventura (7)

(7) In
 Psalt. B.
 Virginis.

VI. Præterea quam liberalis sit eadem Dei Genitrix ad
 dispensandos e suo Coelesti Solio afflictis favores explora-
 tum habuit Catharina Vernich e Regno Croatia; Hæc
 dum utero clausam gestaret prolem, adeo graves persensit
 angustias, ut ulterioris vitæ spes adempta videretur. Par-
 tus inter & mortis terminos constituta aliud præter Aux-
 liatricem Tersactensem non occurrebat remedium. Ejus
 obinde tutelæ se totam devovit: nec fraudavit Dominus
 servæ suæ devotionem, quin desideratam ei virtutem ma-
 gnitudinis Genitricis suæ demonstraret: partu siquidem fe-
 licissimo mox recreavit: Cujus facti veritatem Maritus ip-
 sius formiter 21. Januarii Anni 1736. palam contestatus
 est: *Currite nunc Matres, & filia, Doctor melifluus* (8)
*hortatur. Currite omnes, quæ post Evam parturimini, &
 parturitis cum tristitia: Adite Virginalem thalamum: adite si
 potestis Sororis Vestræ pudicum cubiculum: O admirandam,
 & omni laude dignissimam Virginem! O Fœminam super*

(8) Serm.
 super Can-
 tica.

omnes fœminas singulariter venerandam ! atque mirabilem Parentum reparatricem, & posterorum vivificatricem.

VII. Publicus etiam Marianarum laudum Præco Marcus Orevich Epidaurus esse voluit Tersacti ab evidenti mortis discrimine liberatus interveniente Virginis Mariæ suffragio. Occasione enim qua quatuordecim cum portitoribus navi sale onusta Barletta Buccarim regrederetur, procellosis aggressus Oceani fluctibus, tentatis jam extremis remediis absque spe evadendi indubie cum suis commilitonibus naufragium passus fuisset, nisi Deipara Tersactana humiliter ab eo invocata se piissimam exhibuisset Matrem, & potentissimam advocatam: Cujus denique adjutorio sedato tempestatis diluvio, ad portum prospero cursu perducti fuere, hancque multis cum lacrymis, & acclamationibus gaudii salutarunt, votoque obstricti, numum aureum cum undecim Missæ Sacrificiis obtulerunt. Eleganter fane Hieronymus Vida (9) ^{(9) In Hymno Magnæ Matris.} ad propositum Cœlestem Maris Stellam sequentibus perstrinxit versibus.

*Tu bellum, morbosque graves, pestemque famemque
Avertis, Cœlique minas, tot sospita mortes.
Tot clades, tot das miseris evadere casus.
Utque mari magno jactatos turbine nautas
Servat Stella polo, si tandem affulserit alto,
Si tua lux, quæcumque instent, quæcumque premantur,
Nos regit, inque omni tutos discrimine reddit.*

VIII. Neque absque ratione Sanctus Anselmus (10) Sa- ^{(10) Lib. de Excel. Virg. cap. ult.} cratissimam Domini Matrem nuncupare solitus erat: *Templum pietatis, & misericordiæ*. Illa etenim Divinæ misericordiæ aula est, & palatium, ex quo benignissimus Deus miserationis suæ dona opulenta manu mortalibus partitur. Anno siquidem 1737. Mense Februario Helena Millerin postquam prolem mortuam, quam octo jam mensibus gerebat in utero, enixa fuisset, copiosissimo sanguinis profluvio, usque adeo oppressa agnoscebatur, ut sensibus jam destituta omnium adstantium calculo de ejusdem inevitabili occasu conclamatum fuerit. Mentem proinde, & oculos pariter cum manibus ad Aulam Reginae Tersactensis sustulit Maritus, genua flexit: ac plenis in eam suspiriis preces in Cœlum

trafmisit pro agonizantis uxoris assequenda salutis redintegratione: Nec casso molimine: eadem etenim hora incolumem recepit ab illa, quæ sine dolore peperit sæculorum Dominum. Cum lacrymis voto expleto benedixit Dominam, quæ fecit cum ea misericordiam. *AVE GRATIA PLENA*: Sic eam mellifluus ore, & corde salutat Sanctus

(11) Serm.
super Mis-
sus est.

Bernardus (11) *In ventre gratia Divinitatis, in ore gratia affabilitatis, in corde gratia charitatis, in manibus gratia misericordiæ, & largitatis.*

(12) De
Concept.
B. V. cap.
12.

IX. Scimus equidem, inquit Sanctus Anselmus (12) *Beatam Virginem tanti esse meriti, & gratiæ apud Deum, ut nihil eorum, quæ velit efficere, possit aliquatenus effectu carere.* Præstitit hoc ipsum interventu suo Anno 1738. Reverendo Domino Antonio Castellez Viennæ in Austria in Nosocomio Patrum Misericordiæ extreme decumbenti, & malignis febribus absque spe humani subsidii consumpto, ejus meritis, & gratia fuit ad salutem integram revocatus; pii denique voti compos effectus Sacerrimam Tersactensis Dominae Ædiculam visitavit, ejusdemque totis præcordiis exaltavit omnipotentiam quandoquidem: *Imperio Virginis omnia famulantur.* S. Bernardinus Senensis (13)

(13) Tom.
2. Serm.
61.

X. Alio quoque inter cœtera plura sæculi decimi octavi patrata miracula, illustriori, & plane admirando prodigio glorificare voluit Matrem suam Deus super omnes benedictam, velut: *Gemmam inæstimabilem*, ut inquit Sanctus Bernardus (14) *de thesauro Cœlestis sapientiæ productam, & totius Trinitatis artificio incomparabiliter adornatam.*

(14) Serm.
super Mis-
sus est.

Etenim cum Georgius Rosmanich Buccarensis die decima octava Octobris ejusdem sæculi negotiorum causa, sex aliis comitantibus Segniam proficisci compelleretur, soluta e portu navi aliquantulum dum processisset, contrariis ventis tam vehementer agitari cœpit, ut aquis procellosis jam secundo navis ad superficiem usque repleta, dexteritate tamen navigantium emissa fuerit: tertio tandem iisdem pergravata, prora disrumpitur, puppique in altum sublevata tres ex recensitis commilitonibus casu deplorando submerguntur. Videns hæc Georgius; intrepido animo prope-
ranter arripit remos quatuor e puppi aquis adhuc super-
na-

natante: hos presto recte ligat, iisdemque ceu rate inclinatus mari inter adversos tempestatis æstus sese committit, quem pari cum audacia in illud profiliens sequitur quintus, & apprehensis quidem quibus alter sustentabatur remis, viribus tamen exhaustus, a pelago absorptus interiit, sicut & septimus una cum lacera, & naufraga puppi. Solus ergo tot inter luctuosas angustias adhuc remis inhærens Georgius sat diu cum indomitis ejusdem fluctibus conflictabatur. Illius tandem suavissimum NOMEN, quæ Stella maris in hujus sæculi procella dicitur, intimis suspiriis invocavit Augustissimam videlicet Matrem Tersactensem, ut salvum faceret. Exaudivit de vertice collium æternorum Mediatrix omnium MARIA, & ad verticem cujusdam excelso rupis invitis licet elementis servum suum perduxit incolumem.

Collaudans Dominum tanto pro munere summum,

Qui Matris meritis dederit sibi dona salutis.

XI. Sed necdum hic miserarium finis, quandoquidem per aspera, & devia exanimis ad quoddam promontorium perveniens fame, nuditate, & inedia periisset e vivis sublatus, nisi auxiliante eadem Domina Navis Lauranensis, quæ præter omnem expectationem occurrerat, & ad præfatum promontorium appropinquaverat, eum excepisset, sicque duplici Mariophilus isthic liberatus periculo, duplex reportavit & gaudium.

Unde DEO jubilans, studuit mox reddere votum

Qui Matris meritis dederat sibi dona salutis.

Quare hunc in finem vigesima tertia ejusdem mensis ad suam Salvatricem accessit, gratiarum obtulit Sacrificium: & funestum hunc, atque prolixum rei gestæ ordinem Religiosis Tersactensibus mixtis cum gaudio lacrymis retulit, utque fastis Marianis omnino inscriberetur, ferventissimis precibus exposulavit. Hinc Beatus Albertus magnus (15) (15) In *cap. 1. Lucæ.* *Etiam si adversitates tribulationum te jactent, & superiores te quasi prosternant: Leva oculos tuos ad Dominam, & invoca MARIAM. Et sic pro certo in re ipsa experieris, quam juste invocatum est nomen Virginis MARIA.*

XII. Ejusdem Dei Genitricis beneficio Margarita Stauberin

rin usu unius brachii nervorum resolutione integro quadrien-
nio privata, validum, vividumque recepit, & 14. Aprilis
1739. brachium argenteum parietibus Sacri Mariani Sa-
celli affixit, ad domum suam gratulabunda repetiit hym-
num: dicens.

*Tunc clamans mulier, grates tibi Virgo Beata
Semper ait referam, quæ verbere cæsa salubri
Persensi celerem te compatiante medelam.
Mecum proclamant omnes tua mira videntes
In Te laudetur Deus: In Te glorificetur.*

(16) *Super
Salve Re-
gina ..*

XIII. Anno 1739. 26. Novembris. Franciscus Simaticus
dum ex Valachia Carlostadium regrediebatur, inopinato casu
una cum equo cui infidebat, in terram corruit, atque ad
lapidem grandem ita pergraviter offenderat pedem suum,
ut ossa ejus plane confracta remanserint, & quidem atten-
ta ipsius ingravescente ætate absque spe humani subleva-
minis. Magnæ porro Dominæ, & Advocatæ afflictorum
jugiter invocavit auxilium, factaque votiva oblatione argen-
tei pedis, & holocausti Eucharistici integrum ejus meri-
tis, & intercessione meruit obtinere. Tersactum denique
ad solvendum votum festino pede migravit, ibidemque cum
piissimo Virginis Cultore Seraphico nempe Doctore Divo
Bonaventura (16) exclamavit, dicens: *O laudabilis clemen-
tia Creatoris! qui sic afflictis tam nobile, & laudabile sub-
sidium dignatur elargiri. O certe Dei nostri mira benigni-
tas! qui suis Reis Te Dominam tribuit Advocatam, ut au-
xilium tuo inter nos, & ipsum judicem constituta, quod vo-
lueris pro nobis valeas impetrare.*

(17) *S. E-
phrem.
Syr. de
Laudibus
Virg.*

XIV. Eodem sæculo Francisca quinquennis Nicolai An-
tich Molitoris Filia in fluvium ad radices collis Tersacten-
sis præterfluentem prolapsa molares inter rotarum machinas
præceps devolvitur. Monitus Parens de tam exitiali even-
tu confestim in fluvium prorupit, & puellam quæ fereba-
tur super aquas exanimem extraxit: utque respiraret ad
vitam flexo genu eam Coronatæ Tersactensi votivis gemi-
tibus offert, quæ Sanctæ Dei Genitricis auxilio illico sen-
sus recepit, & toto corpore est roborata: *Est Beata Vir-
go (17) unica spes desperatorum, & ad illam recurrentium*

auxi-

auxilium præsentissimum. Templum, quod nulli intercluditur, sed omnes nullo excepto admittit, & servat.

XV. Quam magna præterea multitudo dulcedinis Mariæ fit, quam præparavit diligentibus, & sperantibus in se, probavit Margarita Baronissa de Catholinski, nata de Leo, quæ Anno 1740. postquam felici partu prolem in lucem edidisset, atrocibus symptomatibus infestata, omnes sensus, & spem amiserat convalescendi, optatissimam tamen salutem a Divina puerpera, quam corde humiliter invocaverat, reportavit, & cum Coniuge suo iter Tersactum arripiens, pro impetrato beneficio votivum solvit tributum. *Spes mea Virgo pia, (18) Virgo Sacra, Virgo MARIA, semper honor, nomenque tuum, laudesque manebunt.*

(18) Sanctus Bernardus super Salve Regina.

XVI. Hanc ipsam faustissimam sortem expertus est Matthæus Mattetich, qui die quarta Novembris ejusdem Anni e Dalmatia navi variis mercibus onusta cum aliis quinque portitoribus ad patrios lares Lauranenses contendebat: Dum enim festino cursu progredieretur validissima maris repentino eventu orta tempestate a Pelagi furore, & inevitabili mediis humanis naufragio ab Advocata Tersactensi, quam totis præcordiorum affectibus una cum fociis tribulationis invocaverat, fuit præservatus, & Lauranam reversus die 18. Februarii 1741. multitudinem miserationum suarum occinit. (19)

(19) Joannes Bapt. Mantuanus lib. 14. Partenices Marian.

*Tu licet a nostris spatiis ingentibus orbe
Disiungere suos quantum Polus elevat, ignes.
Non tamen humanos casus oblita, tuumque
Nil pertesa genus, vigili mortalia cura
Suscipis, & lachrymæ tangunt tua pectora nostræ
Tum placidum terræ sydus, quod liberat omnes
A Pelagi furore rates, quod luce benigna
Saturni, Martisque gravis eliminat iras.*

XVII. Anno 1741. Mense Januario Antonia Antich Mariani Oppidi Tersactensis ardentissima febre concremabatur. Vovent Parentes fiducialiter pro Filiæ liberatione cereum,
&

& Missæ Sacrificium ; continuo mirifice sublevatur , atque Virginis adjutorio sanitatis gratiam plene consequitur. *Ecce*

(20) *In Domina* (20) Sanctus Bonaventura : *Salvatrix mea fiducia-
Psal. B. liter agam , & non timebo .*
Virginis .

XVIII. Eodem Anno Helena Musich a Flumine optime gnara , quam excelsum sit valde Nomen Virginis MARIA , dum gravissimo tribularetur languore , clamavit ad Dominam , vovitque facem suæ Altitudini commensuratam , ejusdemque meritis ab omni morbi molestia evasit . *Ad te Domina* (idem Sanctus Bonaventura) *clamavimus , dum tribularetur cor nostrum : Et exaudisti nos .*

XIX. Antonius Vicemano Natione Græcus ægre nimis eodem Anno decumbebat Flumine morti jam proximus , edoctus de Magnæ Matris Tersactensis miraculis , ad eam velut extremum (quæ cuncta videt mortalium discrimina) asylum confugit , seseque quam obnixe commendavit : En ecce mox sensit auxilium , & demum firmam valetudinem , duosque cereos ex voto promissos ad suam sospitatricem pro-
(21) *Hom. 8. de laudibus Virginis .* perans obtulit , *MARIA* quippe (21) Beatus Amadeus : *illo edocta lumine , cui nuda , & aperta sunt omnia , cuncta nostra videt discrimina , nostrique clemens , ac dulcis Domina Materno affectu miseretur .*

XX. Joannes Persich e Dalmatia ad Liburniæ oras rediens in proximo articulo submersionis , & mortis constitutus ex materna munificentia ejusdem Magnæ Dominæ nau-
(22) *In speculo B. Virginis .* fragium evasisse palam confessus est : *MARIA* (22) Sanctus Bonaventura , *est fidelissima Mediatrix salutis , veluti fidelissima columba inter summum Noe , & Mundum spirituali diluvio submersum .*

XXI. Simili modo ejusdem benignissimæ Virginis deprædicavit plenipotentiam Franciscus Michelich : Etenim dum hic cum navi lignorum copia admodum referta Venetias peteret , & in profundum a procelloso Maris turbine ferebatur , ne mergeretur Virgo erexit : profecto : *Fecit tibi* (23) Sanctus Petrus Damianus : *magna qui potens est , & data est tibi omnis potestas in Cælo , & in Terra .*
(23) *Serm. 1. de Nativ. B. Virginis .*

XXII. Et tandem , ut plura alia , quæ eodem , & superioribus annis a Deo prodigia facta sunt , reticeantur , illud

lud sane silentio præteriri ad calcem præsentis Capitis haud potest, cujus magnificentiam interventu benedictæ Matris suæ meruit experiri Antonius Gesich. Dum enim Tersacto Segniam cum Sociis naviculariis procederet, Cymba rapidissimo æquoris impetu inversa, omnes in illud præcipites ruunt, adeo, ut decem ex iisdem misere pereuntibus, unus Antonius superstes remanserit: qui invocata, & patrocinate eadem Thaumaturga incursum aquarum in altum sublevatus rupem apprehenderat, atque per turritos cautes manibus, pedibusque rependo planitiem tandem verticis attingit, sicque salvus factus est: Quoniam: *Misit de summo, & accepit me, & assumpsit me de aquis multis Psal. 17.*

Quia demum, ut optime advertit Sanctus Anselmus (24) *Servire huic Regina regnare est & inter illius mancipia con-* (24) De
Excellent,
Virg. cap.
9.
numerari plusquam Regium laudemus eam: serviamus ei, siquidem præcellit cunctis, supereminet universis. Et hæc quæ de Virgine Gloriosa dicta hætenus, & scripta sunt, paucis comprehendit Venantius Fortunatus (25) eamque (25) Lib.
1. de partu
Virginis. suavi metro sic alloquitur.

*Pulchra super gemmas, splendores solis obumbrans
Alta super Cælos, & super astra nitens.
Vellere candidior, niveo rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore favo.
Chara, benigna, micans, pia, Sancta, verenda, venusta.
Flos, decus, ara, nitor, palma, corona, pudor.*

C A P U T IX.

Genesis illorum Aniciorum Frangepanium, qui clavum Regiminis Segniæ, Vegliæ, Modrussæ, & in Sclavonia laudabiliter sustinuerunt.

ANtequam Genesim illorum Aniciorum Frangepanium, qui clavum Regiminis Segniæ &c. laudabiliter susti-
L nue-

nuerunt exponendam aggrediar necessum est, ut ad illius ordinatam intelligentiam ea pauca in exordio hujus capituli in memoriam revocentur, quæ in antecedenti opusculo cuius titulus: *TRIUMPHUS CORONATÆ REGINÆ* &c. cap. 12. sub num. 13. obiter dumtaxat recensita fuere: ut cognita eorum origine, clarius elucescat propagationis Ordo.

I. Certum igitur est, quod quatuor Germani Fratres Anicii Frangepani &c. nempe Hugo, Michael, Elisæus, & Nicolaus Anno a Dominica Incarnatione 833. ab Urbe Romana demigraverint, ut hoc pacto gloriam Aviti Sanguinis, & Prosapiæ per totam pene dilatarent Europam. Hugo Neapolim se contulit, quo loci Dominus Asturæ, & Terracinæ creatus, tandem Helvetiam petiit, ibidemque Serenissimæ Familiæ Ducum, & Principum dedit initium: Michael vero ad Metropolim Venetorem Urbem, quæ Terris dominatur, & aquis, convolvit. Elisæus Florentiam contendens Familiam Elisæam seu Aldigheriam fundavit, ex qua dein ortum duxit *DANTES* Florentinus Poeta celeberrimus. Hic Ravennæ mortalitatem explevit, ibidemque tumulatus, sequenti cum Epitaphio.

*Jura Monarchiæ, Superos Phegethonta, Lacusque
Lustrando cecini, voluerunt facta quousque.
Sed quia pars cessit melioribus hospita castris
Authoremque suum petiit felicior astris.
Hic claudor DANTES, patriis extorris ab oris,
Quem genuit parvi Florentia Mater amoris.*

Obiit Anno ætatis LVI. MCCCXXI. Spectatur etiamnum in eadem Metropolitana Urbe vetusta quædam effigies illius in tabula depicta habitu vaticinantis cum subscriptione hujus Epigrammatis.

*Qui Cælum cecinit, Mediumque Imumque tribunal,
Lustravitque animo cuncta Poeta suo.*

Do-

*Doctus adest Dantes sua quem Florentia sæpe
Sensit consiliis , & pietate Patrem .*

*Non potuit tanto mors sæva nocere Poetæ ,
Quem vivum virtus , carmen , imago facit .*

Tandem Nicolaus Anicius Frangepanus hujus nominis Primus in Dalmatia , & Sclavonia Domicilium stabiliens , Clarissimæ Gentis author fuit , ac majorem suorum exempla imitando Frangepanam Domum , & novis honoribus cumulavit , & æternæ memoriæ æmulanda vestigia Posteris reliquit .

II. Postquam ergo Nicolaus Primus Regalem ferme in Dalmatia , & Sclavonia fixisset habitationem , clarissimum sanguinem suum per plures generationes sic propagavit , ut continuata serie plures viros in toga , & armis inclytos protulerit . Alii namque , qui militiæ nomen dederunt ob præclara facinora ad supremum usque Imperium exercitus pervenerunt . Alii velut Solones non minus manu , quam consiliis Patriam clarissimam reddiderunt . Alii Pro-Regia authoritate trium Regnorum Dalmatiæ , Croatiæ , & Sclavoniæ clavum Regiminis tenentes immortalibus gestis admirantis Mundi universales applausus meruere . Alii Archiepiscopali dignitate fulgentes ad Dei gloriam propagandam solícite intenti , pro animarum salute plurimum desudarunt . Alii demum Divini cultus Zelatores eximii extitere , qui plura erexerunt Cœnobîa , ædificarunt Basilicas , exornarunt Ecclesias , easdemque amplissimis foundationibus & donationibus in perpetuum ditarunt , & dotarunt ; obinde etiam a Summis Christi Vicariis singularibus laudum præconiis celebrati fuere , quorum omnium , & singulorum si quis elogialem texere Catalogum vellet , in immensum profecto excurrere oporteret ; satis proinde erit Genesim illorum per ordinem paucis comprehendere , & Posteritati transcribere . Sit igitur .

FLAVIUS ANICIUS FRANGEPANIS

PETRUS LEO

QUI Populo Romano extrema penuria laboranti panem distribuit, ideoque cognomento, ut dictum cap. I. *Frangepanis* fuit appellatus.

I.

Stephanus Anicius Frangepanis Petrus Leo.

II.

Maximus Petrus Leo Frangepanis Anicius inter Romanos Principes nobilissimus.

III.

Henricus Frangepanis Romanus, Filius Petri Leonis, & Faustinae de Frangepanibus. Hic fuit stipes nobilissimae suae stirpis in Illyrico, & Foro-Julio.

IV.

Nicolaus Primus Frangepanis Romanus, Filius Henrici, miles intrepidus, Comes in Vinodol, ac potens Dominus in Carniolia: ea propter dictus *Regulus in Carniolanis*. Hic Familiam Frangepanicam in Illyrico, & Regno Croatiae propagavit. Duos praeterea habuit Fratres Simeonem primum alias dictum *Thiemo*, & a Venetis. *Doimo*, qui Gentem Frangepaniam in Insula Vegliae stabilivit, & ampliavit. Et Udalricum Dominum Propeti, & Castelli, qui in Foro-Julio prima Nobilis sui Stemmatibus jecit fundamenta..

V.

Dionysius Frangepanis Comes Vegliæ, & in Vinòdol. Fratres ejus fuere Simeon secundus Frangepanis Dominus in Landstros. Et Guido Primus Frangepanis, a quo descenderunt Guido Secundus. Fridericus Primus, & Bartholomæus Primus de Frangepanibus Vegliæ, Segniæ, & Modrussiæ Comites.

VI.

Nicolaus Secundus Frangepanis Comes Vegliæ, Segniæ, & Modrussiæ, qui cum Friderico, & Bartholomæo de Frangepanibus, congregato triginta millium selectorum Bellatorum agmine in campo Grobnicensi Tartaros profligarunt, & Bellam Quartum Hungarorum Regem in sua Regia restituerunt, iisdem ferme omnibus cæsis victorioso certamine. Quamobrem ab eodem Rege Bella sequenti impressione digno decorati fuere Diplomate

III. BELLA Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallitiæ, Lodmeriæ, Comaniæque Rex &c. Omnibus Christi Fidelibus præsens scriptum inspecturis, salutem in eo, per quem Reges regnant, & Principes tenent terram.

REGIÆ sublimitati convenit, omnium Nationum pariter, & Linguarum sibi devote adhaerentium taliter providere, ut alii supervenientes, eorum exempla imitati, ad fidelitatis opera ardentius, & ferventius evocentur. Proinde ad universorum, tam præsentium, quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire. Quod cum propter omnium hominum scelera in Regno nostro degentium, quæ instigante antiquo hoste humani generis inimico, abundaverant, & plusquam arenam maris multiplicaverant: Nolens Deus eorum malitiam impune ulterius pertransire, rabiem Tartaræ Gentis excitavit, per quam potentiam suæ Deitatis genti perfidæ ostenderet, & eos de terra deleret. Propter quorum etiam peccata a Nobis suam misericordiam elongavit, ut per ipsos Tartaros in campestri præ-

prælio convicti, fugaque præsidio, maritimas adiremus partes, aquarum latibula quærentes. Ubi cum funera nostrorum Fidelium more Rachaelis plangeremus, quia eorum solatio fuimus destituti: Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur suos in omni tribulatione, etiam nobis fontem aperire dignatus est, & ad consolandum nos, Fridericum, & Bartholomæum Illustres, & Strenuos Viros de Frangepanibus, Nobiles de Veglia, quasi de Cælo projecit, qui Nobis cum omni Parentella adhærentes, inter alios promiscuos, fideles exhibuerunt famulatus, & non modicam pecuniam eorum, quæ ultra viginti marcharum millia transcendant, in vasis aureis, & argenteis, atque aliis rebus pretiosis, Nobis de bonis eorum præsentaverunt, & præsentando donaverunt. Demum Nos, cum a Nobis Deus suam indignationem amoverit, recompensantes eorum servitia, & dona: de consilio Domine Mariæ charissimæ Consortis Nostræ, & Baronum nostrorum fidelium, quandam Civitatem nostram circa littus maris existentem SEGNAM vocatam, cum omnibus suis utilitatibus, & pertinentiis universis, simul cum tributo seu telonio, & aliis circumferentiis: Et in eadem libertate, sicut Nobis servire consueverant, dedimus, donavimus, & contulimus, ipsis Friderico, & Bartholomæo, in Filios Fideliorum perpetuo, & irrevocabiliter possidendas. Hoc etiam significantes, quod si quis hærede careat, hæres alterius finaliter valeat possidere. Ut igitur Nostræ collationis series perpetua firmitate solidetur, Præsentes concessimus eisdem duplici Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti Viri Magistri Torcasii electi Episcopi Ecclesiæ Albenfis Aulæ Nostræ Vice-Cancellarii dilecti, & fidelis Nostræ Anno 1288.

VII.

IV. Horum glorias, palmasque triumphales amplius magnificare volens Reverendissimus D. Simeon Bragui Episcopus Modrussiensis in oratione habita in Concilio Lateranensi nonis Novembris Anno 1516. de desolatione Croatia coram Sanctissimo Domino Leone Papa X. & Sacro Purpuratorum

Pa-

Patrum Senatu effari haud prætermisit inquiring: Frangepana Familia, si Generis antiquitatem inspicimus, nobilissima. Si res Domi, Militiæque gestas percurramus clarissima semper extitit. Ex ea enim tanquam ex fecundissimo quodam Seminario dignissimi prodire Viri, quorum, qui Domi claruerint, nemo est, qui scire non possit, si perquirere libet. Ex his autem, qui lustrandi studio, & Romani Nominis propagandi causa Italia egressi sunt. Devotissimi Sanctitatis Tuæ, & Sacrosanctæ Sedis Apostolicæ Filii, Bernardinus, Joannes, Nicolaus & Michael descendere: quorum res gestas, quia vitali adhuc aura perfruuntur, silentio involvam. Quantæ tamen Majores eorum pietatis, religionis & authoritatis fuerint, non abs re erit paucis commemorare. Fridericus, & Bartholomæus Frangepanes Bellam Hungarorum Regem, campestri prælio a Tartaris profligatum, Regno deinde expulsam, & ad maritima latibula fugientem benignissime exceperunt, & viginti quatuor auri, atque argenti marcharum millibus donaverunt. Quo auxilio ille se, suosque colligens, adjuvantibus maxime Frangepanum copiis Tartarorum rabiem represit, eorumque Imperatore, & multis militibus una cum acie cæsis, amissum paulo post Regnum recuperavit. Joannes Bernardini Proavus, Sigismundo tunc Hungarorum Rege (quo tempore triplex illud schisma vigebat) quadraginta duo ducatorum millia mutuo dedit: qua pecunia adjutus Sigismundus, innumeras fere, ad Rempublicam Christianam ex voto componendam, impensas fecit, perniciosissimum schisma extinxit, & eam, qua nunc fruimur, pacem orbi comparavit. Nicolaum vero hujus Joannis Filium præcipua laude, & commendatione dignum, quis jure non existimaverit? Nam cum esset ditissimus, magna in Deum, & Sacra Loca pietate flagavit, complura diversorum Ordinum, quæ adhuc extant, Monasteria summa impensa extruxit, Templis, & Sacerdotibus ad centum Ducatorum millia elargitus est, ita ut nulla fuerit per totam Dalmatiam celebrior Ecclesia, cui auri aliquid, vel argenti, aut pretiosam vestem non legaverit. Validissimo deinde præsidio Illyricum a Turcis, dum Prorex esset, tutari non destitit. Quarum rerum causa a Martino V.

Pon-

Pontifice Maximo per Litteras Apostolicas summopere commendatus est &c.

VII.

Nicolaus Tertius Frangepanis Comes Vegliæ &c. Pro Rudolpho Primo Austriaco pugnavit contra Ottocharum Quartum Bohemiæ Regem : Fratres habuit Stephanum Primum : Martinum Primum , & Bernardinum Primum de Frangepanibus : Sorores ejus fuere Elifabeth Hugoni Comiti de Tyberin Desponsata , & Ursula Cileæ Comiti.

V. Ea præterea Nicolaus Tertius Regnorum etiam Croatia, Sclavoniæ, & Dalmatiæ Prorex gubernavit felicitate , ut nihil in ipso Patria desideraverit , præter perennitatem. Nullus illo Præside hostibus fuit accessus , nisi ad cladem . Nulla ipsi in hostes via , nisi triumphalis . Singularis tamen illius gloria resplenduit in hoc , quod Altedictum Rudolphum Primum Habsburgicum Comitem Domus Austriacæ fontem , cum Stephano Secundo de Frangepanis eousque egregie adjuverit , donec debellato præmemorato Ottocharo Sceptum Imperii ad eandem Augustam Domum fuerit devolutum .

VI. Ter-fausto quoque ejusdem Nicolai tempore ipsamet Gloriosissima Dei Genitrix MARIA Frangepanicam Domum , ejusque Ditiones inaudito portento Sanctissima Cellula in qua VERBUM CARO FACTUM EST Anno 1291. die 10. Maii , ut relatum est , & occasionaliter hic repetita placeant , ditare , & beare voluit , cum enim universa pene Europa bellis , seditionibus , factionibusque laniaretur : Bendachar quoque Ægypti Sultanus totam Palestinæ Regionem tyrannico subjugasset imperio : hinc Unigenitus Dei Filius Princeps pacis nolens Sancta canibus derelinquere , Angelorum manibus Matris suæ Natalem Domum e Civitate Nazareth TERSACTUM transtulit , quod mira DEI providentia ab omni armorum strepitu fuerat præservatum .

VIII.

VIII.

Stephanus Secundus Frangepanis Comes Vegliæ &c. Matrimonio copulatam habuit Catharinam de Petau, Filiam Comitis Petri inclyti Ducatus Styriæ Aulæ Præfecti. Fuit idem Stephanus de Domo Austriaca optime meritus, & ab eadem propterea Dominiis quinque ditatus.

IX.

Stephanus Tertius Frangepanis Comes Vegliæ &c. olim Dominus Civitatis Patavinæ, Desponsatam habuit in Uxorem Catharinam de Carara Filiam Francisci de Carara. Fratres habuit Michaellem Primum, qui obiit Cœlebs, & Mathiam Primum, qui duxit Franciscam de Scala Filiam Martini de Scala olim Domini Veronæ, & Thaddææ de Carara. A Mathia descendit Sigismundus Primus Frangepanis. A Sigismundo Joannes Primus, qui contra Turcas frequenter militavit in exercitu Ernesti Archiducis Austriæ. A Joanne Helena Frangepanis Conjux Comitis N. a Turri.

VII. Quid porro de laudibus, & encomiis Mathiæ de Frangepanibus senserit Joannes Muscardus (1) ex tenore Litterarum, quas ad eum Budæ nona Maii 1516. dedit luculenter colligitur: ait namque

Si Nobilitas, & Majorum claritas, isque generosus Dominus est, qui a Majorum antiqua nobilitate non degenerat: Quis dubitat? Te Mathias Magnifice, inter nobiles nobilissimum, inter generosos esse generosissimum. Ex vetustissima enim Frangepana Familia es ortus, quæ inter majores suos Gregorium Pontificem, Sanctissimum, & Thomam Aquinatem, non minus doctum, quam vitæ puritate clarissimum, innumerisque, & toga, & armis præcipuos numerat. Quorum vestigia ita ab ineunte ætate es imitatus, ut in Uladislai Panoniæ, & Bohemiæ Regis optimi curia educatus, adeo omni virtutum genere ornatus evaseris, ut antiquæ nobilitatis

(1) In suis Epistolis Medicinalibus Lib. 5. Epist. 1. ad Mathiam Frangepanum.

hæredem omnes prædicent. Et nisi adversa valetudine jam diu obrutus, arma intermittere, & domi delitescere coactus fuisset, cognovissent jam illæ perditissimæ Turcarum belluæ Trojano Te genere descendisse, ac e vera Romanorum propagine ortum duxisse. Sed subripere quidem corporis vires morbi potuere: fortitudinem animi nequaquam.

VIII. Celebris quoque extat memoria prædicti Sigismundi de Frangepanibus Civitatis Ottochenensis Domini, cui non satis erat militari dextera sua pro Patria pugnare, sed insuper Cælum ipsum tributarium habere, ardentè desideravit, dum Anno Domini 1461. indictione nona, die vero 24. Mensis Februarii tempore Pii Divina Providentia Papæ Secundi regnante Mathia Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rege, larga munificentia Episcopatum Ottochensem erexit, instituit, fundavit: cujus foundationis exemplar in Regestis Archivii Conventus Tersactensis habetur.

X.

Nicolaus Quartus Frangepanis Comes Vegliæ &c. Cognomento *Magnus*. Uxorem habuit N. Filiam Regis Bosniæ Ludovici Hungariæ Regis Consanguineam; hic etiam præter quam quod Fratribus Sancti Pauli Primi Eremitæ Cirqueniczæ in Vinodol Monasterium erexit: Ecclesiam Sanctæ Mariæ eodem in loco sitam cum per-ampla fundatione Prædiorum, Colonorum, Vinearum &c. fundaverit, & dotaverit, prout ex litteris fundationalibus datis Modrussæ 1412. die 14. Augusti, & confirmatis per alias Martini Successoris sui, ut dictum in priori Opusculo cap. 2. sub num. 10. Etiam Canonicis Ecclesiæ Cathedralis Segnienfis certam numerum aureorum legavit summam, cum onere in diluculo quotidie Missam decantandi; ut rursus colligitur ex ejusdem Litteris datis in Castro Idoviki Anno 1426. Indictione quarta die Sexta Mensis Decembris, quod quidem pium legatum approbavit, & executioni mandari jussit Imperator Mathias per speciale Diploma datum

Vien-

Viennæ in Austria Anno 1488. die 22. Novembris: sicut & Ferdinandus secundus pariter Imperator per aliud datum in Arce Pragenſi die ſecunda Januarii 1544.

XI.

Bartholomæus Secundus Frangepanis comes Vegliæ &c. Filius Nicolai Quarti. Uxorem duxerat Catharinam de Scala, Filiam Minorum Veronæ. Fratres ejus fuerunt Nicolaus Quintus, Martinus Secundus Ecclesiæ, & Conventus Terſactenſis Divæ Virginis Gratiarum Fundator Clementiſſimus, Andreas, qui obiit Cœlebs, Damianus, & Stephanus Quartus de Frangepanibus.

A Damiano Frangepanis deſcendit Michael Secundus bellicus Commendans, ſub Maximiliano Primo Imperatore: & Anna Frangepanis nupta Pancratio Comiti ab Averſperg: A Michaele Secundo deſcendit Georgius Primus, Mathias Secundus, & Dorothea nupta Stephano Urſini Comiti de Blagai. A Georgio Primo deſcendit Franciſcus Primus dictus *Sluinius*, cujus Uxor fuit N. Comitiffa Zluſkin.

Porro a Stephano Quarto Frangepanis deſcendit Bernardinus Secundus. A Bernardino Secundo Ferdinandus Primus, qui deſponſavit Mariam Brankovich Filiam Joannis Serviæ Regis ſeu Deſpotæ. Item Chriſtophorus Primus, Matthæus, & Beatrix nupta Joanni Liptoviæ Duci. A Ferdinando Primo deſcendit Stephanus Quintus dictus *Ozalſczki*.

XII.

Joannes Secundus Frangepanis, Filius Bartholomæi Secundi, Comes Vegliæ &c. duxit Beatricem Corvini Mathiæ Hungarorum Regis Conſanguineam. Fratres habuit Georgium Secundum Frangepanis Ordinis Minorum Sancti Franciſci de Obſervantia, Archiepiſcopum Colocenſem a Leone X. creatum, obiitque ſub Adriano Sexto. Bernardinum Tertium, a quo deſcendit Chriſtophorus Secundus deſ-

ponsatus cum N. Filia Joannis a Fraunberg. Pater & Filius appellabantur: *Duo fulmina Belli*, tempore Maximiliani Primi Imperatoris. Tres vero habuit Sorores Helenam nuptam Lazaro Principi Russiæ, Dorotheam Carolo Comiti Barbariæ copulatam, & Annam junctam Pancratio alteri Comiti Barbariæ.

IX. Æmula prioribus virtute hic Joannes de Frangepanibus certavit. Quandoquidem pietate sibi Cœlum devinxit, & Cæsarem Bellica fortitudine. A Sacris exorsus Fratribus Sancti Pauli Primi Eremitæ contulit Ecclesiam Sanctorum Cosmæ, & Damiani in Valle Beschæ cum omnibus juribus, possessionibus &c. &c. ut ex Litteris datis Vegliæ in sua Residencia 20. Augusti Anno 1455. indictione tertia constat.

X. Similiter Foundationem Monasterii, & Ecclesiæ Sanctæ Mariæ in Prignis a suis Progenitoribus factam confirmavit, aliisque possessionibus, ac bonis ampliavit vigore Diplomatis emanati in Castro Proringensi: 1476. die 25. Decembris. Tandem pro Domo Austriaca in Bello Hungarico contra Turcas Anno 1480. gloriose occubuit.

XIII.

Christophorus Tertius Frangepanis Filius Joannis Secundi Comes Vegliæ &c. duxit Annam Langin Matthæi Cardinalis Gurcensis Archiepiscopi Salisburgensis Sororem. Quatuor habuit Fratres: Joannem Tertium Archiepiscopum Colocensem: Franciscum Secundum Ordinis Minorum: Sancti Francisci de Observantia Archiepiscopum Colocensem, Ferdinandum Secundum, & denique Wolfgangum Primum Frangepanis, qui sæpius dimicavit strenuo Marte contra Turcas, sub Ferdinando Secundo Imperatore in bello Saxónico glorioso animo mortem appetiit. A Wolfgango Primo descendit Stephanus Quartus Frangepanis. Dorotheæ Osalzhii desponsatus: & Beatrix nupta primo Joanni Clapio, dein Josepho a Doremberg.

XI. Quanta porro fuerit in hoc Procere Christophoro bellica virtus una Europæ totius vox qua communis avo-
suo.

fuō militaris disciplinæ Magister salutabatur, ostendit. Etenim prætermiſſis hic aliis, quæ ab eodem præclare gesta <sup>(2) Iſtuan-
ſius lib. 7.
Rattkai
lib. 3. Geor-
gius Pata-
chich de
Heroibus
Hungariæ,
& Illyrici.</sup> fuere (2) in Turcas arma convertit, atque cæſis, fuſisque ingenti prælio eorum copiis Jaiciam Boſniæ Metropolim obſidione liberavit: quo, & aliis pluribus de truculento Chriſtianitatis hoſte habitis triumphis id meruit, ut a Ludovico Secundo Dalmatiæ, Croatia, & Sclavoniæ Rege glorioſo DEFENSORIS titulo fuerit decoratus. Tandem tempore funeſtæ Hungariæ ſciſſionis, dum Varasdinenſem in Sclavonia expugnabat Arcem, tormentarii globi ictu vivere deſiit.

XIV.

Nicolaus VI. Frangepanis Comes Vegliæ &c. Dapifer Archiducis Ferdinandi deſponſavit ſibi Elifabeth Urſini Comitiffam a Blagai. Habuit Sorores tres, Annam Nicolao Czaski, Urſulam Libero Baroni de Czobor, & Catharinam Nicolao Comiti Sdrinio matrimonio junctas.

XV.

Caspar Primus Frangepanis Comes Vegliæ &c. Hic in thori Sociam accepit Catharinam natam Comitiffam de Lenkoviz. Fratrem unicum habuit Stephanum nempe Septimum, qui abſque Prole naturæ conceſſit: & tres Sorores Urſulam Ladislao Baroni de Ravai, Claram Michaeli Bachich deſponſatas, & Catharinam, quæ in infantia e vivis ſublata eſt.

XVI.

Wolfgangus Chriſtophorus Frangepanis Comes Vegliæ &c. Matrimoniali foedere junctas habuit Primo Mariam Comitiffam de Berſiavich: Secundo Mariam Comitiffam Inkoſerin, & tertio Dorotheam Paradæſerin Viduam Joannis Georgii Haller ab Hallerſtein. Fratres quoque habuit Georgium Tertium, Wolfgangum Secundum, Nicolaum Septimum, & Nicolaum Octavum, qui Baſilicam Sanctiſſimæ

simæ Virginis Mariæ Terfaetenfis, propriis sumptibus ampliavit, sepultusque est in Capella Virginea prope cineres Martini Secundi Piissimi Fundatoris ejusdem loci.

XII. Idem Wolfgangus Christophorus per omnes gradus mavortios mire probatus consiliorum maturitate, virtute, & armis viam sibi aperuit ad Præfecturam Generalem a Ferdinando Tertio Imperatore eidem collatam. Identidem profligato implacabili Christianitatis hoste Cæsarea confinia infestante victorias, & prædas retulit immortales. Adversus Turcas Bihacianos expeditionem molitus eorum audaciam simul ac ferociam castigavit, compressitque. Tanti Viri fama etiam ad exteras volavit Regiones, eumque velut fidei, integritatis, ac militaris disciplinæ Magistrum acclamabant.

Sic Serenissima Venetorum Respublica, ut eo amplius communis hostis domaretur, illum convenit ut si forte Croatiae fines suæ potestati subiectos aperta vi penetrare Barbarus moliretur, Christianæ Religionis, & bonæ vicinitatis jura protegere vellet, fortemque in resistendo navaret operam, eundemque obinde insigni torque e mille aureis eleganti artificio cuso per Rudolphum Suarangam Jadrensis Urbis Gubernatorem optimi muneris loco cohonestavit. Atque, ut paucis multa complectar, sufficiat de hujusmodi Wolfgangi Christophori Frangepanis gloria id commemora-

re (3) quod dum Altedictus Ferdinandus Tertius Posonii in Conclavi mira dignatione de eo sermonem conferret, sequenti illum decoravit Elogio: *Ille bonus, & fidelis est noster servitor, & Vir Magnus.*

(3) Glavich in legenda S.S. Rattkai in Histor. Croatiae Lib. 5. & 6.

XVII.

Franciscus Christophorus Frangepanis Comes Vegliæ &c. Vinculo Conjugalī sociavit sibi Juliam Marchionissam de Naro Romanam. Fratres habuit Casparum Secundum Vice-Generalem Croatiae, cui uxor fuit Eleonora Juditha Comitissa Forkach & Anno 1651. mortuus est absque prole. Item Georgium Quartum Vice-Generalem post obitum Fratris. In Uxorem duxit Sophiam Forkach a quibus descen-

derunt Nicolaus Nonus in infantia sublatuſ e vivis, & Maria Juliana Uxor Ferdinandi Erneſti Comitiſ de Traun, & Habensberg. Unicam porro Sororem habuit idem Franciſcuſ, nempe Annam Catharinam Comiti Petro Sdrinio matrimonio copulatam.

XVIII.

Marius Frangepaniſ obiit trienniſ. Fratres habuit Nicolaum Decimum, moritur infans: & Antonium, qui vix natus expiravit.

XIII. Ex hætenus enumeratiſ Frangepanæ proſapiæ Proceribus Proreges Dalmatiæ, Croatia, & Sclavoniæ fuere ſequentes: Videlicet Nicolaus Secundus: Nicolaus Tertiuſ, Stephanuſ Secundus: Stephanuſ Tertiuſ: Joanneſ Primuſ: Nicolaus Quartuſ: Joanneſ Secunduſ: Martinuſ Secunduſ: Franciſcuſ Primuſ: Chriſtophoruſ Secunduſ: Nicolauſ Septimuſ, & Nicolauſ Octavuſ. Denique ut ex Panvinio teſtificatur Franciſcuſ Zazera. (4) Poſt ſtema Regium Domuſ Frangepana Prima fuit in Hungaria.

(4) De Nobilitate Italiae p. 2.

XIV. Imperatoriis quoque, Regiſ, & Ducaliſ cognationibuſ, & affinitatibuſ adeo inclaruit, ut fert communis Hiſtoricorum opinio, Clariffima hæc Frangepania Stirpſ, ut Sanguiniſ foedere conjuncta fuerit. *Primo* cum Auguſta Auſtriaca Domo, *Secundo* cum Regali Familia Corvina Hungariæ: *Tertio* cum Gente Caſtriota Magni, & nominatiſſimi illiuſ Scanderbegii. *Quarto* cum Familia Villaceſi, ex qua prodiere Laurentiuſ Sclavoniæ Dux, & Nicolauſ Rex Boſniæ. *Quinto* cum Stemate Comitum de Gara, olim Duceſ Sirmienſeſ, & Palatini primarii Regni Hungariæ. *Sexto*. Cum vetuſtiſſima Proſapia Subich, ex qua deſcendit Mladrituſ Dalmatiæ Princepſ, & Rex Boſniæ Clariffimuſ. *Septimo*. Cum Progenie Comnena, ſeu Deſpota a Tocco, vel Topia, e qua prodiere Duceſ de Monte Mileto. *Octavo*. Cum Sanguine Laza e Regibuſ, & Deſpotiſ Serviæ Originem ſuam agnoſcente. *Nono*. Cum Domo Urſina, & Florentiſſimo germine Michaelio, ac Juſtiniano. *Decimo*. Cum Dominis, & Comitibuſ Signiæ. De Ca-

Carara, & De Scala. *Undecimo*. Cum Comitibus de Crus-
sich. *Duodecimo*. Cum potentissimis Comitibus Petovienfibus,
Cilenfibus, aliifve valde confpicuis Familiis, præcipue Ro-
manis.

XVI. Neque unica ùnius ex Posteris forte minor clari-
tas, fplendidiffimam hanc *Aniciorum Frangepanium* Gen-
tem offufcare fane poterit. Etenim, fi nec Soli Ecclypfis,
nec Lunæ macula: nec luci derogat umbra: Si Sanctorum
Patrum degeneres filii fplendorem eorum non minuunt, fi
ut Sacra perhibet Pagina ipfamet Chrifti Domini Genea-
logia maculosos partus admittit: Si Sacer Apoftolorum Se-
natus a Juda prævaricante non coinquinatur: Si denique
(5) *Job. cap. 4.* Deus (5) in Angelis fuis reperit pravitatem. Neque ex ali-
quorum foeda ruina Angelici Chori contaminantur: Profe-
cto nec lapsus unius integerrimos natales & Sanguinem
Clariffimæ Propaginis deturpat. Sat laudis Frangepana Ge-
nefis habet, quod Coelum Sanctis cumulaverit, Vaticanum
Herarchis, Urbem, & Orbem Auguftis: Ecclefiam Præfu-
(6) *Ratt- kai in Hift. Croatiae lib. 5.* libus, Provincias Hæroibus, Ducibus martiales arenas. (6)
Ita namque Frangepana virtus indies Triumphos fibi me-
tebat immortales, ut Mensem omnem hosti Martium fibi
Auguftum efficiebat.

Patachich de Gloria Collegii Hungarici.

XVI. Inter Matronas Frangepanas vero rara in Deum,
& Chatholicam Religionem Sanguine, & pietate claras re-
cenfetur Beatrix De Frangepanibus Conjux Joannis Corvini
Mathiæ Regis Hungariæ Filii, ac Liptoviæ Ducis. Hæc
Idibus Decembris Anno 1507. Claufro Sanctæ Mariæ de
(7) *Annales S. Pauli Primi Eremitæ lib. 6. cap. 33. ad Annum 1507.* Lepoglava Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitæ (7) amplif-
fima, ac benefica manu temporales poffeffiones feptem con-
tulit, perpetuaque donatione legavit, cum onere tamen,
ut diebus fingulis per annum Sacrum Miſſæ Sacrificium de-
cantetur, & offeratur pro fuo, ac prædecefforum fuorum
inibi tumulatorum Spirituali fuffragio. Mortuo demum Joan-
ne Corvino Uladiflaus Bohemiæ, & Hungariæ Rex, Bea-
tricem Superfitem Viduam integra ætate, ac forma præ-
cellentem opibusque, & fortunæ bonis refertiffimam Geor-
gio Marchioni Brandenburgensi Sororis fuæ Filio connubio
junxit.

XVII. Floruit quoque inter eas novissimis hisce temporibus Joanna Frangepana de Tolfa Ferdinandi Urfini Gravinæ Ducis Uxor, & Benedicti XIII. Parens amantissima. Hæc dum Filium gestaret in utero ex auro phrigio planetam novissimam acupingeat, cui Baccalaureum quemdam Ordinis Sancti Patris Dominici prædixisse narrat Palatius (8) quod masculum pareret Fratrem futurum Dominicanum, eaque exornandum planeta, quam illa extruebat, quod, & feliciter contigit; nam die secunda Februarii: 1646. natus, in Baptismate *Petrus Franciscus* fuit appellatus. (8) Tom.
4. Fast.
Cardinalium.

XVIII. Materna interim educatione castissimos in adolescentia sua imbibens mores, semper anhelabat, ut tesseram subiret Dominicanam, ast ob metum reverentialem Ducissæ Genitricis, quæ Filio suo nuptias jam paraverat a Provincialibus Neapolitanis, & Aprutiis constanter repulsam accepit, donec tandem sub specie peregrinationis Venetias petens inscio Ildare Equite Melitensi, sub cujus cura vivebat die 12. Augusti 1667. Patrum Prædicatorum Sodalitio aggregatus fuerit sub nomine: *Fratri Vicentii Mariæ*, obstrepente sed frustra Equite Ildare, qui absque pignore sibi commisso ad Ducissam Matrem redire non audebat. Indignabantur pariter Agnati & Cognati quasi a Religione fuisset seductus, quamobrem a Clemente IX. Romam evocatus cum ad pedes Pontificis profiliisset ea invicta constantia voluntatem profitendi in Ordine exposuit, ut ab eodem Pontifice non tam laudaretur, quam indulto donaretur profitendi mense sexto suæ probationis, prout, & factum est 13. Februarii 1668. Romæ defectum ætatis dispensante Pontifice a Cardinale Altierio Sacerdos fuit initatus, postea Gravinam, ut Genitricem consolaretur, venit, ibidem eadem indutus planeta, ut Dominicanus prædixerat, Sacrosanctum Deo obtulit Sacrificium, quod cum Ducissa mente revolveret, absoluto Sacro festinavit in amplexum Filii laudans obinde, & benedicens Deum.

XIX. Assumpto dein ad Clavum Ecclesiæ Clemente X. hic obtulit ei Purpuram Cardinalitiam, quam constantissime recusavit, dicens: *Ep solo voto Regularem induisse tuni-*

N

cam,

cam, ut dignitates declinaret mundanas, rogare propterea, abstinere permetteretur, ne in aulico Mari naufragium subiret salutis æternæ. A quo quidem proposito neque persuasionibus Legati Pontificii, sed neque Maternis, & fraternis Litteris donec præcepto Pontificio fuisset adactus, recessit. Purpureo igitur Galero *tit. Sancti Sixti* invitum caput supposuit: 9. Aprilis 1672. Inde primo factus Archiepiscopus Sipontinus, dein ab Innocentio XI. 22. Januarii 1680. ad Sedem Cæsensem in Romandiola translatus, postea die 8. Martii 1686. ad Archiepiscopatum Beneventanum, tandem ad Sancti Petri Sedem sublimatus. Joanna vero fecundissima Parens, mortuo Duce Ferdinando extructo Cœnobio Monialium sub regula S. P. Dominici Claustro se inclusit, emissisque tribus Religionis solemniter votis, piissimam vitam cum pari morte in eo clausit.

CAPUT X.

*Aniciam Frangepanam Stirpem Heroibus plurimis
Infula, & Pædo condecoratis coruscasse
ostenditur.*

I. **A**Nicianam Frangepanam Prosapiam in lucem dedisse alios plures heroes Pontificali dignitate fulgentes compertum est: verum cum animus non sit, nec finis hujus Opusculi integram illorum conscribere iliadem, paucos ejusdem nominis, & gloriæ ad propositum contextæ Geneseos hic dumtaxat referam: ex his igitur potissimum florere sequentes, nempe I. Innocentius III. Pontifex Maximus natus e Comitibus *SIGNIÆ*; hi namque ex Familia Anicia Frangepana descendere gloriantur, eandemque pro suo illustri principio, & fonte recognoscunt: ut

(1) Zazera
part. 2. de
nobilitate
Italiae
Wion,
& Annales
Venet. Jo.

testantur (1) Franciscus Zazera, Arnoldus Wion, Joannes Seifridus, & Franciscus Glavinich. Hic Lutetiæ Parisiorum Clericali traditus instituto, omnique disciplinarum genere instructus, Sacras Litteras publice docuit omnium laude,

&

& admiratione . Ex Canonatu Lateranensi assumptus fuit in Cardinalem a Cœlestino Tertio tit. *Sanctæ Priscæ*. De mortuo hoc Pontifice , cum triginta esset annorum , subrogatur licet invitus . Ut ejus electio profecta Divina inspiratione intelligeretur , sedentibus Cardinalibus in conclavi tres volitantes comparuere columbæ , quarum una præ cæteris candidior juxta ejus dexteram insidebat . Cætera admiranda plane ejusdem gesta recitat Palatius (2) quem proinde consule . Electus fuit Anno 1216. Kalendis Augusti . Sedit Annos 18. Menses sex Dies novem .

annes Seifridus Abbas in Austria in Arbore Anicia lib. 3. cap. 18. Glavich in legenda SS. in Oratione Dedicatoria ad Wolfangum Christophorum Frangepanum . (2) Tom. 2. in Gest. Romanorum Pontificum .

II. Hoc unicum liceat hic subungere , ad propositum Seraphicæ Religionis , quod præter alia Sacra instituta ab eo approbata , videns in somnis Summus hic Antistes Lateranensem Basilicam fore ruinæ jam proximam , quam quidam homo pauperculus modicus & despectus proprio dorso submisso , ne caderet , sustentabat , nempe Dei famulus Franciscus Assisias , hujusque simplicis animi puritatem , Mundi contemptum , & paupertatis amorem considerans summo hoc decorare eum voluit elogio , & Pontificio oraculo . (3) VERE HIC EST ILLE , QUI OPERE , ET DOCTRINA CHRISTI SUSTENTABIT ECCLESIAM proinde Regulam Sancti potius Spiritus operatione , quam ipsius virtute efformatam , petitionibus suis per omnia inclinatus incunctanter approbavit .

(3) S. Bonaventura in vita S. Francisci cap. 3.

III. Secundo : Gregorius hujus nominis IX. e Comitibus pariter *Signiæ* antea dictus *Ugolinus* . Ab Innocentio III. in Cardinalem *Sancti Eustachii* promotus , dein in Episcopum Ostiensem , & Veliternum assumptus . Primus fuit Ordinis Seraphici Protector ad humiles Francisci preces postulatus , cujus in Ordinem Minorum immortalia sunt merita . Tam stricto amicitiae vinculo Seraphico Patri fuit conjunctus , ut hunc *Parentem* suum vocare solitus erat : imo *SUUM* potius , quam Fratrum Minorum esse dictitabat . Ad omnia velut Cardinalis Protector quantum per Curia negotia fieri potuit Fratrum Comitibus præsens aderat , in quibus Sacrum solemniter peragebat , Evangelium concinente Beato Levita Francisco . Interfuit Capitulo Generali Assisiis celebrato Anno 1219. in quo ultra quinque millia Fratrum

convenerant ; dumque quadam die Sacrum hunc perlustraret exercitum , rectum Sanctitatis Ordinem redolentem , ad suos conversus dicere haud dubitavit . *Vere castra Dei sunt hæc* . Avebat Seraphicum Fratrum Minorum profiteri institutum , sed Famulus Dei Franciscus , eo quod Domino revelante cognoverat , eum Christi Vicarium , Patrem , & Dominum universalis Ecclesiæ futurum , blande dissuasit . Quare , quas ad eum dirigebat Epistolas , ita superscribere solebat : *Reverendo Patri , ac Domino Hugoni totius Mundi Episcopo , & Patri Gentium futuro &c.* Tertium proinde Ordinem Pœnitentium assumpsit , & professus est , ejusque habitum etiam ad summum Pontificatus apicem sublevatus ad mortem usque mira cum devotione gestavit ; & demum omissis aliis Beatum Patrem Franciscum Sanctorum albo inscripsit . Electus fuit 1242. 12. Kal. Septemb.

IV. Alexander IV. e Comitibus *SIGNIÆ* antea Raynaldus nuncupatus . A Gregorio IX. creatus fuit Episcopus Cardinalis Ostiensis , & Ordinis Fratrum Minorum Protector . Postquam in Cardinalatus vocatione pro Ecclesia Sancta Dei plurimum laborasset , atque annis viginti septem qua Protector Seraphicam gubernasset Religionem sublato Innocentio IV. Pontifex eligitur Anno 1254. duodecimo Kal. Januarii . A Joanne Parmensi Generali Ordinis Minorum rogatus , ut Protectorem sibi decerneret , negavit : dicens : *Velle se , quousque viveret , eo munere fungi* . Beatam Claram ritu solenni inter Sanctas Virgines retulit &c. Obiit Anno 1261. Octavo Kal. Junii cum sedisset Annos sex , Menses quinque , dies quinque .

V. Beatus Andreas Ordinis Minorum e Comitibus *SIGNIÆ* Alexandri IV. Pronepos , & Bonifacii VIII. propinquus , vel Patruelis teste (4) Christophoro Cajetano Episcopo Fulginate , & Waddingo (5) . Creatus fuit Presbyter Cardinalis ab eodem Bonifacio , ut fama Sanctitatis electi . Papa amorem sibi conciliaret gregis Catholici ; sed Andreas honorem hunc oblatum constantissime recusavit , malens in Claustro *Pilei* Provinciæ Romanæ prope Anagniam sub S. P. Francisci Regula , quam adolescens professus fuerat latere , quam purpura fulgere Cardinalitia , ut præter Martyrolo-

(4) *In vita Bonifacii Octavi.*

(5) *Ad Annum 1295. num. 10.*

rologium Franciscanum Kalendis Februarii indicant etiam in sui ornamentum, versus sequentes.

*Signia ne hunc spernat, nec Mater Anagnia, quamvis
Prætulerit Pileo Claustra Sacrata rubro.*

Quem porro postremis hisce temporibus Innocentius XIII. e Comitibus SIGNIÆ ad Pontificatum assumptus Cathalogus Beatorum adscripsit, quod ipsum, nisi morte præventus fuisset, idem Bonifacius VIII. facere decreverat.

VI. FELIX ANICIUS S. R. E. Presbyter Cardinalis in tit. *Fasciolæ* creatus a Sancto Bonifacio quadragesimo Tertio Pontifice Romano, ut notat Joannes Palatius (6) Hic (6) Tom. 1. fol. 12. fuit Pater Sancti Felicis III. Romani Pontificis, & Avus Sancti Gregorii Magni, ut memorat Anastasius Licaonius, Platina, Panvinus. Nec mirum videatur, dum dicitur: *Felix Presbyter, Felicis Tertii Pater!* quid enim prohibet mortua Coniuge, Felicem Felicis Patrem fieri potuisse Presbyterum? Hujus autem Felicis Uxor antequam Sacris initiaretur Ordinibus, extitit Petronia illa, cujus Epitaphium visitur. Romæ in Æde Divi Pauli extra muros (7) est vero tale

Levitæ Coniux Petronia, forma pudoris,

His mea discedens sedibus ossa loco.

Parcite vos lachrymis, dulces cum Coniuge natæ,

Viventemque DEO, credite flere nefas.

D. P. in pace III. Non. Octob. V.C. Conf. Hæc ibi. (8)

VII. GORDIANUS ANICIUS Senator Romanus, Pater Sancti Gregorii Magni Diaconus Cardinalis Regionarius S. R. E. creatus a Benedicto I. Sexagesimo tertio Romano Pontifice. Hunc Cardinalem fuisse, patet, inquit (9) Palatius ex imagine expressa coloribus ab ipso Sancto Gregorio in suo Monasterio ad Clivum Scauri; conspicitur enim indutus Planeta, & subplaneta, quæ sunt ornamenta Diaconorum.

VIII. PROBINUS ANICIUS Patriarcha Aquilejensis trigessimus primus, ut scribit Joannes Franciscus Paladius (10) Hic sedem Patriarchalem Anno Domini DLXXIII. uno quidem anno sibi commissam gubernavit, verum heroicis factis

(6) Tom. 1. fol. 12. Fast. Cardinal.

(7) *Au-
thuario an-
tiquarum
inscriptio-
num. fol.
1057.*

(8) *In Ar-
bore Ani-
cia Domus
Austriacæ
lib. 3. fol.
104.*

(9) *Fasti.
Cardinal.
Tom. 1. fol.
25.*

(10) *Lib.
1. Hist. Fo-
ro-Julien-
si fol. 23.*

etis explevit tempora multa, sepultusque in Æde Metropolitana Gradenſi cum ſequenti Epigraphe

ANICIUS PROBINUS
JUSTINIANI IMPERATORIS
CONSANGUINEUS
SANCTISSIMIS VESTIGIIS PAULINI INSISTENS
UNO ANNO,
QUO AQUILEJENSI PRÆFUIT ECCLESIAE
PERPETUAE FELICITATIS RECUPERANDAE
AQUILEJENSI POPULO
SPEM FECIT

IX. GEORGIUS ANICIUS FRANGEPANUS Vir gravissimus Ordinis Minorum S. P. Francisci Anno 1522. Mense Aprili ad Archiepiscopatum Colocensem fuit evectus (11). A Ludovico II. Hungariae Rege Legatus mittitur ad Carolum V. Imperatorem, & Principes Germaniae, quos Electores vocant Wormantiae congregatos, ut contra Turcam Christianitatis archityrannum auxilia imploraret. Ad ejus preces publico Panoniorum nomine factas, promptis Germanorum omnium studiis initio Mensis Maii suppliciae peramplae fuerunt decretae. Biennio post legationem Magnus hic Antistes vivere desiit.

X. FRANCISCUS ANICIUS FRANGEPANUS Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia (12) qui cum Romae in Ecclesia Sanctae Mariae de Ara Coeli habitum Sacrae Religionis assumpsisset Anno 1533. Archiepiscopus Colocensis postmodum eligitur. Dein a Paulo III. die 30. Maii Anno 1539. Episcopus Agriensis fuit renuntiatus, obiitque in senectute bona.

XI. JOANNES ANICIUS FRANGEPANUS (13) Archiepiscopus Colocensis, qui momentosas, & arduas obivit legationes tempore Joannis Vaivodae, & Ferdinandi Austriaci Hungariae Regis.

XII. SCIPIO ANICIUS FRANGEPANUS de Tolpha Neapolitanus Pauli Filius, olim Tolphae Dominus (14) a Gre-

(11) Nicolaus Istbuanffius lib. 7. Hist. Hungariae. Szent-Juanii Disert. de memorabili Carth. 19. fol. 79.

(12) Gonzaga part. 1. fol. 73. Petrus Anton. a Venetiis tom. 2. Szent-Juanii Catalogo 13. & 19.

(13) Latius lib. 6.

(14) Ferdinandus Ughellus tom. 7. Italiae Sacrae.

Gregorio XIII. Tranensis Archiepiscopus die 10. Decembris 1577. renuntiatur. Præfuit clara litteratura spectabilis annis ferme sexdecim. Exinde ad Archiepiscopalem sedem Acheruntinam translatus est die 20. Decembris 1593. Seditque duobus circiter annis, diemque extremum clausit 24. Februarii 1595. Jacet Materæ in Cathedrali.

XIII. ARTICUS seu ARTUCIUS ANICIUS FRANGEPANUS Dominus Castelli, seu Propeti, & Trecenti (15) primis annis militiam secutus est. Mox Defuncta Uxore Deo sacratus in Episcopum Concordiensem fuit assumptus, mortuus est 15. Martii Anno 1331. (15) Idem Ughellus tom. 5.

XIV. TUNNIUS ANICIUS FRANGEPANUS (16) Romanus Anno Domini 351. Sedem Episcopalem Eugubinam in Umbria obtinuit. (16) Idem Ughellus tom. 1.

XV. NICOLAUS ANICIUS FRANGEPANUS Romanus (17) Canonicus Basilicæ Lateranensis a Clemente VI. Anno 1342. decimo quinto Kalendas Augusti in Episcopum Anconitanum fuit electus. E vivis sublatus est Anno 1343. (17) Idem Ughellus tom. 1.

XVI. HYACINTUS ANICIUS FRANGEPANUS Forojulienfis (18) quadragesimus secundus Episcopus Tergestinus. Præerat Anno Domini 1578. (18) Idem Ughellus tom. 5.

XVII. JULIANUS MIRTUS ANICIUS FRANGEPANUS a Sixto IV. Anno 1472. Secundo idus Maii in Episcopum Calatinum, seu Cajacensem Campaniæ Provinciæ electus est. Magnus Vir fuit in Romana, Regiaque curia non solum ob Generis claritudinem, sed ob rerum vel maxime gerendarum peritiam summamque prudentiam. Maximam apud Ferdinandum Primum de Aragonia Siciliæ Regem sibi conciliavit gratiam, & existimationem, cujus Major Capellanus, & Consiliarius erat, nec non Almi Studii Neapolitani Gubernator, & postquam Cajacianæ Ecclesiæ annis novem præfuisset ad Tropejensem translatus est, quam cum novem, & decem annis eximie rexisset, omnium bonorum mœrore excessit Tropeæ Anno 1499. die 26. Septembris, sepultusque in Communi Episcoporum Ossuario. Idem Ferdinandus Ughellus (19)

XVIII. FABIVS MIRTUS ANICIUS FRANGEPANUS

(19) tom. 6. & 9.

ma-

(20) Idem
Ughellus
tom. 7.

maxima vitæ integritate , & ingenio pollens a Cajacensi Ecclesia Anno 1572. die 18. Octobris ad Nazarenam transferri meruit . Qualis , ac quantus fuit hic Sanctæ Dei Ecclesiæ Præsul (20) Caspar Rencius Sororis ejusdem Filius sequenti perstrinxit Epitaphio auratis sculpto , & inscripto litteris .

FABIO MIRTO FRANGEPANO

*Neapolitano Archiepiscopo Nazareno
Antiquæ Virtutis , & Sapientiæ Viro .*

Qui

*Bis Civitatem Bononiam , Bis Umbriam ,
Et Picenum Provincias bonis Legibus rexit .*

Qui

*dudum a Pio V. deinde a Gregorio XIII.
ad Carolum IX. Nuper a Sixto V.
Ad Henricum III. Bellorum civilium componendo-
rum , & Religionis Catholicæ toto Regno
retinendæ causâ Legatus .*

DE M U M

*Lutetiæ Parisiorum in sexta sua legatione Anno
ætatis LXXIII. vitam exercitam , & la-
boriosam placida tandem , & quieta in
Christo pace mutavit .*

CASPAR RENCIVS SORORIS FILIVS

BENE MORIENTI

BENE MERENTI

BENE MERENS POSUIT

XVI. KAL. APRILIS MDLXXXVII.

XIX. OCTAVIUS MIRTUS ANICIUS FRANGEPANUS FABII MIRTI Frangepani Nepos ex Abbate Sancti Benedicti de Capua die 19. Novembris Anni 1572. ad Episcopatum Cajacensem fuit promotus ; virtutibus , & nunquam sat laudanda prudentia clarus nomine Gregorii XIII. Civitatem Bononiam bonis legibus gubernavit. Dein a Sixto V. ad Superiorem Germaniam , omnesque Belgii Provincias eo tempore cum potestate Legati a Latere destinatus est Nuntius , quo periculossimo bello præcipua Nuntiatuæ suæ loca ardebant , in qua quidem functione octavum in annum Colonia potissimum resedit , ac tanta cum maturitate gravissima rei christianæ publica negotia ita administravit , ut Serenissimo Principi Coloniensi Ernesto Bavarix Duci , universo Clero , & populo gratissimus fuerit . Post tot merita a Clemente VIII. Anno 1592. ad Episcopatum Tricariensem , mox ad Sedem Archiepiscopalem Tarentinam translatus est : Cui per septem annos præfuit ut Pater , atque æterna sui ad posteros fama relicta decessit Nono Kalendas Sextilis idest Augusti Anno 1612. (21) ^{(21) Idem} sepultusque in Cathedrali cum hoc in tabula marmorea in- ^{Ughellus} ciso Epitaphio ^{tom. 6. 69} 9.

D. O. M.

OCTAVIO FRANGEPANO MIRTO
NEAPOLITANO ,
VIRO HUMANISSIMO , ATQUE ERUDITISSIMO
PRIMO CALATIIARUM , TUM TRICARIENSI
EPISCOPO , TANDEM TARENTI ARCHIEPISCOPO
APUD OCTO PONTIFICES ,
PRINCIPESQUE AUSTRIACOS GRATIOSISSIMO
LEGATIONIBUS ALIBI , ATQUE ALIBI
SUMMA CUM FIDE , & LAUDE FUNCTO
DIOMEDES CAPUANUS
AVUNCULO AMANTISSIMO POSUIT.
VIXIT AN. LXXVIII. OBIIT IX. KAL. SEXTILIS
MDCXII.

O

Hoc

*Hoc tibi figo Nepos, mi dulcis Avunculæ marmor,
Cætera det, quem jam spero dedisse Deus.*

C A P U T X I.

Variis Sanctorum Splendoribus Aniciam Frangepanam Domum refulsisse comprobatur.

I. **Q**UOD Florentissima præterea Familia Anicia Frangepana variis fuerit illustrata, & condecorata Sanctorum splendoribus, inficiari nemo potest, quandoquidem id pluribus Historicorum veridicorum argumentis comprobatum dignoscitur, & est, adeo quidem, ut Didacus Leguile (1) aliquibus enumeratis, ne in longum, & latum abire cogeretur, omnes paucis verbis sequenti perstringat testimonio, inquiens: *Nullus profecto jam in Cælis Beatorum Civium ordo est, in quo non aliquot saltem præstantes Anicianæ Familiæ Alumni reperiantur.* Ex quibus etiam in præsentī capite nonnulli, & præcipui solummodo, ut genealogicus, ejusdem Inclytæ Domus Sanctitatis ordo resplendeat, gradatim adducentur; suntque sequentes.

(1) Lib. de
reb. Au.
striae fol.
154.

II. Sancti CANTIUS, CANTIANUS, & CANTIANILLA Fratres Anicii gloriosi Christi Martyres sub Diocletiano, & Maximiniano Imperatoribus, qui miris signis, & prodigiis ob confessionem veræ fidei a Deo decorati, Martyrii palmam promeruerunt ad aquas Gradatas, eodem in loco, ubi Sanctus Chrysogonus martyrium subiit, prope cujus sepulchrum Zeno Presbyter eorum corpora aromatibus condita sepelivit. De quibus Martyrologium Romanum piam facit commemorationem, nempe. *Pridie Kalendas Junii Aquilejæ Sanctorum Martyrum Cantii, Cantiani, & Cantianillæ Fratrum, qui cum essent ex Illustri Aniciorum Familia, sub Diocletiano, & Maximiniano Imperatoribus, ob Christianæ fidei constantiam, una cum Pedagogo suo Proto capite plexi sunt.*

III.

III. SANCTUS GEORGIUS Miles, & Martyr ANICIUS, ut ex Divo Gaudentio, Giselferto, Francisco Zazera scribit (2) Cornelius a Lapide. Omnia sua disperfit pauperibus, dein dato pro Christo capite, martyrio coronatus est in Persia Anno Domini CCXCV. ut meminit Martyrologium Romanum Nono Kalendas Maii. Non tantum in Oriente ubi passus est, sed & in occiduis oris clarissimus fuit. Nicephorus Imperator, ut testatur Cedrenus (3) & Chunipertus Rex, ut inquit Paulus Diaconus (4) ob ingentem de hostibus obtentam victoriam Basilicam, & Monasterium in honorem ejusdem erexerunt. Quamobrem Romana etiam Ecclesia ad expugnandos fidei hostes, eum Patronum sibi vendicat singularem, ut indicat ordo Romanus de Divinis Officiis, sicut, & ceteri Reges, & Principes in militaribus conflictibus.

(2) Cornelius a Lapide cap. 15. in Apocalyp.

(3) In Compend. Histor.

(4) De Gestis Longobard. lib. 6. cap. 1.

IV. Sancti Martyres PLACIDUS, EUTHYCHIUS, VICTORINUS, & Sancta FLAVIA Virgo & Martyr ANICII, qui, ut advertit Philippus Gottus (5) Romæ Patre Probo Tertullo ANICIO nati, postmodum Messanæ in Sicilia, ut cantat idem Martyrologium Anno salutis, Tertio Nonas Octobris, DXXXIX. immarcescibilem Martyrii coronam adepti sunt.

(5) In Prefat. de invent. SS. MM. Placidi &c. & Leguile de rebus Austriæ fol. 194.

V. Sanctus Felix II. Pontifex Maximus ANICIUS qui Sancti Gregorii Magni Atavus fuit: de quo is refert, quod Sanctæ Tharsillæ Nepti apparens illam ad Cœlestia Regna vocavit. In gestis item Summorum Pontificum apud Anastasium observatur, eum ædificasse Basilicam Sancti Agapeti juxta Ecclesiam Sancti Laurentii Martyris. Sedit Annos octo, menses undecim, dies viginti tres, sepultusque in Æde Sancti Pauli Apostoli, cui Joannes Palatius (6) hoc subscripsit Elogium.

(6) tom. 1. Gest. Pontif. fol. 223.

NOMINE

OMINE

GENTE

GENERE

FELIX

FELICIS

FILIUS

SEDEM OCCUPAT ROMANAM.

SI AVOS RESPICIS PRÆTERITOS!

DE GENERE CÆSARUM.

SI FUTUROS!

DE SANCTORUM PROSAPIA

E GENTE ANICIA

MAGNI GREGORII MAGNUS ATAVUS

STRENUE CONTRA HÆRETICOS ORIENTALES.

DECERTAVIT

SUMMA LAUDE PONTIFICATU PERFUNCTUS,

IN CŒLUM RECIPITUR,

MORTALIBUS VENERANDUS.

VI. Sanctus *GREGORIUS* Magnus *ANICIUS* Ecclesiæ Doctor, Gordiani Anicii Senatoris, & Sylviae Sanctissimæ Matronæ Filius, qui ob res præclare gestas, atque Anglos ad Christi fidem conversos, Magnus est dictus, & Anglorum Apostolus appellatus. Multa in Pontificatu successibus doctrinæ, & Sanctitatis exempla reliquit, atque ornata Ecclesia Sanctissimis legibus, & institutis, editisque pluribus admirandis prodigiis ad Cœlestem Beatitudinem evocatur. Anno Incarnationis Dominicæ DCIV. ejusque Corpus in extrema Porticu Basilicæ Sancti Petri ante Secretarium antiquissimum, quo videlicet Léo Primus, Simplicius, Gelasius, & Symmacus summi Pontifices tumultati fuere, sepultum est. Idem Palatius (7) sequens in ejus laudem posteris sæculis reliquit monumentum.

(7) Tom.
1. Gest.
Pontif. fol.
272.

GREGORIUS
E SANCTORUM, ET SENATORUM
PROSAPIA

GREGORII PATER, MATER, AMITA,
MAGNI OMNES, ET DOMESTICI DEI.

NIL MIRUM!

TOT MAGNI, NATUM NACTI SUNT
MAXIMUM.

VII. Sanctus AMBROSIUS ANICIUS Patricius Roma-
nus Ecclesiæ Doctor Archiepiscopus Mediolanensis Filius
Ambrosii ANICII, de quo videantur supradicta. Mater
ejus, ut scribit Gallonius (8) *Matrona fuit religiosa valde*, (8) *Libi de*
& *timens Deum*. Cum morti esset propinquus, & interro- *Virg. Ro-*
gatus ubinam vellet sepeliri? prophetico respondit sermone *manis.*
(9) Bagatta. *In medio Beatorum Martyrum Gervasii, & Pro-* (9) *De ad-*
tasii, si invicem se dividentes mihi locum medium fecerint. *mirandis*
Prout eidem Sancto Antistiti adveniente funere fecerunt. *Orbis tom.*
Anno post Christum natum. 347. *2. lib. 6.*
cap. 2. pa-

Inter mille laudes, & præconia, quæ admirandis suis
gestis, virtutibus, ac prodigiis promeruit, sufficiat illud
unum, quod Sanctus Augustinus pronuntiavit dicens: *Excel-*
lentem Dei dispensatorem Beatum Ambrosium veneror ut Pa-
trem; in Christo enim JESU per Evangelium ipse me genuit,
& eo Christi Ministro Lavacrum regenerationis accepi: Cujus
pro Catholica Fide gratiam, constantiam, labores, pericula si-
ve operibus, sive sermonibus, & ipse sum expertus, & me-
cum non dubitat ordo prædicare Romanus, & merito, quan-
doquidem ejus item studio tempore Arianæ perfidiæ, tota
fere Italia ad Catholicam fidem conversa est.

VIII. Sanctus URANIUS SATYRUS ANICIUS magna-
rum virtutum vir, germanus Frater Divi Ambrosii, &
Sanctæ Marcellinæ. Ejus Sanctitatem Martyrologium Ro-
manum quinto decimo Kalendas Octobris decantat, sicut
& merita, idem Sanctus Ambrosius, qui demum ad levam
sepulturæ Martyris Victoris jussit eum sepeliri, hoc cum
Epicedio (10) Puricellus.

(10) *De*
Monumen-
tis Basili-
cæ Ambro-
sianæ num.
18.

Ura-

*Uranio Satyro Supremum Frater honorem
Martyris ad lævam detulit Ambrosius.
Hæc meriti merces, ut Sacri Sanguinis humor,
Finitimas penetrans adluat exuvias.*

IX. Sanctus PAULINUS ANICIUS Consul Romanus, qui quadragesimo primo ætatis suæ anno abdicato consula-
tu non absque totius Urbis admiratione, ac amplissimo pa-
trimonio in pauperes distributo, una cum Therasia Conju-
ge Monasticæ vitæ institutum arripuit, atque in agrum
Nolanum recessit. Episcopus creatus seipsum pro liberandis
captivis tradidit, atque post conspicua charitatis opera ad
Cœlos evolavit Anno Christi 451.

(11) *Ad
Annum.
394.*

Sanctum Paulinum porro *Anicium* fuisse, & Consulem, probat Baronius (11) ex egregio monumento, quod etiam-
num legitur incisum in statua publicis sumptibus Romani
Senatus erecta auro superfuso ad perennem ejus memoriam.
Cujus præterea non solum eruditionem, & copiosam vitæ
Sanctitatem, sed & potentiam adversus Dæmones præclaris
laudibus Sanctus Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, &
Gregorius suis scriptis celebrarunt.

(12) *In
notis ad
carmina
Fortunati
lib. 3. car-
mine 26.*

X. Sanctus AVITUS ANITIUS ut scribit Christopho-
rus Broverus (12) tempore Zenonis Imperatoris e Senatore
Romano Episcopus Viennensis in Gallia Anno Domini 341.
fuit creatus. Patrem habuit Isichium virum Senatorem,
Matrem Audentiam nomine. Fratrem Sanctum Apollina-
rem Episcopum Valentia in Gallia magnis nobilitatum mi-
raculis. Sororem denique Eufcinam Virginem Deo conse-
cratam. Adversus hæresim Arianam, quæ Africam, Gal-
liam, ac Italiam occupaverat magnopere, decertavit.
Contra Euthychem cœterosque hæreticos Libros viginti
conscripsit, ut testatur Sanctus Isidorus (13), & Gregorius
Turonensis (14). Obiit Anno salutis 520. ac sepultus in Ec-
clesia Sanctorum Petri, & Pauli apud Senatoriam Viennen-
sium Urbem imperante Anastasio.

(13) *de Il-
lustrib. Ec-
clesiæ
Scriptor.
cap. 23.
(14) Lib.
2. de Histor.
Franciæ
cap. 34.*

XI. Sanctus OTHO ANICIUS Frangepanus Nobilis Ro-
manus, & Civitatis Ariani in Regno Neapolitano Patro-
nus.

nus præcipuus, ut notat Ferdinandus Ughellus (15). In primo juventutis flore cingulo militari exornatus pro Romano Imperio bella gessit; sed ab hostibus captus, ferreis-
 que constrictus catenis carceribus atris mancipatur, a quibus ut liberaretur, Dominum enixe deprecabatur, & exaudivit eum; siquidem mox nocte sequenti, a Divo Leonardo audire meruit: *Ne paveas Ottho: exaudita est Oratio tua apud Deum! Audi tamen, quod pertinet ad salutem tuam. Cave ne ultra milites labenti mundo, sed hinc incedas simplici corde, & corpore mundo; protinusque divina fuit eductus virtute.* Plura per ejus intercessionem, eaque mirabilia operari dignatus est Dominus; nam Adolescentem lumine oculorum destitutum per signum Crucis illuminavit. A febribus Mulierem liberavit. Dæmonem a puella expulit. Foeminæ Hæbreæ visum restituit, quæ tamen in sua mansit perfidia. Secreta cordis penetravit. Prophetiæ dono clauit. A peste, quæ quinque hominum millia in Civitate Ariana necaverat, Voto a Civibus concepto liberavit, multisque aliis editis miraculis ad Cœlestia tandem Regna migravit. Ejus dies Natalis 23. Martii ritu solemni in Beneventana Ecclesia, ad quam Corpus illius Ariano delatum fuerat, cum Agareni Urbes finitimas devastaverant, celebratur. Si quis de hoc Sancto plura scire desiderat, consulat Fabium Barberium in Catalogo Episcoporum Arianensium.

XII. Sanctus THOMAS de AQUINO e Gente ANICIA, ut perhibet Cornelius a Lapide (16) Ordinis Prædicatorum, nobilitate generis, vitæ Sanctitate, & Theologiæ scientia illustris, adeo ut ob eam etiam Nomen Doctoris Angelici jure sit adeptus. A Sancto Pio V. inter celebriores Ecclesiæ Doctores fuit adnumeratus, & festum ejus Diem iisdem Sacris Solemnis peragi statuit, quibus Sanctorum Quatuor Doctorum Gregorii, Ambrosii, Augustini & Hieronymi festivitates celebrandas constituit Bonifacius Papa VIII. ut constat ex Decreto Anno Domini 1567. Tercio idus Aprilis, Pontificatus sui Anno secundo emanato.

XIII. Sanctus MAURUS Nobilis Romanus ANICIUS ut scribit, & testatur Arnoldus Wion Belga Benedictinus citans

(15) Tom.
8. Italie
Sacra fol.
202.

(16) cap.
15. in Apo-
calyp.

tans antiqua donationis instrumenta Monasterii Cassinensis. Discipulus fuit Sancti Benedicti, cujus disciplinis ab infanzia eruditus, quantum in eis profecerit, inter alia, ut indicat etiam Romanum Martyrologium, quæ apud eum positus gessit (Res nova, & post Petrum pene inusitata) pedibus super aquas incedens, patefecit. In Galliam inde ab eo directus, constructo sibi celebri Monasterio, cui quadraginta annis præfuit, miraculorum gloria clarus in pace quievit.

C A P U T XII.

Demonstratur Sanctissimos Patriarchas Franciscum de Assisio, & Benedictum a Nursia de Stemate Anicio Frangepano descendisse.

I. **Q**UOD alter Angelus ascendens ab ortu solis, habensque signum Dei vivi (1) in corde per amoris vulnerationem, in corpore per carnis macerationem & in parte per Sacrorum Stigmatum impressionem, Pauperum videlicet Patriarcha, ac amplissimorum trium Ordinum Fundator Beatus Franciscus de Assisio, quem grandi, ac singulari huiusmodi miraculo retroactis sæculis non concessio, Dominus Jesus Christus, ut loquitur Alexander IV. (2) mirabiliter decoravit, a Gente similiter ANICIA Frangepana descenderit, & suam traxerit originem, diserte probat Petrus de Spoleto Regis Galliarum Chronologus, idque gradatim clare demonstrat ex sequenti Arbore Genealogica, quam ipsemet conscripsit, ac in lucem edidit ex probatissimis Authoribus, & Scriptoribus historicis, aliisque testimoniis publicis ab eo allegatis, & infra adducendis. Est autem hæc.

(1) Jacobus
a Voragine
Episcopus
Januensis
Serm. 2. de
S. Francis-
co S.

(2) In Bul-
la de Stig-
ma. S.
Francis.
cui ini-
tium: Be-
nigna di-
vine ope-
ratio vo-
luntatis
in firma-
ment.
trium Or-
dinum
tract. 1.
part. 2.

SEXTUS ANICIUS PRÆTONIUS PROBUS

Genuit Sextum Anicium Ormegianum Oliverium Confulem, qui fuit Pater Flavii Oliverii, & Sextum Anicium Probum Confulem.

SEXTUS ANICIUS PROBUS CONSUL

Genuit Sextum Anicium Prætonium, Probum Confulem.

SEXTUS ANICIUS PRÆTONIUS PROBUS CONSUL

Genuit Anicium Vitalianum. Et Anicium Justinianum comitem Varon Perillustrem.

ANICIUS JUSTINIANUS.

Duxit sibi in Uxorem Sororem Imperatoris Anastasii. Ejus Filii fuerunt Anicius Germanus. Anicius Eupropius Comes Nursiæ, & Flavius Anicius Probus Tertullus.

FLAVIUS ANICIUS PROBUS TERTULLUS

Duxit Uxorem unam de Octaviis. Ejus Filii fuerunt *Cœlius Euthychius*. Sanctus Victorinus Martyr. Sanctus Euthychius Martyr. Sanctus Placidus Martyr. Sancta Flavia Martyr, & Sylvia Anicia, quæ duxit Ilduinum Marctonem Mediolani Ducem.

COELIUS EUTHYCHIUS.

Fuit Pater Anicii Cœlii.

ANICIUS COELIUS.

Duxit Augustam. Ejus Filii fuerunt Bedilius, & *Berardus Anicius*.

BERARDUS ANICIUS.

Duxit Eupropiam Tusciæ naturalem. Ejus Filii fuerunt, *Anicius Flavius*. Anicia Aurea.

ANICIUS FLAVIUS.

Duxit Uxorem Mariam Ducis Rudolphi Filiam . Ejus Filii fuerunt *Flavius Anicius*, & Anicius Berardus.

FLAVIUS ANICIUS

Habuit Filium Macerinum Anicium, & *Anicium Berardum*.

ANICIUS BERARDUS.

Duxit Pontianam . Ejus Filii fuerunt *Anicius Probus* . Pontiana Anicia.

ANICIUS PROBUS.

Habuit Filios *Berardum* . Juliam Aniciam.

BERARDUS.

Duxit Gallam Elianam . Ejus Filii fuere Berardus Anicius, & *Julius Berardus*.

JULIUS BERARDUS.

Habuit Filios Berardum, & Escolanam.

BERARDUS.

Duxit Aniciam Eupropiam . Ejus Filii fuerunt *Stephanus* . Berardus . Romualda.

STEPHANUS.

Genuit Filios Sylvium . *Berardum* . Eutrandum.

BERARDUS.

Duxit Juliam Spoletinam . Ejus Filii fuerunt *Berardus* . Eutranda, & Candida.

BERARDUS.

Habuit Filios Stephanum, Berardum, seu Bernardum, & Eugeniam.

BER.

BERARDUS SEU BERNARDUS.

Duxit PICAM Mulierem valde divitem Civitatis Assisii. Habuerunt Filium JOANNEM.

JOANNES postea dictus FRANCISCUS. Fuit illa imago, & Vexillifer Christi Sanctus Franciscus de Assisio Patriarcha Religionis ubique terrarum in immensum extensæ Caput multorum Sanctorum, & Sanctarum.

II. Ad comprobendam porro hujus genealogicæ descendentiæ seriem velut Classicam, & legitimam idem Petrus de Spoleto, sequentes citat Authores, nempe Arnoldum de Ubiori Historia de Cassino in Arbore Divi Benedicti . . . Pannuinum Historia de Sublacu . . . Sanctum Gregorium Magnum Historia de Sancto Benedicto Alensium Cœlium Probum de Nobilitate Aniciorum cap. 38. parag. 11. fol. 15. num. 33. Cassiodorum Lib. 10. Epist. 12. Plinium lib. 33. cap. 10. Sanctum Hieronymum Epist. 8. Paulinum in vita Sancti Ambrosii Sanctum Secundinum die 8. Augusti tom. 6. Baronium tom. 4. ad Annum 395. Sanctum Augustinum de videndo Deo ad Probam Sanctum Joannem Chrysostomum Epist. 168. Sanctum Prosperum Epist. 48. Adrebaldu de miraculis Sancti Benedicti lib. 1. Cap. 1. Svetonium in Vespasianum Hugonem Mediolanensem in vita Sancti Francisci fol. 263. Sallustium Gallum in Genealogia Berardorum, & Aniciorum cap. 5. fol. 203., & alios &c. &c.

III. Antonius Rapata vero, qui præfatam Genealogiam ex Gallico idiomate in Hispanum transtulit in ejusdem confirmationem sequentes citat Authores, Hispanos videlicet Reges cum aliis quos refert tom. 1. cap. 11. fol. 14., & seq. Sandobal. Lib. cui titulus: *Sanctus Benedictus in Castiglia* cap. 1. fol. 12. num. 1. Carmagum de Anno: 1280. Basilium Sanctorum in vita Sancti Francisci Hieronymum Romanum in fundatione Ordinis Sancti Francisci Alonsum de Sancto Victore in Sole occidentis tom. 1. Paludium cap. 1. num. 5. cum multis aliis quos refert Petrus de Cavega in Libro, cui titulus *Flos Sanctorum*.

IV. Tandem, quod hæc eadem Arbor Genealogica cum suo Originali asservato in Archivio Generali Seraphico Matritensi correspondeat, atque concordet, publicam, & plenam fidem exhibent testes Religionis infra scripti:

Petrus Spoletinus Regis Gallie Chronologus scripsit Genealogiam principalium Patriarcharum Religionum. Hunc librum ostendit Domino Antonio Rapata quidam Divi Bernardi Monachus. Ab isto eodem libro extracta fuit præsens Genealogia, & in isto folio fideliter relata in Conventu Sancti Francisci de Burgos die 26. Aprilis 1652. Ita est.

*Frater Josephus de Prado SS. Theologiae
Lector in dicto Conventu*

Ego infra scriptus SS. Theologiae Lector Jubilatus pro Immaculata Conceptione, Catholicae Majestatis Theologus, Supremæ Inquisitionis Hispaniarum Censor, Provinciae Castellæ Custos, atque in hoc Conventu Matritensi Ordinis Seraphici Archivarius Generalis, fidem facio, & testor supra delineatam Arborem Genealogicam Sancti Patris Francisci esse copiam alterius existentis in præmemorato Archivio, & respondere punctualiter suo Originali. In quorum fidem subscripsi Matriti 8. Julii 1699.

*Frater Lucas Alvarez, & Toledo
Archivista Generalis.*

Hanc copiam concordare per omnia cum sua authentica copia copiata ex Originali reposito in Ordinis Archivio Generali Matritensi, & mihi communicata die 8. Mensis Julii 1699. Testor Pulsani 13. Februarii: 1703.

*Frater Justus Redn
p. t. Guardianus.*

(L. S.)

V. Quamobrem sicut hætenus de S. Patris Francisci Genealogica origine, & naturali propagationis serie a Frangepana Anicia Prosapia descendens pertractatum est, ita filialis integritatis amor admonet, & invitat, ne debitæ devotionis fructu expers sim, ut pauca etiam hic de ortu, & progressu admirabilis vitæ, & Sanctitatis ejus dicam, quæ, infructuoso pertransire silentio nefas videretur. Hic itaque Sanctissimus Noster Archimandrita natus est Assisi

An-

Anno 1182. vigesima sexta Septembris, quæ inciderat in Diem Sabbati: Tres Ordines instituit. Primum Fratrum Minorum Anno 1208. Pontificatus Innocentii III. Anno undecimo. Secundum Pauperum Dominarum, seu Clarissarum. Anno: 1212. Tertium Pœnitentium. Anno 1221. Ætatis suæ agens Annum quadragesimum quintum, Anima ejus post hujus vitæ quam plura gloriosa certamina de mundo triumphans sub specie Stellæ perfulgidæ candida subvectam nubecula feliciter migravit ad Dominum, multos præveniens scientia præditos scienter nescius, & sapienter indoctus Anno 1226. quarta Octobris item Sabbati die in Conventu Sanctæ Mariæ Angelorum Assisii.

A Domino Papa Gregorio Nono Sanctorum Catalago fuit adscriptus Anno 1228. die 16. Julii & 1230. Octavo Kalendas Junii Sacrum ejus Corpus, quod in Ecclesia Sancti Georgii Assisii prius tumultatum requieverat, jussu ejusdem Pontificis translatum est ad Basilicam Beati *Francisci* insignis sectatoris Crucifixi JESU honori consecratum, cui idem Pontifex primum lapidem posuit.

V. Quod præterea Sanctum, & admirabile Corpus ejusdem Seraphici Patris FRANCISCI usque in hodiernum diem continuato prodigio stet in pedes diametraliter erectum absque ullo penitus sustentaculo parumper in Aera elevatum, integrum, illæsum, oculis patentibus, & vulneribus Sacrorum Stigmatum recente Sanguine manantibus testatur etiam Cornelius a Lapide (3) sequentibus verbis. *Quia FRANCISCUS in vita mortificationem JESU in suo Corpore tulit, post mortem integro Corpore stans & vividis oculis spectans in Cælum cum Sacris Stigmatibus a Christo impressis Sanguine recenti manantibus perseverat.*

VI. Quare Ægidius Carillus Albornotius Cardinalis Hispanus Italiæ Legatus Anno 1354. exclamasse fertur. *Nisi aliud extaret miraculum ad confirmandam Fidem, hoc solum de statione FRANCISCI sufficeret ad corroborandam.* In cujus rei, & facti divinalis a Sæculis inauditi plenam fidem fat quoque sit unicus inter tot omni exceptione major testis, & Arbiter, nempe Summus Christi in terris Vicarius Pontifex Maximus Gregorius Nonus, qui ad semper-

Bulla Canonizationis: *Miranda circa nos Divine pietatis dignatio &c.*

Pater Antonius a Venetiis in Vividario Seraphi. part. 1. cap. 12. Et Engelbertus Pauck in tert. Vidua Seraphica cap. 9. & 38. num. 151. (3) Cap. 44. in Ecclesiast. num. 14.

ternam memoriam hujus veritatis, sequens posuit & inci-
di jussit.

✠
Epitaphium Sepulchri B. Patris Francisci.

✠ V. S. C. A.

FRANCISCI ROMANI.

CELSA HUMILITATE CONSPICUI.

CHRISTIANI ORBIS FULCIMENTI.

ECCLESIAE REPARATORIS.

CORPORI, NEC VIVENTI, NEC MORTUO

CHRISTI CRUCIFIXI PLAGARUM,

CLAVORUMQUE INSIGNIBUS

ADMIRANDO.

PAPA NOVAE FÆTURÆ COLLACRYMANS,

LÆTIFICANS, ET EXULTANS

JUSSU, MANU, MUNIFICENTIA POSUIT.

ANNO DOMINI MCCXXVIII.

XVI. KALENDAS AUGUSTI.

ANTE OBITUM MORTUUS.

POST OBITUM VIVUS.

VII. *Hæc igitur mira, & decora: ut inquit supra citat.*

(4) In Bulla cita-
ta de Stig-
mat. S.
Francisci.
Alexander Papa IV. (4) *novæ demonstrationis indicia magnæ
debent esse devotioni, divitiæ Christianis, & inestimabiles
Religionis deliciae, in Spiritualibus convivis Ecclesiæ Ortho-
doxæ.*

(5) De E-
vangel. æ-
terno Serm.
60. art. 2.
cap. 3.
Nec recolo me legisse (ait (5) S. Bernardinus a Senis)
nec reperisse aliquid aliud immediate fabricatum a manibus
JESU Christi, quod ab Ecclesia fuerit approbatum, nisi hos
Clavos, & Stigmata hæc Sacra. Quod ipsum confirmat S.
Antoninus Ordinis S. Dominici Archiepiscopus Florentinus

(6) Hist. I.
tert. part.
tit. 24.
cap. 1. pa-
rag. 3.
(6) *dicens: quoddam singulare concessum fuit Beato Francis-
co, quod nulli inter natos mulierum legitur fuisse donatum;
& hoc est impressio Stigmatum Sacrorum: Quamvis enim
Paulus dicat de se ad Galatas; Ego stigmata Domini JESU
in Corpore meo porto: tamen nullus dicit, quod habuerit cor-
poraliter signa passionum in manibus, & pedibus, & latere:*

sed

sed dicuntur Stigmata passiones multæ, & afflictiones: hæc ille O Felicem (igitur) Servum (7) Marcus Marulus Spalatenfis de hoc mysterio pertractans exclamat, cui Dominus tradidit quinque talenta! ut quibus ille perditum reparavit mundum, hic labentem repararet Ecclesiam. Ad quam erigendam ita plane Deus (pergit Cæsar Baronius S. R. E. Cardinalis) (8) in conflatorio Divini Spiritus Apostolicum hunc formavit hominem, qui mundi contemptum, ac paupertatem, non affectu tantum (quod ad Sanctorum Patrum imitationem sufficere potuisset) sed effectu etiam persecutus est.

VIII. Scribunt propterea Noster Waddingus (9) & cum eo Lancicius Societatis JESU (10) quod tempore hujus dextera Excelsi nonnisi fabricati Stigmatizationis Seraphicæ arcani revelata fuerint, & concessa in Monte Alverniæ a Christo Domino Seraphico Patri Francisco singularia quædam privilegia videlicet: Quod Sacra ejus Religio ad ultimum usque Judicii diem perseveratura esset. Quod quicumque eam dilexerit, licet maximus peccator existat, Deus ita res ejus disponet ut misericordiam tandem a se in fine consequatur. Quod quisquis illam persecutus fuerit, nisi pœnitentiam egerit, hac luce diu minime fruetur; quodque nullus ejus Alumnus, qui male in ea vixerit, diu in mortali peccato perseverare poterit, nam vel is proprium crimen confessus emendabitur, vel eo detecto, sibi valedicet. Et quod ita sit præter irrefragabile Sanctorum priscorum Patrum testimonium & multorum monumenta Librorum testatur idemet Sanctus Pater in suis Opusculis colloquio 23. cui titulus: Dei beneficiorum gratam habendam memoriam habito cum Socio suo Fratre Leone. O verum Jacob tot beneficiis dignum, nullius immemorem omnia promeruit humilitas, dum nullius defuit gratitudo. Gonzaga (11) Bartholomæus Pisanus (12) & alii plures de Sanctissimo Patriarcha Francisco mirabilia alia referentes, ut Gubernatis in Orbe Seraphico, Hueber in Monologio Ordinis, Bellarminus (13) Waddingus in Annalibus Minorum (14) Gregorius Papa Nonus in Regula Fratrum Minorum cap. 1. & Nicolaus Tertius in cap. Exiit de Verb. signifi. in 6.

IX. Hæc inquam pauca de hoc Viro Seraphico, Catholico,

(7) Lib. 2. Dictorum, & factorum memorabilium cap. 4.

(8) Tom. 11. ad Annum Domini 1182.

(9) Tom. 1. ad Annum 1218.

(10) Opuscul. Spiri. cap. 19.

(11) 2. part. tract. de Pro. Tuscie.

(12) Lib. 1. Confes. 8. Item lib. 3. Conformitatum.

(13) Lib. 2. de indulg. cap. 20.

(14) Tom. 1. ad Annum 1224. num. 15.

co, & Apostolico in debitæ venerationis tesseram dicta fun-
to, sicut & in exaltationem, & splendorem totius Anicia-
næ Frangepanæ Familiæ, quæ Mater tot Sanctorum exti-
tit Fæcundissima, a qua Beatus Franciscus Inclytus Chri-
sti *MILES, SIGNIFER, LEGATUS, & PRÆCO* por-
tans Vexillum Summi Regis, quo potestates Aereæ fugan-
tur, & Christi Milites in actibus bellicis confirmantur, in
lucem prodiit, & originem duxit, ut probatum est. Quæ
omnia, & singula dum pio recolebat affectu, & admira-
bundo mentis oculo revolvisset **NICOLAUS ODARTUS**
I. C. in fastis Sacris ad Quartam Octobris die videlicet quo
a carnis ergastulo absolutus ad ætherea Regna pervenit,
atque ab universali Ecclesia natalia ejus devote, ac solem-
niter celebrantur, acuminoso hoc, simulque religioso clau-
sit, cecinitque Epigrammate.

Quid dimissi animi constans patientia possit,

Duraque paupertas, nudaque simplicitas?

Quid mundum sprevisse, quid & vicisse se ipsum?

Exemplum Assissi non leve cuivis erit.

Vulneribus Christi, qui nobilis, & grege Sacro

Maximus evasit, dum Minor esse cupit.

X. Ad alium nunc amplissimi Ordinis Fundatorem ful-
gentissimum Ecclesiæ lumen, atque Coenobitarum omnium
Solem Divum nempe **BENEDICTUM** a **NURSIA** pro-
gredior; & quod hic pariter una cum Sancta **SCHOLA-**
STICA Sorore sua ab **ANICIO FRANGEPANO** Stemate
fit oriundus idem Petrus de Spoleto supra citatus clare de-
monstrat ex alia Genealogica Arbore, cujus seriem hic ap-
pono.

SEXTUS ANICIUS PRÆTONIUS PROBUS CONSUL

Genuit Sextum Anicium Ormegianum Oliverium Consu-
lem, & Sextum Anicium Probum Consulem.

SEXTUS ANICIUS PROBUS CONSUL

Genuit Sextum Anicium Prætonium Probum Consulem.

SEX-

SEXTUS ANICIUS PRÆTONIUS PROBUS
CONSUL

Genuit Anicium Vitalianum, & *Anicium Justinianum* Comitem Varon Perillustrem.

ANICIUS JUSTINIANUS

Duxit in Uxorem Sororem Imperatoris Anastasii, ejus Filii fuerunt Anicius Germanus, *Anicius Eupropius Comes Nursiæ*, & Flavius Anicius Probus Tertullus.

ANICIUS EUPROPIUS
COMES NURSIÆ

Duxit Abundantiam in Uxorem. Ejus Filii fuere

SANCTUS BENEDICTUS

Patriarcha sui Ordinis,

&

SANCTA SCHOLASTICA.

XI. Hujus Patriarchæ, & Abbatis Sanctissimi Venerandam Catholica Romana Ecclesia celebrat memoriam, cujus vitam virtutibus, ac miraculis gloriosam ipsemet Sanctus Gregorius Papa, & Magnus ejusdem Ecclesiæ Doctor in secundo suo integro dialogorum libro conscripsit, & statim ab initio integrum elogiorum volumen paucis verbis illis comprehendit, inquiens: *Fuit Vir Vitæ Venerabilis gratia Benedictus, & nomine ab ipso suæ pueritiæ tempore correxit senile.*

XII. Pater præterea extitit innumerabilium Filiorum, & Filiarum spiritualium duodecim jam sæculis, & amplius militantium sub Vexillo Sacræ Regulæ ejusdem, atque in Monasteriis, ubique per omnia Regna, Status, & Dominia Catholica diffusis, adeo ut Trithemius (15) recenscat, quod suo ævo Anno videlicet 1480. in sola Provincia Moguntina 124. Abbatia reperiiebantur.

XIII. Joannes vero Clericati in suis annotationibus eruditus, & notatis eruditionibus Typis editis Patavii 1716. (16) refert ex Magri in suo Hierolexico Verb. *Nigrorum*

(15) Lib.
1. de Viris
Illustribus.

(16) Part.
2. fol. 214.
num. 585.
Verb. Ordine
negro.

Ordo

Q

Ordo quindecim singulares prærogativas hujus celeberrimi Instituti Benedictini, sub quo comprehenditur etiam Illustrissima Cassinensium Congregatio, quarum præcipuas fas sit succincte recensere. Et imprimis teste quoque eodem Trithemio amplissimus hic Ordo numerat viginti quatuor, imo ut vult Genebrardus, viginti octo summos Pontifices: Cardinales bis mille: Archiepiscopos septem mille: Episcopos quindecim mille: Sanctos, & Martyres (17) quadraginta quatuor mille viginti duos, & ultra: Abbatiarum triginta tria millia. Præposituras quatuordecim mille: Monasteria utriusque sexus per totum Orbem, sicut & Scriptores, scientia, & eruditione præclaros absque numero, aliosque plures ab iisdem recensitos Principes, Reges, & Monarchas, qui deposito Regio Diademate, & Sceptris, abdicatisque terrenis Principatibus, & honoribus, ut Altissimo liberius famularentur, ad hunc facerrimum Cœnobitarum coetum convolarunt.

(17) Bal-
luinus in
Præf. ad
Reg. S. Be-
ned. Wion
in ligno
vitæ. Tri-
them. cit.
& lib. 2.
cap. 21.

XIV. Merito igitur de *DOMO ANICIA FRANGEPANA*, a qua Beatus quoque *Benedictus a Nursia*, & ex eo tot Ordines, tam Regulares, quam Militares numero octuaginta quinque prodire, ut tradunt Tamburinus, Bordonus, & Augustinus Barbofa (18) apud quem plurima alia reperiuntur, dici, & appropriari potest illud Sancti Spiritus oraculum pronuntiatum (19): *Dilataberis ad Occidentem, & Orientem, & Septentrionem, & Meridiem.*

(18) Lib.
1. Juris Ec-
cles. Uni-
versi cap.
14.
(19) Gene-
sis cap. 28.

XV. Claudio præsentem Benedictinæ Religionis materiam, & veritatem verbis Magri supra cit. in Hierolexico eodem verb. *Niger Ordo* sic concludentis: *quæ omnia spiritualia, ac temporalia a Deo, & hominibus huic Religioni non alia de causa cumulata sunt, nisi ex Sanctitatis odore, quæ suaviter olet; exacta nimirum Obedientia, inconcussa Observantia, atque profusissimis eleemosynis, qua fragrantia attracti ipsimet Reges, ac Imperatores sceptrâ, ac Diademata deponentes superstitem vitæ cursum in hoc Monastico Instituto pie, sancteque duxere.*

CAPUT XIII.

Quam plures quoque Virgines, & Martyres, aliasve Matronas ab eodem originatas stipite Historiographorum suffragiis, atque argumentis edocetur.

I. **S**cripturus de Sanctis Virginibus, & Martyribus *Anicianæ Frangepanæ* profapiæ; genealogicæ hujusmodi descendentiæ, & spiritualis originis ordinem pertractandum progredior Sanctorum Patrum innixus oraculis, & Historiographorum edoctus argumentis, ut hoc pacto veraciter innotescant admiranda plane virtutum opera, atque Cœlestium charismatum myriades, quibus Omnipotens Dextera Excelsi eas magnificare, & exornare voluit, ut quemadmodum earundem gaudemus meritis, ita illarum pariter irradiati Sanctitatis fulgoribus amplius accendamus exemplis.

II. Hæ inquam invictæ Virgines, & Martyres sunt nobilissimis ortæ Natalibus, sed Sanctitate vitæ longe nobiliores, quæ ut nobilitarentur in Cœlis, sese ignobiles fecerunt in terris: Quarum aliquæ coram Regibus, & Potestatibus tenebrarum adductæ, testes Divinitatis fuerunt, & Orthodoxæ fidei, in cujus constanti confessione perseverantes gloriosi martyrii palmam promeruerunt. Aliæ divitiarum contempta jactantia spretisque mundi deliciis, solitudinis desiderio flagrantem Virginitatis velo, & liliis coronatæ ad Cœlestem Sponsum convolarunt. Aliæ triumphales Martyres Domini præclaris charitatis officiis confovebant, Christique in terris Vicarios summa Religione, ac pietate venerabantur. Aliæ pro conservando Catholicæ fidei, & Ecclesiasticæ disciplinæ candore assiduam impendebant operam. Aliæ demum manus suas mittentes ad fortia pupillis, Viduis, & egenis singularia subventionis remedia subministrabant; de his inquam in præsentî capi-

te fermo est, & principales quidem sequentes numerantur.

III. Sancta *CÆCILIA* Virgo, & Martyr *ANICIÆ FAMILIÆ* decus, & Ornamentum teste Leguile, (1) & Szent-Juanii (2) quæ Sponsum suum Valerianum, & Fratrem ejus Tiburtium ad credendum in Christum perduxit, & ad Martyrium invitavit, quæque demum ter securi icta ad duplicatum Virginitatis, & martyrii præmium evolavit decimo Kalendas Decembris Anno Christi 230. Corpus ejus quod longo tempore mansit occultum, & credebatur furtim sublatum tempore, quo Aistulphus Longobardorum Rex Romam hostiliter invaserat; sed ipsa Sancta Martyre revelante postmodum a Paschale Pontifice fuit inventum Anno Domini DCCCXXI. ut notat Sigebertus (3) dicens: *Paschalis Papa Corpus Sanctæ Cæcilie Virginis, & Martyris ipsa revelante invenit aureis velatum indumentis sanguine ipsius perfusis, quod una cum corporibus Sanctorum Martyrum Valeriani ejus Sponsi, Tiburtii, Maximi, nec non Urbani, atque Lucii Romanorum Pontificum in Ecclesiam ejusdem Sanctæ Cæcilie a se reedificatam transtulit cum hac in tabula marmorea exarata inscriptione.*

Hanc fidei zelo Paschalis Primus ab imo Ecclesiam renovans, dum corpora sacra requirit, Elevat inventum venerandum Martyris almae Cæcilie Corpus, hoc illud marmore condens. Lucius, Urbanus huic Pontifices sociantur, Vosque Dei testes Tiburti, Valeriane, Maxime cum dictis consortia digna tenetis Hos colit egregios devote Roma Patronos.

IV. Admirandum quippe est, quod Paulus Sfondratus Presbyter Cardinalis tituli Sanctæ Cæcilie commemorat de hoc Sacro pignore: Dum enim Anno MDIC. suam hanc Ecclesiam ad illustriorem, amplioremque formam reducere meditaretur, post octingentos fere annos rursus reperit Venerandum sepulchrum, quo claudebatur ejusdem Virginis Corpus. Aperta siquidem arca cupressina visebatur non jam ut de more est resupinum in ea corpus, sed velut in lecto jacens supra dextrum cubare latus contractis nonnihil

ad.

ad modestiam genibus, ut dormientis potius, quam mortuæ figuram præferret. Re ad Summum Pontificem Clementem VIII. tunc regnantem delata, mox ipso die Natali Divæ Cæcilie Sacro Cardinalium stipatus Collegio in ejusdem Ecclesia Sacrosanctum obtulit Sacrificium, quo summa cum religione peracto in Arca argentea valoris quatuor millium trecentorum nonaginta duorum aureorum Corpus ejus inclusit, & in cupressinam a Paschali Pontifice formatam collocavit, sicque utramque simul impositam intra lapideum monumentum clausit cum hac inscriptione.

CORPUS SANCTÆ CÆCILIE VIRGINIS, ET MARTYRIS A CLEMENTE VIII. PONT. MAX. INCLUSUM ANNO MDIC. PONTIF. VIII.

V. Sancta *VICTORIA* Virgo, & Martyr e *DOMO ANICIA*, ut probat idem Szent-Juanii (4) cujus triumphales glorias cantat Romana Ecclesia, celebratque decimo Kalendas Januarii. In persecutione etenim Decii Imperatoris cum esset desponsata Eugenio Pagano, & nec nubere vellet, neque sacrificare; post multa facta miracula, quibus plurimas Deo Virgines aggregaverat a Carnifice rogatu sui Sponsi gladio in corde percussa est, sicque Victrix Coelos penetravit Anno Domini CCLI.

(4) Tom. 1. Deca. 1. part. 3. parag. 7.

VI. Sancta *CHRISTINA* Virgo, & Martyr *ANICIA* ut advertit Alphanus Archiepiscopus Salernitanus, qui & vitam ejus erudite conscripsit, inquiens: *Christina gloriosissima Virgo Gente Patritia Aniciorum* exorta &c. de qua Ferdinandus Ughellus (5) plura refert; & Cardinalis Baronius de ea (6) ita fermocinatur: In nostra Bibliotheca habemus acta Sanctæ Christinæ fusius scripta, quorum exordium est hujusmodi: Erat quædam Sacra, & Sancta puella ex *ANICIORUM* perillustri *FAMILIA* &c. Nobilissimum ejus martyrium Nono Kalendas Augusti Tyri in Tuscia Martyrologium indicat Romanum.

(5) Tom. 2. fol. 1126. & seq. (6) In notis Martyrol. Romani ad diem 24. Julii.

Ughellus vero (7) sequens ad sempiternam ejus memoriam publicis in monumentis reliquit elogium. *Christina Claris Parentibus Bulsenæ olim Tyri edita variis tormentorum.*

(7) tom. 5. fol. 1405.

torum generibus pro Christi fide constantissime superatis, ab ipso JESU Christo in mari, Christina nomine quid excelsius? baptizata, innumerisque illustrata miraculis, tribus tandem impetita sagittis, ac una earum in corde transfixa duplici Virginis, & Martyris palma decoratur Anno Domini CCLXXXVII. Diocletiano Imperatore. Ejus Corpus e Monasterio Divi Marci de Amiano temporis injuria funditus everso, huic Cœnobio unito pia felicitis recordationis Eugenii Papæ IV. concessione Anno salutis quadrigesimo trigesimo secundo supra millesimum translatus, ibique reconditus. Nunc in augustiori quo cernitur tumulo devotis fidelium oblationibus exornato Anno Domini MDCII. honorifice conquiescit.

VII. Sancta SOTERIS Virgo, & Martyr ANICIA ex cuius se ortum prosapia, Sanctus Ambrosius (8) ingenue fatetur, eamque Petrus Puricellus (9) autumat Amitam, aut Aviam ejusdem Sancti. Porro SOTERIS est nomen græcum, quod idem significat ac *Salvatricem*, seu *Liberatricem*. Inclytæ hujus Virginis agonem pia Mater Ecclesia colit Quarto idus Februarii, quæ ut scribit idem Sanctus Ambrosius nobili genere nata Parentum Consulatus, & Præfecturas ob Christum contempsit, jussaque immolare, non acquiescens, graviter, & diutissime alapis cæsa est, & cum cœtera quoque poenarum genera vicisset, percussa gladio, læta migravit ad Sponsum. De qua plura alia eximie gesta idem Sanctus Doctor Ambrosiano suo stylo, & calamo recenset. Sepulta est Romæ in Cæmeterio nomine Sanctæ Soteris ab ipsa in suo prædio via Appia exædificato; Ejus reliquiæ postmodum a Symmacho Papa in Urbem translatae sunt ad Ædem Sanctorum Silvestri, & Martini in Regione MONTIUM dicta. Demum Sergius Papa in eadem Basilica vetustate collapsa, sed ab eo restaurata, corpus illius, sicut & aliorum Sanctorum Martyrum sub Sacro collocavit Altari teste Anastasio (10)

VIII. Sancta MARCELLINA Virgo ANICIA Soror Beati Ambrosii Episcopi, quæ Romæ in Basilica Sancti Petri a Liberio Papa in Die Natali Christi velum consecrationis, & Religionis accepit. Cujus etiam Sanctitatem Beatus Ambrosius scriptis suis testatam voluit. Ita ipsamet San-

Sancta Catholica Ecclesia hanc Christi Sponsam veneratur. Domus ejus Romæ posita, in qua degebat, etiamnum perseverat, ubi Ecclesia, & Monasterium celebre Monialium Divi Benedicti extat sub titulo *Sancti Ambrosii* non longe a Capitolio prope Forum Piscarium.

Voto Virginitatis nuncupato Paternum Romanum Palatium convertit in Coenobium, in quo innumeras peperit Christo Filias; Quare idem Sanctus Ambrosius (11) *de Placentino*, (inquit), *Sacrae Virgines veniunt, de Bononiensi veniunt, de Mauritania veniunt, ut hic velentur*. Posthabitis itineris molestiis, sæpe Roma Mediolanum adveniebat, ut Fratrem suum Divum Ambrosium, maxime cum ægrotabat, visitaret: ibique neoconstructa Religiosa Domo cum aliquot honestissimis Virginibus, ac Matronis admirabili vixit Sanctitate, donec meritis cumulata beata pace quievit, cujus corpus a Sancto Simpliciano postea ad monumentum Sanctorum Uranii, Satyri, & Ambrosii Fratrum fuit deportatum.

IX. Sancta *Sylvia Anicia* Divi Gregorii Magni Mater. Hujus Celeberrimæ Matronæ antiquissimus fuit Romæ cultus, ejusque Ecclesiam fuisse apud Sanctum Sabbam, ut refert Joannes Diaconus (12) sed cum edacitate temporum ejus memoria pene esset abolita, ut narrat Baronius (13) auctoritate Clementis Papæ VIII. extitit renovata. De ea Tertio nonas Novembris Martyrologium Romanum sic canit: **ROMÆ SANCTÆ SYLVIAE MATRIS SANCTI GREGORII PAPÆ.**

X. Sancta *THARSILLA* Virgo *ANICIA AMITA* ejusdem Sancti Gregorii Papæ, de qua ipse testatur, quod in hora exitus sui *JESUM* ad se venientem viderit. Eximiam Sanctitatem ejus idemet Sanctus (14) paulo amplius exponit dicens: **THARSILLA AMITA MEA** . . . virtute continua Orationis, gravitate vitæ, singularitate abstinentiæ ad culmen Sanctitatis excreverat. Huic per visionem Felix Atavus meus hujus Romanæ Ecclesiæ Antistes apparuit, eique mansionem perpetuæ claritatis ostendit dicens: *Veni! quia in hac te lucis mansione suscipio*, quæ sequente mox febre correpta ad diem pervenit extremum. Et si-

cut

(11) Lib. 1. de Virginitibus.

(12) In vita S. Gregorii lib. 1. c. 9.

(13) In notis Martyrol. Romani ad diem 3. Novembris.

(14) Homil. 38. in Evangel. & Lib. 4. Dialog.

cut nobilibus foeminis, virisque morientibus multi conveniunt, qui eorum proximos consolentur; eadem hora exitus ipsius multi viri ac foeminæ ejus lectum circumsteterunt, inter quas Mater mea quoque adfuit. Cum subito illa sursum respiciens *JESUM* venientem vidit, & cum magna animadversione cœpit circumstantibus clamare dicens: *RECEDITE! RECEDITE! JESUS VENIT.* Hæc, & alia plura de ea idem Sanctus.

XI. Sancta *EMILIANA* Virgo *ANICIA* Amita ejusdem Sancti Gregorii Papæ, quæ vocante Tharsilla Sorore, quæ ad Deum præcesserat migravit ad Dominum Nonis Januarii, ut commemorat Romana Ecclesia in Martyrologio Romano.

XII. Beata *LUCINA ANICIA* Matrona Romana, & Faltonii Piniani Asiæ Proconsulis Uxor. Ambo hi Conjuges a Sanctis Martyribus Anthymo Presbytero, & Sifinio Diacono ad fidem Catholicam perducti sunt. Pinianus plurimis jam impensis fidelibus beneficiis, Ecclesiis item ampla possessione, & prædiis dotatis, multisque aliis pro Christo perpeffis laboribus migravit ad Dominum. Lucina vero clara orta natalibus, sed innocentia, & Sanctitate vitæ longe clarior die, & nocte in continua Oratione, & lectione perdurans, gratissimum Deo exhibebat famulatum; atque præter alia heroica charitatis exercitia, in hoc potissimum ut meminit Baronius (15) commendatur, quod in omnibus propemodum actis Martyrum, qui in persecutione Diocletiani, & Maximiani Romæ passi sunt interfuerit, & præclaris pietatis operibus constanter adjuverit; denique hortante Sancto Marcello Romano Pontifice bonorum suorum hæredem Ecclesiam Dei ex asse constituit; & postquam nonaginta quinque ætatis annos in omni opere bono, & Sancto compleffet, vitæ cursum feliciter consummavit, Sanctarum Virginum numero adscripta.

XIII. Beata *JULIANA ANICIA* Matrona Clarissima Sanctorum Patrum testimonio mire commendata (16) a Sancto nempe Hieronymo: Innocentio Papa: Sancto Augustino, & quia fama virtutum ejus adeo percrebuerat, ut intra Italiæ limites contineri minime potuerit, maria ipsa præ-

(15) Epist.
8. Epist.
pariter 8.
Epist. 193.
& Epistola
169.

prætervolans, atque longe, lateque remotissimas etiam Provincias pertingens, Affricam plane, & Orientem penetravit, ad quam idem Innocentius Pontifex Romanus litteras dedit (17) quarum tenor est sequens.

(17) Epist.
11.

Singulare membrum Ecclesiæ tuæ religionis amplitudinem existere, & a nobis reverentissime coli, satis est omnibus manifestum. In ipso enim apice nobilitatis multo nobiliorem Ecclesiæ devotionem impendis, & magis læta Christi agnitione præceptis ejus obtemperas, & de fide potius exultas, quam tanti generis flore jactaris. Summæ virtutis est vicisse gloriam carnis, & magnæ est Christi gratiæ nobilitatem moribus superasse Domina Filia merito Illustris. Certa igitur, & ista hujus vitæ (quæcumque sunt) spatia æternis, Divinisque Officiis illustrare contende, ut qui insignem te præstitit, reddat sibi per sæcula clariorem. Hæc ille. Alio etiam nomine hæc ANICIA JULIANA dicta est Tyrannia Uxor Q. Clodii Hermogeniani Olibrii V. C. ut exhibet antiqua ejus inscriptio marmori incisa, quæ habetur referente Baronio (18) in ædibus Cævolis via Julia.

(18) Ad
Annum
395.

XIV. Ejusdem Familiæ ANICIANÆ claruit in Urbe Constantinopolitana alia Beata JULIANA Justiniani Imperatoris affinis. Hæc Catholicæ fidei causa ab Anastasio Imperatore summe divexata constans tamen, & fortis in ea permansit. Scripsit ad Hormisdam Christi Vicarium rogans ne Legatos Pontificios inde revocaret, ut constat ex terminis Epistolæ datæ ad eundem Pontificem infra adducendæ, donec cuncta in eadem Urbe provide discussa, & stabilita remanerent, cujus piis, & justis petitionibus Beatissimus Pater, paterno, & gratioso annuit rescripto Septimo Idus Julias (19) ut fuse videre est apud Baronium Anno Domini DXIX. Obiit Constantinopoli Anno Christi DXXVII. Ecclesiam Dei moderante Felice Pontifice IV. Natione Samnita, Justiniano ut dictum imperante. Tenor autem præcitatæ Epistolæ sequens est.

(19) Ad
Annum
519.

Domino Beatissimo Patri

Hormisdæ

Juliana Anicia.

Precibus Vestræ Beatitudinis elisis erroribus hæreticorum in unitatem fidei convenimus congregati simul ad ubera materna Ecclesiæ in die Sanctæ Resurrectionis. Quapropter stylo venerationis alloquentes Sanctitatem Vestram admonemus, ut intimetis destinatis a Vobis Reverendissimis Viris nullo modo abscedere, antequam sicut prævideritis, ut oportet, firmentur ea, quæ bene disposita sunt ab eis: ut amputatis omnibus reliquiis transacti erroris, impendiis Vestræ Beatitudinis roborata unitas ad effectum perpetuum deducatur.

(20) Bol-
landus
tom. 2. ad
diem 23.
Januarii
fol. 460.
num. 4.
& seqq.

XV. Beata Sophia Anicia Romana (20) Heroïna Religiosissima, Orationibus, & Obsecrationibus semper intenta Dei colloquio jugiter fruebatur. Maximis præterea opibus, & possessionibus, quibus abundabat, pauperes, & Martyres Christi velut pia Mater sustentabat. Liberis destituta Sanctum adolescentem Clementem parentibus orbatum duodecim cum esset annorum sibi in Filium adoptavit, & tam pie educavit, ut tandem Episcopus Ancyrensis creatus, maximis miraculis corruscaverit, & infideles multos tum adultos, potissimum vero parvulos ad fidem Christi converterit; quos licet teneræ ætatis cum Diocletiani Imperatoris crudelitas gladio feriri jussisset, Beata Sophia eorum corpuscula suis manibus decenter sepelivit inquiens: *Spero vos denuo recipere, ac dein cum gaudio in villam suam, cui Lycio nomen, reversa est.*

XVI. Idem vero Clemens Episcopus Ancyrae in Galatia sæpius cruciatus, tandem dato fortiter pro Fide Christi capite cum Sanctis Christophoro, & Charitone Diaconis immaculato Sacrificio ejusdem Antistitis ministrantibus sub Diocletiano martyrium consumavit decimo septimo Kalendas Februarii. Quorum Corpora Beata Sophia decenter induit, & mundis linteis involuta in ea Ecclesia deposuit, quæ in *Chripto* dicebatur, ubi prius Martyris Agathangeli Corpus simili modo collocaverat, atque tenerrimis lacrymis

Se-

Sepulchrum eorum, cui postremo affederat, irrigavit, dulcissimisque eos verbis ita alloquebatur.

Ego quidem Vos, O Filii, in Chripto, seu in Abdito deposui: Christus vtro propter quem multa sustinuistis tormenta in aperto, & publico collocabit. Porro autem me quoque jam ad Vos vocat Senectus, quæ propterea in hodiernum usque diem est conservata, ut corpora vestra curarem, & sepeli-rem. Sed orate pro me o Charissimi; Quæ sum Mater, Nutrix, & supplex, ut possim sicut hic, ita etiam illic quoque esse prope Vos, & apud Dominum possim quoque parvam aliquam habere fiduciam.

XVII. Beata Demetrias Anicia, Olibrii Anicii Filia, & Christianæ pudicitiae prototypum nobilissimum; hæc cum esset oppignorata Sponso æque illustri, appropinquante Nuptiarum die derrepente mutato consilio, & habitu monasticam vitam esset professa. Matre Juliana, & Proba Avia extreme exultantibus, eo quod Familiam Suam natalibus claram virginitatis laureola clariorem effecisset plurimis aliis in exemplum, & toti mundo in admirationem, & contemptum; cujus præterea laudabilia opera egregie describit, & superexaltat S. Hieronymus (21) & S. Augustinus (22) ^{(21) Epist. 8.} in qua Sermonem ad eam habuit: *Sola (inquit) præstitisti* ^{(22) Epist. 143.} *Generi tuo, quod longa retro ætate non habuit. Licet ediderit virilis sexus memorabiles Consules, & amplissimi Ordinis status Illustris Familia frequens adierit, nihil unquam tamen in Genere vestro hoc tuo honore fuit præstantius: quia non corporali albo, sed in libro memoriæ immortalitatis insertus est. Cum exceperint illi theatrales toto Orbe plausus miraque acclamandi conspiratione insignia Consulium merita lætum vulgus expresserit: Longe tamen tui honoris est gloria major, quæ gaudium in Cœlis fecisti, Angelisque lætitiā. Ad consulatum eorum diversæ totius Orbis Provinciæ, ad quas Domus vestræ potentia extenditur peregrinas feras, & ignota animalia transmiserunt, quæ crudelis arenæ solum vel suo, vel hominum sanguine cruentarent; ad Te vero electæ quæque Virgines mittuntur, quas Tu pretiosissimum munus offeras Deo, tuoque exemplo non tibi, sed tecum Deo servituras.*

XVIII. Postquam ergo Virgo Demetrias velum virginitatis ritu

(23) S.
Augusti-
nus Epist.
176.

solemni receperat, illico *Proba*, & *Juliana Aniciæ* eundem Sanctum Patrem Augustinum de omnibus certiores fecerunt, utpote quem sciebant magnopere adgavisorum, donumque eodem tempore nuptiale ad ipsum transmiserunt, quo ille accepto, has aggratulatorias, solatio plenas dedit litteras (23) in laudem, & exaltationem totius etiam inclytæ Stirpis Aniciæ Frangepanæ, cujus seriem subjicio.

Dominarum honore dignissimis merito Illustribus, & præstantissimis Filiabus Probæ, & Julianæ Augustinus in Domino salutem.

Implestis gaudio cor nostrum tanto jucundius, quanto charius, tanto gratius, quanto citius. Vestræ namque stirpis Sanctimoniam Virginalem, quam innotuistis atque certiore litterarum nuntio prævenistis, prius nos fecistis exultare de cognito tam excellenti dono, quam dubitare de audito. Quis verbis explicet? Quis digno præconio prosequatur? quantum incomparabiliter gloriosius ac fructuosius habeat ex vestro Sanguine fœminas Virgines Christus, quam Viros Consules Mundus? Nam volumina temporum, si magnum atque præclarum est, nominis dignitate signare; quanto est majus atque præclarius cordis, & corporis integritate transcendere. Magis itaque gaudeat puella nobilis Genere, nobilior Sanctitate, quod sit per Divinum Consortium præcipuam in Cœlis consecutura sublimitatem, quam si esset per humanum connubium prolem propagatura sublimem. Gloriosius quippe elegit Aniciana Posteritas tam illustrem familiam beare nuptias nesciendo, quam multiplicare pariendo, & in carne imitari vitam Angelorum, quam ex carne adhuc numerum augere mortalium. Hæc est uberior, feliciorque felicitas, non ventre gravescere, sed mente grandescere, non lactescere pectore, sed corde candescere, non visceribus terram, sed Cœlum orationibus parturire. Dominarum honore dignissimæ Filie! Perfruantur in illa, quod defuit vobis, perseveret usque in finem adhærens conjugio, quod non habet finem. Imitentur eam multæ fœminæ Dominam,
igno-

ignobiles nobilem, fragiliter excelſæ, excelſius humilem . Virgines, quæ ſibi optant Aniciorum claritatem, eligant Sanctitatem : Illud enim quantalibet cupiditate quando aſſequentur ? Hoc autem ſi plene cupierint, mox habebunt . Protegat vos incolumes, & feliciores dextera Altiffimi Dominae honore digniffimæ, & præſtantiffimæ Filia . Pignora Sanctitatis veſtræ, præcipue ipſam Sanctitatem præcipuam debito meritis veſtris Officio, dilectione Domini ſalutamus . Velationis apophoretum gratiffimo accepimus . Hæc S. Auguſtinus .

XIX. Beata *Jacoba* de ſeptem Soliis *Anicia* Vidua inter Romanas omni nobilitatis, & divitiarum genere abundans. Hæc Sancti *Franciſci* Viri Catholici, & Apoſtolici fama concitata prædicantem audire ardentè cupiebat, ex prædicatione vero deſiderium, & copiam colloquendi, quam tandem obtinuit, atque exinde de rebus Cœleſtibus ab eodem inſtructa terrena omnia penitus cœpit deſpicere, & ſola Cœleſtia deſiderare, quamobrem ut Deo liberius vacaret, curam rerum familiarium duobus filiis Romanis Senatoribus commiſit. Accepto cœlitus lachrymarum dono præteritam vitam negligenter tranſactam indies amare deſlevit.

XX. Memoratum porro Seraphicum Virum, & Sodales ejus nobiliſſima hæc Matrōna devoto reſolebat affectu, omnibuſque hospitalitatis, & charitatis officiis proſequebatur, proptereaque etiam idem Sanctus Pater uſque in finem dilexit eam. Paucis poſt diebus antequam nempe extremum clauderet, quem longe ante præſciverat, quemadmodum ſibi fuerat a Chriſto demonſtratum, illam præmonendam judicavit, & quæ exequiis eſſent neceſſaria afferre poſtulavit; ut cujus in vita devotionem, & liberalitatem expertus fuerat, grata ſua præſentia morientem ſolaretur, caſtumque ejusdem amorem in ſepulturæ obſequio, & orationum ſuffragiis etiam mortuus ſentiret, quem in finem ſequentem ad eam dedit Epistolam, regiſtratam in ejusdem Sanctis Opusculis.

EPISTOLA XVII.

*Ad Dominam Jacobam De Septem Soliis Frater
Franciscus pauperculus JESU Christi Dominae
Jacobae Servae Altissimi Salutem, & Societa-
tem, Spiritus Sancti In Domino JESU Chri-
sto.*

*Scias charissima, quod mihi Christus Benedictus per suam
gratiam vitae meae terminum futurum in proximo revelavit.
Quapropter, si vis me invenire vivum, visis his litteris, ad
Sanctam Mariam de Angelis venire festina, nam si post diem
Sabbati veneris, me vivum invenire non poteris. Et porta
tecum pannum, & cilicium in quo Corpus meum involvas, &
ceram pro sepultura. Rogo etiam, quod portes de illis come-
stionibus, quas mihi consuevisti dare, quando infirmabar Ro-
mae. Vale.*

Hujus Epistolae etiam mentionem facit Pisanus Confor-
mit. 4. parte secunda. Latinam habet speculum vitae.
Francisci folio 138. ut refert Pater Joannes De La Haye
Parisinus Ecclesiasta Regius, nec non Procurator quondam
Generalis Ordinis Minorum in Galliis in laudatissimo suo
opere cui titulus: Sancti Francisci Affisiatis &c. quamque
ex eodem Speculo transcripsit: Italiam habet eodem modo
Floretum fol. 105.

XXI. Scripta hac Epistola haesit Vir Sanctus, & eleva-
tis in Coelum oculis jussit, ut nullus mitteretur Romam
Tabellarius, addens sibi jam constare ferme praeforibus es-
se Heroidem Angeli monitu cuncta portantem. Paulo post
pulsato ostio Janitor ita esse comperit, magnoque cum co-
mitatu vidit advenisse nobilem mulierem duobus filiis af-
sociatam, portasseque multam ceram pro funere, & pan-
num griseum pro habitu funerali.

Ut nuntiavit haec Viro Dei Ostiarius, annuit, ut in-
troduceretur, statimque dum aderat, procidit ad pedes
ejus Sacris Stigmatibus insignitos, hosque devote osculan-
do

do lachrymis irrigavit, & ad ultimum usque vitæ terminum summa cum pietate eidem ancillabatur; post Sanctissimum vero ejus obitum solemnes admodum celebravit exequias, quibus expletis Mundo vale dicens, & Assisii gemens, ut columba ad lapidem sepulchralem constanter permanfit, donec corpore soluta ad Cœlos evolaverit miraculis clara. Obiit hæc Illustris Matrona Anno MCCXXXIX. ac cum duobus filiis Romanis Senatoribus sepulta est pariter Assisii in Ecclesia secunda Divi Francisci prope suggestum, unde factum est, ut qui se invicem in vita dilexerant, in morte quoque non sint separati. Tandem Martyrologium Franciscanum in confirmationem eorum, quæ de ea hætenus dicta sunt, sic canit: *Sexto Idus Februarii. Assisii in Umbria Beatæ Jacobæ de septem Soliis Viduæ Tertiariæ, quæ genere, & virtutibus nobilissima, nec non a Seraphico Patre Sancto Francisco de rebus Cœlestibus edocta splendidioribus radiis in Orbe refulsit.*

Et hæc pauca cedant ad Majorem Dei Gloriam, & honorem Sanctorum, atque Sanctarum Virginum, & Martyrum descendentium per naturalem, ac spiritualem genealogicam propagationem a gloriosissima Domo, & Familia *Anicio-Frangepana*. In laudem pariter, atque splendorem utriusque Sanctissimi Institutoris, Benedictino-Seraphici ab eodem pariter stipite originati dicta sint satis ad propositum Thema utriusque capitis, & deductum ex eo accurato studio, & labore argumentum.

CAPUT XIV. ET ULTIMUM.

DE Capellis, ac gradibus Collis Tersactensis pertractat, & cum apophtegmate correlativo deprecationis, & laudis ad gloriosam, & Coronatam ejusdem Sanctuarii **THAUMATURGAM** præfens claudit opus.

Ut de hujusmodi etiam Capellis, & gradibus Collis Virginæ Tersactensis aliqualis saltem habeatur memoria, hæc tandem ad calcem hujus opusculi in lucem prodit, & ad posteros transmittitur.

Qua-

Quatuor ergo extant Capellæ hujus Mariani Montis.

I. Prima est consecrata honori Divi Nicolai Episcopi : Hanc Anno 1531. ædificari curavit Petrus Crussich Lupoglavi in Istria olim Dominus, ac Clissæ in Dalmatia supremus commendans. Cum enim bellicorum negotiorum causa per Mare Flanaticum, & Adriaticum navigare frequenter compelleretur, ut ejusdem Sancti intercessione omnibus metuendum evaderet naufragium, eandem Capellam e quadrato lapide fabricatam erexit, ac omnium primus proprio ære scalam a summo usque deorsum centum, & octodecim gradibus distributam e saxo montano fieri fecit, ut sic commodior pateret devotis peregrinis accessus, & ascensus ad adorandam Domini Matrem, & Sanctam ejus Domum.

II. Alteram Capellam Sanctissimo Nomini Beatæ Mariæ Virginis, & Sancti Caroli dicatam construi fecit, Dominus Carolus Wasserman Tergestinus, tunc Supremus Quæstor Cæsareus Flumine Sancti Viti, Præsidii Segniensis, & adjacentium Maritimorum confinium annona Præfectus cum Joanna Shaurana Conjuge sua perdilecta, ambo devoti clientes Divæ Virginis Gratiarum Tersactensis, & Seraphicæ Religionis sinceri cultores. Anno Domini 1628.

III. Tertiam erexit Nicolaus III. de Frangepanibus Segniæ, Vegliæ, & Modrussæ Comes &c. &c. de quo plura supra dicta sunt, & quidem mox ac Sancta Domus Nazarena Tersacto Recinetum imperscrutabili Dei judicio, &

(1) In Cly-
peo Laure-
tano.

(2) part. 2.
fol. 33. Hi-
storia Ter-
sactana.

adorabili dispoitione fuit translata, ut referunt (1) Ludovicus Cento-Florenius, & A. R. P. Franciscus Glavinich (2) ne autem ulla temporis edacitate prodigiosi Almæ Domus ad oras Tersactenses adventus, & discessus memoria deleretur, a diametro hujus Capellæ in pervetusto lapide idem pientissimus Mariophilus, & Dominus Italico in idiomate arcanæ hujusmodi translationis metamorphosim jussit incidi his piis verbis : *Venne la casa della Beata Vergine da Nazareth a Tersatto l' Anno 1291. alli 10. di Maggio, e si partì alli 10. di Decembre 1294.*

IV. Quartam denique Capellam novissimis hisce temporibus posuit pietas, & munificentia Domini Gabrielis Francisci.

cisci ab Acichelburg Provinciarum Styriæ, & Carniolæ Nobilis Patricii, Commendantis Cæsarei Brinienfis &c. Seraphici instituti Fautoris eximii, & Thaumaturgæ Virginis Terfaetenfis demississimi Clientis, in ejus gloriam, & honorem, novam ex post scalam a pede usque ad verticem Montis quadringentis, & septendecim gradibus circumscriptam ex lapide polito funditus construi curavit cum hac votiva, & conographica lapidi incisa inscriptione.

Vt tVtlor aD sVperos pertIngat
hanC Vlam sIBI feCIT.

V. Hæc sunt mi candide Lector, quæ rudi licet minerva de Magna Domina, & Virgine Thaumaturga Terfaetensi posteritati transcripsimus in hoc historico Mariano progressu, & Chronologica dilucidatione *FRANGEPANÆ ANICIÆ PROSAPIÆ*, ut in æternum glorificetur semper Deus, & Sanctissima Mater ejus in cunctis gentibus, populis, & nationibus.

Ad quam porro humillima cum deprecatione mentem, & oculos attollunt, & coram celsitudinis gloria ejusdem Augustissimæ Coeli, terræque Reginæ genuflectunt, cervicem inclinant, ac plenis suspiriis preces in Cœlum transmittunt, quotquot hætenus ex omnibus finibus terræ ad protectionis immensæ ipsius umbraculum, & *Almæ Domus Terfaetenfis* confugerunt.

Tu siquidem Altitudo Coeli beatos oculos tuos, quibus incomprehensibilem gloriam illam lucis æternæ cum desiderio semper intueris, ad tuos supplices in hanc mundi miseriam projectos inclinare de habitaculo *DOMUS SANCTÆ TUÆ* non despicias. Famosum hujus tuæ benignitatis testimonium est per te restauratus gratiæ Theophilus. Nec mirum o Domina, si tam copioso misericordiæ oleo tui cordis perfusum est solatium, cum illud inæstimabile opus misericordiæ, quod prædestinavit Deus ante sæcula in redemptionem nostram, primum in te a Mundi artifice sit fabricatum. Quando enim placuit gratiæ supernæ, ut habitaret in nobis, a quibus diu elongata fuerat, tu sola inventa es digna, ut in tua Virginali aula Rex Regum, & Domi-

Dominus Dominantium a regalibus sedibus veniens primam sibi mansionem inter filios hominum eligeret, & locum habitationis suæ *IN DOMO SANCTA NAZARENA* ex Palestina dein *Terfactum* translata collocaret. Vere beneplacitum fuit Deo habitare in te, quando ex ipsa illibata carnis tuæ substantia, quasi de lignis Libani architectura ineffabili Domum sibi ædificavit Dei Sapiencia: suffulsi eam septem columnis argenteis, ac reclinatorium aureum in ea reposuit.

Hi sunt septem Spiritus Dei, & hæc est unica illa Salvatoris foemina, in qua sola quæsitæ in omnibus requiem invenit, atque in ejus sinum omnes thesauros suos absque mensura transfudit. Bene Spiritus Sanctus in te sibi complacuit o Maria! cum divinis adeo misteriis uterum tuum, in quo *VERBUM CARO FACTUM EST*, consecrare placuit. Ipse est enim ignis consumens, qui Sanctissimam animam tuam totam inflammavit, seipso, atque splendore Divinæ Majestatis implevit, tuumque uterum ineffabili modo foecundavit: Fecitque ut Deum, & hominem clausa conciperes, clausa in *Domo Sancta Nazarena* pareres, & post partum Virgo permaneres.

Gloriosa dicta sunt de te Civitas ✠ Dei Genitrix. Sed adhuc locus est tuæ laudationi: adhuc in tuis laudibus omnis lingua balbutit. Non enim sunt loquelæ, neque sermones in omni natione quæ sub Cœlo est, quibus amplitudo gloriæ tuæ ad plenum valeat explicari. O Magna, o pia, o multum amabilis MARIA! Tu nec nominari quidem potes, quin accendas: nec cogitari, quin recreas affectus diligentium Te: Tu nunquam sine dulcedine divinitus tibi insita piæ memoriæ portas ingrederis. Et nunc sequimur Te o Domina! ex totis præcordiis vociferantes ad Te: adjuva imbecillitatem nostram, aufer opprobrium nostrum. Vides hanc tunicam pelliceam, quæ nos circumdedit? Tunica Evæ Parentis nostræ hæc est, quam ad nos olim misera illa transmisit, & supervestivit carnem filiorum suorum, sicut Diploide confusione sua... O infelix hæreditas! o dira humanæ carnis infirmitas!

Et quis liberabit nos a corruptela hujus miserrimæ pellicu-

liculæ? Gratia Salvatoris nostri Filii tui o Maria! qui, ut infirma nostra tolleret, sponte infirmatus est, & ut mors mortis nostræ ipse fieret, innocens pro peccatoribus mortuus est. Et quis tam idoneus, ut loquatur ad Cor Domini nostri JESU Christi, ut Tu felix MARIA, quæ in secretissimis amplexibus amantissimi Filii tui recubas in meridie sempiterno, ejusque familiarissimo colloquio cum plena cordis lætitia perfrueris. Loquere Domina, quia audit filius tuus, & quæcumque petieris, impetrabis. Invoca Sanctum nomen ejus super nos, & salvi erimus.

Accipe igitur (3) quascumque (hoc in opusculo exposi-
tas) meritis tuis impares gratiarum actiones, & laudes, & cum susceperis vota culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra Sacrarium piæ exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per Te excusabile, quod per Te ingerimus, fiat impetrabile, quod pia mente poscimus. Accipe, quod offerimus, & impetra, quod rogamus: excusa, quod timemus, quia nec potiozem meritis invenimus ad placandam iram Judicis, quam Te, quæ meruisti Mater existere ejusdem Redemptoris.

(3) S. Bernardus
serm. 2. de
Assumpt.
B. Virgi-
nis.

Ptæstet hoc nobis Filius tuus JESUS Christus Deus, & Dominus Noster o MARIA, & devotis Clientibus Almæ præsertim Domus Tuæ Tersactensis impetra demum ab eo id, quod Vates Marianus uno ore omnium nomine a Te suppliciter exorat, hocque dulci Tibi Sacrato Hymno expostulat.

HYMNUS

Ad Gloriosam Virginem.

Virgo, quæ consortem hominis, Deique
Arbitrum rerum genitumque ab uno
Concipis fœcunda, parisque sola

Integra Mater.

Te sibi elegit Deus ante Sæcla

Te vocant gentes Dominam Angelorum

VERBUM ubi est FACTUM CARO, tantaque alvo
Clausula potestas.

Tu

*Tu scelus primi Patris expiasti ,
Exules qui nos patria , reosque
Fecerat semper , tibi cessit uni*

Janua leti .

*Jure Te dicunt igitur potentem
Gratiae , & lapsi generis salutem ,
Et Maris Stellam , micat unde fulgor*

Luce perenni .

*Salve Io mundi specimen , salusque
Omnium , qui te prece rite adorant ,
Salve Io victrix scelerum , tuamque*

Respice gentem .

*Daque Septenni penetrare fines
Gaudii , & Trinum Patris , atque Nati ,
Spiritusque , individuumque , & unum*

Cernere Numen .

*Cui sit laus , & honor , & gratiarum actio in
sempiterna saecula*

Amen .

F I N I S .

Pasconi, Claro

Historicus Progressus Mariani Triumphi

Venetia 1744

4 V.ss. 401

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10693207-3